

ERPA

Educational Researches and
Publications Association

KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

ERPA 2026

International Congresses on Education

**BOOK OF
ABSTRACTS**

ERPA 2026

International Congresses on Education

Kastamonu University / Kastamonu

23–25 September 2026

BOOK OF ABSTRACTS

© 2026, FRAKTAL PSİKOLOJİ YAYINCILIK

Bu kitabın tüm yayın hakları FRAKTAL PSİKOLOJİ YAYINCILIK'a ve yazarlara aittir. Anılan kuruluşun yazılı izni olmaksızın, kitabın tümünü elektronik, mekanik ya da fotokopi yoluyla basımı, yayımı, çoğaltımı ve dağıtımı yapılamaz. Ancak yazarlar ve öğrenciler kişisel kullanım amacıyla kitabın bir bölümünü elektronik, mekanik ya da fotokopi yoluyla çoğaltıp kullanabilirler.

Kapak Tasarımı: Hasan Şeritoğlu
Web Tasarımı: Dr. Öğr. Üyesi Furkan AYDIN
Online Yayın Tarihi: Ekim 2026
ISBN : 978-625-31996-1-6

FRAKTAL PSİKOLOJİ YAYINCILIK Bahçelievler Mahallesi Muhsin Yazıcıoğlu Bulvarı
No:12 Kat:1 Ofis:107-108, 54050 Serdivan/ Sakarya TÜRKİYE
Gümrükönü Vergi Dairesi: 388 155 6921
Mersis No: 0388 1556 9210 0001
Tel: +90 264 275 7949
e-posta: fraktalpsikoloji@gmail.com

Preface

Dear Colleagues,

Welcome to the ERPA International Congresses on Education 2026, which is held at Kastamonu University in Kastamonu/Türkiye on 23–25 September 2026. This privileged scientific event aims to contribute to the field of educational research. It has created the opportunity to bring scholars in the educational sciences, administrators, counselors, educational experts, teachers, graduate students, and civil society organizations and representatives together to share and discuss theoretical and practical knowledge in a scientific environment.

In the ERPA International Congresses on Education 2014, which was held in İstanbul, 280 participants from 28 countries participated with 355 presentations under 6 branches. 225 of the presented proceedings were published in the journal *Procedia - Social and Behavioral Sciences* (Vol. 152-2014). In the ERPA International Congresses on Education 2015, which was held in Athens, we added two new branches to the program, and the congress became a roof conference in which presentations from 8 different branches were carried out simultaneously. 450 participants from 33 different countries participated in the ERPA International Congresses on Education 2015, and a total of 506 presentations were made. There were 361 oral presentations in 84 sessions, 56 poster presentations in 4 sessions, and 89 virtual presentations in 18 sessions. Each paper was peer-reviewed by the reviewers, and at the end of the review process, a total of 140 papers were accepted for publication in *SHS Web of Conferences* (Vol. 26-2016) and 58 papers were accepted for publication in the *E-Book of Proceedings* (ISBN: 978-605-83418-0-7). In the ERPA International Congresses on Education 2016, which was held in Sarajevo, 402 proceedings were received and 326 of them were accepted for presentation in the congress. 267 proceedings were accepted as single oral presentations, 29 as interactive poster presentations, and 30 as virtual presentations. Full texts were peer-reviewed by the reviewers, and at the end of the review process, a total of 20 high-quality papers were selected and accepted for publication in *SHS Web of Conferences* (Vol. 31-2016) and 141 papers were accepted for publication in the *E-Book of Proceedings* (ISBN: 978-605-83418-0-7). In the ERPA International Congresses on Education 2017, which was held in Budapest/Hungary, 315 proceedings were received and 259 of them were accepted for presentation in the congress. 267 proceedings were accepted as single oral presentations, 12 as interactive poster presentations, and 66 as virtual presentations. Full texts were peer-reviewed by the reviewers, and at the end of the review process, a total of 81 high-quality papers were selected and accepted for publication in *SHS Web of Conferences* (Vol. 37-2017) and 215 papers were accepted for publication in the *E-Book of Proceedings* (ISBN: 978-605-83418-3-8). In the ERPA International Congresses on Education 2018, which was held in İstanbul/Türkiye, 557 proceedings were received and 418 of them were accepted for presentation in the congress. 341 proceedings were accepted as single oral presentations, 9 as interactive poster presentations, and 68 as virtual presentations. Full texts were peer-reviewed by the reviewers, and at the end of the review process, a total of 72 high-quality papers were selected and accepted for publication in *SHS Web of Conferences* (Vol. 48-2018) and 122 papers were accepted for publication in the *E-Book of Proceedings* (ISBN: 978-605-83418-5-2). In the ERPA International Congresses on Education 2019, we received 281 proceedings and 235 of them were accepted for presentation in the congress. 167 proceedings were accepted as single oral presentations, 5 as interactive poster presentations, and 63 as virtual presentations. Full texts were peer-reviewed by the reviewers, and at the end of the review process, a total of 42 high-quality papers were selected and accepted for publication in *SHS Web of Conferences* (Vol. 66-2019) and 97 papers were accepted for publication in the *E-Book of Proceedings* (ISBN: 978-605-83418-7-6). In the ERPA International Congress on Education 2020, 40 foreign and 39 Turkish participants from 15 different countries participated, and 96 proceedings were presented. At the end of the review process, a total of 29 full-text papers were accepted for publication in the *E-Book of Proceedings* (ISBN: 978-605-83418-9-0) and 20 full-text papers were accepted for publication in an ERIC-indexed journal. In the ERPA International Congress on Education 2021, 23 foreign and 157 Turkish participants from 7 different countries participated, and 232 proceedings were presented. At the end of the review process, a total of 68 full-text papers were accepted for publication in the *E-Book of Proceedings* (ISBN: 978-605-70707-1-5). In the ERPA International Congress on Education 2022, 11 foreign and 104 Turkish participants from 7 different countries participated, and 132 proceedings were presented. Full texts were peer-reviewed by the reviewers, and at the end of the review process, a total of 6 high-quality papers were selected and accepted for publication in *SHS Web of Conferences* (Vol. 150-2022) and 37 papers were accepted for publication in the *E-Book of Proceedings* (ISBN: 978-605-70707-3-9). In the ERPA International Congress on Education 2023, which was held for the 10th time, 190 participants attended and 216 proceedings were presented. Full texts were peer-reviewed by the reviewers, and 26 papers were accepted for publication in the *E-Book of Proceedings* (ISBN: 978-625-94253-0-6). In the ERPA International Congress on Education 2024, 9 foreign and 156 Turkish participants from 5 different countries participated, and 172 proceedings were presented. Full texts were peer-reviewed by the reviewers, and 17 papers were accepted for publication in the *E-Book of Proceedings* (ISBN: 978-625-94253-2-0). In the ERPA International Congress on Education 2025, a total of 198 proceedings were presented, consisting of 104 oral presentations and 94 virtual presentations. In the ERPA International Congress on Education 2026, which was held at Kastamonu University in Kastamonu/Türkiye on 23–25 September 2026, a total of 162 proceedings were presented, consisting of 100 oral presentations and 62 virtual presentations. This Book of Abstracts contains 149 abstracts from the congress.

Special thanks are given to all the reviewers, the members of the Scientific Committee, and the Organizing Committee. We would like to express our sincere thanks to all who took part in the organization of this international event. We would also like to thank everyone who contributed to the organization and helped to realize the conference with their generous intellectual support.

HONORARY

Prof. Dr. Ahmet Hamdi TOPAL
Prof. Dr. Hamza AL

: Kastamonu University Rector
: Sakarya University Rector

ORGANIZING COMMITTEE**CONGRESS PRESIDENTS**

Prof. Dr. Selahattin KAYMAKCI
Prof. Dr. Hüseyin ÇALIŞKAN

: Kastamonu University Vice Rector
: Dean of Sakarya University Faculty of Education / President of ERPA

CONGRESS VICE PRESIDENTS

Assoc. Prof. Dr. Ercan MASAL

: Member of ERPA Directory Board

GENERAL SECRETARIES OF THE CONGRESS

Assoc. Prof. Dr. Yusuf YILDIRIM
Assist. Prof. Dr. Furkan AYDIN

: Siirt University
: Bartın University

COORDINATORS

Prof. Dr. Mehmet KANDEMİR
Prof. Dr. Hakan AKDAĞ
Prof. Dr. Şenol BEŞOLUK
Prof. Dr. İsmail ÖNDER
Prof. Dr. Beçir ŞABOTIĆ
Prof. Dr. Laurentiu Gabriel TALAGHIR
Prof. Dr. Yuliya GORELOVA
Prof. Dr. Hüseyin GÜMÜŞ
Assoc. Prof. Dr. İbrahim DEMİRBAŞ
Assoc. Prof. Dr. Mehmet Koray SERİN
Assoc. Prof. Dr. Tiffany FULLER
Assoc. Prof. Dr. Gabor KISS
Assoc. Prof. Dr. Dušica MILENKOVIĆ
Assoc. Prof. Dr. Ramazan ALABAŞ
Assoc. Prof. Dr. Teodora Mihaela ICONOMESCU
Assoc. Prof. Dr. Gökhan KAYA
Assoc. Prof. Dr. M.Öztürk AKCAOĞLU
Assoc. Prof. Dr. Handan AKYİĞİT
Assoc. Prof. Dr. Nejdete DEĞERMENCI
Assoc. Prof. Dr. Turgay ÖNTAŞ
Assoc. Prof. Dr. Erol ÇİYDEM
Assist. Prof. Dr. İsmail HELVACI
Assist. Prof. Dr. Kipchumba BYRON
Assist. Prof. Dr. Marcel PIKHART
Assist. Prof. Dr. Selçuk URAL
Assist. Prof. Dr. Zeynep ARABACI
Dr. Sergey KOLOMEYCHUK

: Kırıkkale University
: Director of Mersin University Institute of Educational Sciences
: Honorary President of ERPA
: Vice President of ERPA
: International Novi Pazar University
: Galati University
: Kazan Federal University
: Mersin University
: Kastamonu University
: Kastamonu University
: N. Carolina A. & T. State University
: Obuda University
: University of Novi Sad
: Kastamonu University
: University Dunarea De Jos From Galati
: Kastamonu University
: Kastamonu University
: Sakarya University
: Kastamonu University
: Tekirdağ Namık Kemal University
: Kastamonu University
: Kastamonu University
: North Carolina A. & T. State University
: University of Hradec Kralove
: Sakarya University
: Kastamonu University
: Karelian Research Centre of the RAS

CONGRESS SECRETARIAT

Res. Assist. Alperen ÇALIŞKAN
Res. Assist. Mehmet YAVAŞ
Res. Assist. Yiğit CEBECİ
Res. Assist. Mert BİLEN
Nusret İbrahim Yurtsever
Havva AKDAĞ

: Muş Alpaslan University
: Kastamonu University
: Sakarya University
: Kastamonu University
: Kastamonu University
: Ministry of National Education

TECHNICAL STAFF

Hasan ŞERİTOĞLU

: Sakarya University

Scientific Committee

Dr. A. Esra ASLAN, İstanbul University-Cerrahpaşa, Türkiye
Dr. A. Güler KÜÇÜKTURAN, Başkent University, Türkiye
Dr. Adem PEKER, Atatürk University, Türkiye
Dr. Adem SORUÇ, Samsun University, Türkiye
Dr. Ahmet AKKAYA, Adıyaman University, Türkiye
Dr. Ahmet Ali GAZEL, Afyon Kocatepe University, Türkiye
Dr. Ahmet BAŞAL, Yıldız Teknik University, Türkiye
Dr. Ahmet DOĞANAY, Çukurova University, Türkiye
Dr. Ahmet Faruk LEVENT, Marmara University, Türkiye
Dr. Alper Hamdi GÜNGÖRMÜŞ, Alanya Alaaddin Keykubat University, Türkiye
Dr. Ahmet KAÇAR, Kastamonu University, Türkiye
Dr. Ahmet SABAN, Necmettin Erbakan University, Türkiye
Dr. Ahmet YIKMIŞ, Abant İzzet Baysal University, Türkiye
Dr. Albina SIRAZEEVA, Kazan Federal University, Russian Federation
Dr. Ali BALCI, Ankara University, Türkiye
Dr. Ali Çağatay KILINÇ, Karabük University, Türkiye
Dr. Ali Emre EROL, Uluslararası Kıbrıs University, KKTC
Dr. Ali Fuat ARICI, Yıldız Teknik University, Türkiye
Dr. Ali İlker GÜMÜŞELİ, Okan University, Türkiye
Dr. Ali MEYDAN, Nevşehir University, Türkiye
Dr. Alican BAYRAM, Bingöl University, Türkiye
Dr. Anastasia SIOPSI, Ionian University, Corfu, Greece
Dr. Anisa KHUSAINOVA, Kazan Federal University, Russian Federation
Dr. Anjum Bano Kazimi, Sindh Madressatul Islam University, Pakistan
Dr. Atike YILMAZ, Muş Alparslan University, Türkiye
Dr. Aydın BALYER, Yıldız Teknik University, Türkiye
Dr. Aysel GÜNEY, Bilecik Şeyh Edebali University, Türkiye
Dr. Ayşe S. AKYEL, Yeditepe University, Türkiye
Dr. Ayşegül NERGİS, Yeni Yüzyıl University, Türkiye
Dr. Ayşegül Şükran ÖZ, Mustafa Kemal University, Türkiye
Dr. Ayşegül YAPICI, Pamukkale University, Türkiye
Dr. Ayşen BAKIOĞLU, Marmara University, Türkiye
Dr. Bahri ATA, Gazi University, Türkiye
Dr. Bahtiyar BAKIR, Gazi University, Türkiye
Dr. Baki YILMAZ, Yıldırım Beyazıt University, Türkiye
Dr. Bayram BAŞ, Yıldız Teknik University, Türkiye
Dr. Bayram BIÇAK, Akdeniz University, Türkiye
Dr. Bayram ÇETİN, Gazi University, Türkiye
Dr. Bećir Šabotić, International Novi Pazar University, Serbia
Dr. Bedriye AK, Abant İzzet Baysal University, Türkiye
Dr. Behbood MOHAMMADZADE, Cyprus International University, TRNC
Dr. Belaid Akıl ABDELKADER, Université Djilali Boumaama of Khemis Miliana, Algeria
Dr. Belgin PARLAKYILDIZ, Cyprus International University, TRNC
Dr. Bengü BERKMEN, Cyprus International University, TRNC
Dr. Beyza Merve AKGÜL, Gazi University, Türkiye
Dr. Birgül CERİT, Abant İzzet Baysal University, Türkiye
Dr. Bora DEMİR, Çanakkale 18 Mart University, Türkiye
Dr. Bradford STRAND, North Dakota State University, USA
Dr. Burcu GÜVENDİ, Yalova University, Türkiye
Dr. Burçin ÖLÇÜCÜ, Aydın Adnan Menderes University, Türkiye
Dr. Burhanettin DÖNMEZ, İnönü University, Türkiye
Dr. Bülent ERUTKU, Marmara University, Türkiye
Dr. Bülent GÜRBÜZ, Ankara University, Türkiye
Dr. Cahit NURİ, Cyprus International University, TRNC
Dr. Canan LAÇİN ŞİMŞEK, Sakarya University, Türkiye
Dr. Catherine Dimitriadou, University of Western Macedonia, Greece
Dr. Cem GERÇEK, Hacettepe University, Türkiye
Dr. Cemal Berkan ALPAY, Ağrı İbrahim Çeçen University, Türkiye
Dr. Cemil ÖZTÜRK, Marmara University, Türkiye
Dr. Cemil YÜCEL, Eskişehir Osmangazi University, Türkiye
Dr. Cengiz AKÇAY, İstanbul Aydın University, Türkiye

Dr. Ceren ÖZTEKİN, METU, Türkiye
Dr. Christopher A. LUBIENSKI, University of Illinois, USA
Dr. Coşkun KÜÇÜKTEPE, İstanbul University-Cerrahpaşa, Türkiye
Dr. Çağla GÜR, Cyprus International University, TRNC
Dr. Çiğdem ASLAN, İstanbul University-Cerrahpaşa, Türkiye
Dr. Deniz AKDAL, Kırşehir Ahi Evran University, Türkiye
Dr. Deniz KOÇOĞLU, Selçuk University, Türkiye
Dr. Dilek ÇAĞIRGAN GÜLTEN, İstanbul University-Cerrahpaşa, Türkiye
Dr. Dilek İNAL, İstanbul University-Cerrahpaşa, Türkiye
Dr. Doğan YÜKSEL, Kocaeli University, Türkiye
Dr. Duygu Harmandar DEMİREL, Necmettin Erbakan University, Türkiye
Dr. Ece KARŞAL, Marmara University, Türkiye
Dr. Ekaterina ZALYAEVA, Kazan Federal University, Russian Federation
Dr. Ekrem Levent İLHAN, Gazi University, Türkiye
Dr. Elena GALISHNIKOVA, Kazan Federal University, Russian Federation
Dr. Elena GRIGORIEVA, Kazan Federal University, Russian Federation
Dr. Eleni SELLA, University of Athens, Greece
Dr. Elif BOZCAN, Cyprus International University, TRNC
Dr. Elvan ŞAHİN, METU, Türkiye
Dr. Emre EV ÇİMEN, Eskişehir Osmangazi University, Türkiye
Dr. Emre İKİZLER, Marmara University, Türkiye
Dr. Engin GEZER, Kafkas University, Türkiye
Dr. Erdil DURUKAN, Balıkesir University, Türkiye
Dr. Erdoğan KÖSE, Mehmet Akif Ersoy University, Türkiye
Dr. Eren CEYLAN, Ankara University, Türkiye
Dr. Ergün RECEPOĞLU, Kastamonu University, Türkiye
Dr. Erhan ERTEKİN, Necmettin Erbakan University, Türkiye
Dr. Erkan Faruk ŞİRİN, Selçuk University, Türkiye
Dr. Erkan TEKİNARSLAN, Abant İzzet Baysal University, Türkiye
Dr. Erkut TUTKUN, Uludağ University, Türkiye
Dr. Ersan TOLUKAN, Yıldırım Beyazıt University, Türkiye
Dr. Esin TEZBAŞARAN, İstanbul University-Cerrahpaşa, Türkiye
Dr. Esra İŞMEN GAZİOĞLU, İstanbul University-Cerrahpaşa, Türkiye
Dr. Esra Karakaş KURT, Cyprus International University, TRNC
Dr. Estelle DAVUTOĞLU, TOBB Ekonomi ve Teknoloji University, Türkiye
Dr. Eti AKYÜZ LEVİ, Dokuz Eylül University, Türkiye
Dr. Evgeniya ZHURAVLEVA, Kazan Federal University, Russian Federation
Dr. F. Gülay KIRBAŞLAR, İstanbul University-Cerrahpaşa, Türkiye
Dr. F. Neşe ŞAHİN, Ankara University, Türkiye
Dr. Faruk KURAL, Hasan Kalyoncu University, Türkiye
Dr. Fatih ÇATIKKAŞ, Celal Bayar University, Türkiye
Dr. Fatih YENEL, Gazi University, Türkiye
Dr. Fatma ŞAHİN, Marmara University, Türkiye
Dr. Ferman KONUKMAN, Qatar University, Qatar
Dr. Fethi TURAN, Cyprus International University, TRNC
Dr. Fikret RAMAZANOĞLU, Sakarya Applied Sciences University, Türkiye
Dr. Florentina Cristea, Dunarea de Jos University of Galati, Romania
Dr. François Victor Tochon, University of Wisconsin-Madison, USA
Dr. Fulya YÜKSEL ŞAHİN, Yıldız Teknik University, Türkiye
Dr. Funda SAVAŞCI AÇIKALIN, İstanbul University-Cerrahpaşa, Türkiye
Dr. Gaye TEKSÖZ, METU, Türkiye
Dr. George Iordanidis, University of Western Macedonia, Greece
Dr. Gonca Yangın EKŞİ, Gazi University, Türkiye
Dr. Gökhan BAYRAKTAR, Ağrı İbrahim Çeçen University, Türkiye
Dr. Gökmen ÖZMENTEŞ, Akdeniz University, Türkiye
Dr. Görsev SÖNMEZ, Hasan Kalyoncu University, Türkiye
Dr. Grazyna Kilianska-Przybylo, University of Silesia, Poland
Dr. Guillaume ALINIER, Hertfordshire University, UK
Dr. Gulnara KALGANOVA, Kazan Federal University, Russian Federation

Dr. Gülbahar KORKMAZ ASLAN, Pamukkale University, Türkiye
 Dr. Gülden UYANIK BALAT, Marmara University, Türkiye
 Dr. Güler ÇAVUŞOĞLU, Çanakkale Onsekiz Mart University, Türkiye
 Dr. Güliz ÖZÜTÜRK, Cyprus International University, TRNC
 Dr. Güner ÇİÇEK, Hitit University, Türkiye
 Dr. Güneş YAVUZ, İstanbul University-Cerrahpaşa, Türkiye
 Dr. Güney HACIÖMEROĞLU, Çanakkale Onsekiz Mart University, Türkiye
 Dr. Gürcan TOPÇU SEÇİM, Cyprus International University, TRNC
 Dr. Hakan SUNAY, Ankara University, Türkiye
 Dr. Hakan ÜLPER, Mehmet Akif Ersoy University, Türkiye
 Dr. Hakkı ULUCAN, Erciyes University, Türkiye
 Dr. Halil İbrahim CİCİOĞLU, Gazi University, Türkiye
 Dr. Halil İbrahim SAĞLAM, İstanbul Medeniyet University, Türkiye
 Dr. Halil SAROL, Gazi University, Türkiye
 Dr. Hamdi Alper GÜNGÖRMÜŞ, Alanya Alaaddin Keykubat University, Türkiye
 Dr. Hamide ERTEPINAR, İstanbul Aydın University, Türkiye
 Dr. Hamza ÇALIŞICI, Ondokuz Mayıs University, Türkiye
 Dr. Hanife Nalan GENÇ, Ondokuz Mayıs University, Türkiye
 Dr. Hasan AKGÜNDÜZ, İstanbul University-Cerrahpaşa, Türkiye
 Dr. Hasan AVCIOĞLU, Cyprus International University, TRNC
 Dr. Hasan BACANLI, Fatih Sultan Mehmet University, Türkiye
 Dr. Hasan ŞAHAN, Akdeniz University, Türkiye
 Dr. Hatice KAYHAN, Cyprus International University, TRNC
 Dr. Hatice Kübra GÜLER SELEK, Uludağ University, Türkiye
 Dr. Hilary Cooper, London University, UK
 Dr. Hülya ÇALIŞKAN, İstanbul University-Cerrahpaşa, Türkiye
 Dr. Hülya KULAKÇI, Bülent Ecevit University, Türkiye
 Dr. Ibrahima DIEME, Dakar University, Senegal
 Dr. Iconomescu TEODORA-MIHAELA, University Dunarea De Jos From Galati, Romania
 Dr. Irina SOLODKOVA, Kazan Federal University, Russian Federation
 Dr. Işıl KOÇ SARI, İstanbul University-Cerrahpaşa, Türkiye
 Dr. İ. Hakkı DEMİRCİOĞLU, Karadeniz Teknik University, Türkiye
 Dr. İbrahim ŞAHİN, Yalova University, Türkiye
 Dr. İlhan TOKSÖZ, Trakya University, Türkiye
 Dr. İlimdar YALÇIN, Bingöl University, Türkiye
 Dr. İrfan BAŞKURT, İstanbul University-Cerrahpaşa, Türkiye
 Dr. İrfan ERDOĞAN, İstanbul University-Cerrahpaşa, Türkiye
 Dr. İrfan YILDIRIM, Mersin University, Türkiye
 Dr. J. Phylis ROTICH, N. Carolina Agricultural&Tecnical State University, USA
 Dr. Jale ÇAKIROĞLU, METU, Türkiye
 Dr. John Betsas, University of Western Macedonia, Greece
 Dr. Kadir KESKİN, Gazi University, Türkiye
 Dr. Kadir YAĞIZ, Iğdır University, Türkiye
 Dr. Kadir YILDIZ, Manisa Celal Bayar University, Türkiye
 Dr. Kamuran TARIM, Çukurova University, Türkiye
 Dr. Kaya YILDIZ, Abant İzzet Baysal University, Türkiye
 Dr. Kenan DİKİLİTAŞ, Stavanger University, Norway
 Dr. Kipchumba BYRON, North Carolina A & T State University, USA
 Dr. Kubilay YAZICI, Niğde University, Türkiye
 Dr. Kürşad SERTBAŞ, Kocaeli University, Türkiye
 Dr. Laurentiu Gabriel TALAGHIR, Galati University, Romania
 Dr. Levent DENİZ, Marmara University, Türkiye
 Dr. Levent ERASLAN, Anadolu University, Türkiye
 Dr. Leyla ULUS, İstanbul University-Cerrahpaşa, Türkiye
 Dr. Liliya ISMAGILOVA, Kazan Federal University, Russian Federation
 Dr. Liliya VALEEVA, Kazan Federal University, Russian Federation
 Dr. Lütfü İLGAR, İstanbul University-Cerrahpaşa, Türkiye
 Dr. M. Engin DENİZ, Yıldız Teknik University, Türkiye
 Dr. Mahmut GÜLLE, Mustafa Kemal University, Türkiye
 Dr. Mahmut SELVİ, Gazi University, Türkiye
 Dr. Makbule TOKUR KESGİN, Bolu Abant İzzet Baysal University, Türkiye

Dr. Malik BEYLEROĞLU, Sakarya Applied Sciences University, Türkiye
 Dr. Manolya AKIN, Mersin University, Türkiye
 Dr. Mariam ALAWAWDA, Cyprus International University, TRNC
 Dr. Marina KUDRYAVTSEVA, Kazan Federal University, Russian Federation
 Dr. Marina MOSOLKOVA, Kazan Federal University, Russian Federation
 Dr. Mehmet Ali AKINCI, Rouen University, France
 Dr. Mehmet Ali HAMEDOĞLU, Sakarya University, Türkiye
 Dr. Mehmet Ali YAVUZ, Cyprus International University, TRNC
 Dr. Mehmet BAYANSALDUZ, Dokuz Eylül University, Türkiye
 Dr. Mehmet DEMİREL, Necmettin Erbakan University, Türkiye
 Dr. Mehmet Ertuğrul ÖZTÜRK, Atatürk University, Türkiye
 Dr. Mehmet GÖKTEPE, Balıkesir University, Türkiye
 Dr. Mehmet GÜL, Cumhuriyet University, Türkiye
 Dr. Mehmet KANDEMİR, Kırıkkale University, Türkiye
 Dr. Mehmet KARA, Amasya University, Türkiye
 Dr. Mehmet KURUDAYIOĞLU, Hacettepe University, Turkey
 Dr. Mehmet ÖZDEMİR, Aydın Adnan Menderes University, Türkiye
 Dr. Mehmet ŞİŞMAN, Fatih Sultan Mehmet University, Türkiye
 Dr. Mehmet ULUKAN, Adnan Menderes University, Türkiye
 Dr. Melek MASAL, Sakarya University, Türkiye
 Dr. Meral MİYAÇ, İstanbul Topkapı University, Türkiye
 Dr. Michail Kalogiannakis, University of Crete, Greece
 Dr. Muammer DEMİREL, Uludağ University, Türkiye
 Dr. Muammer Ergün, Kastamonu University, Türkiye
 Dr. Mukadder BOYDAK OZAN, Fırat University, Türkiye
 Dr. Mümine SOYTÜRK, Manisa Celal Bayar University, Türkiye
 Dr. Murat AKYÜZ, Manisa Celal Bayar University, Türkiye
 Dr. Murat ALTUN, Uludağ University, Türkiye
 Dr. Murat KİRİŞÇİ, İstanbul University-Cerrahpaşa, Türkiye
 Dr. Murat Taş, Manisa Celal Bayar University, Türkiye
 Dr. Murat ÖZMADEN, Iğdır University, Türkiye
 Dr. Mustafa ALTINKÖK, Akdeniz University, Türkiye
 Dr. Mustafa AYDIN, İstanbul University-Cerrahpaşa, Türkiye
 Dr. Mustafa Can KOÇ, Gelişim University, Türkiye
 Dr. Mustafa ÇAKIR, Marmara University, Türkiye
 Dr. Mustafa ERGÜN, Afyon Kocatepe University, Türkiye
 Dr. Mustafa Murat İNCEOĞLU, Ege University, Türkiye
 Dr. Mustafa ÖZCAN, MEF University, Türkiye
 Dr. Mustafa ÖZMUSUL, Harran University, Türkiye
 Dr. Mustafa SAFRAN, Gazi University, Türkiye
 Dr. Mustafa Sait ERZEYBEK, Dumlupınar University, Türkiye
 Dr. Mustafa ÜREY, Karadeniz Teknik University, Türkiye
 Dr. Mustafa Yaşar ŞAHİN, Gazi University, Türkiye
 Dr. Müfit ŞENEL, Ondokuz Mayıs University, Türkiye
 Dr. Müge GÖKER, Marmara University, Türkiye
 Dr. Müjgan İNÖZÜ, Hacettepe University, Türkiye
 Dr. Mürsel BİÇER, Gaziantep University, Türkiye
 Dr. Nazlı Gülgün ELİTEZ, Sakarya University, Türkiye
 Dr. Necmettin Kamil SEVİL, İstanbul University-Cerrahpaşa, Türkiye
 Dr. Nejla YÜRÜK, Gazi University, Türkiye
 Dr. Nektaria Palaiologou, University of Western Macedonia, Greece
 Dr. Nergüz BULUT SERİN, Lefke Avrupa University, KKTC
 Dr. Nevin ÇITAK BİLGİN, Abant İzzet Baysal University, Türkiye
 Dr. Nilgün BİLGE, Sakarya University, Türkiye
 Dr. Noemi KERESZTES, Szeged University, Hungary
 Dr. Nur NACAR LOGIE, İstanbul University-Cerrahpaşa, Türkiye
 Dr. Nuran AKYURT, Marmara University, Türkiye
 Dr. Nuriye YILDIRIM ŞİŞMAN, Düzce University, Türkiye
 Dr. Nuri Berk GÜNGÖR, Balıkesir University, Türkiye
 Dr. Nurullah Emir EKİNCİ, Yalova University, Türkiye
 Dr. Nusret RAMAZANOĞLU, Marmara University, Türkiye
 Dr. Oğuz Kaan ESENTÜRK, Erzincan Binali Yıldırım University, Türkiye
 Dr. Oğuz SERİN, Lefke Avrupa University, KKTC
 Dr. Okan Burçak ÇELİK, Gazi University, Türkiye

Dr. Oksana POLYAKOVA, Kazan Federal University, Russian Federation
 Dr. Onat ÇETİN, Yalova University, Türkiye
 Dr. Omaç RUŞTİOĞLU, Cyprus International University, TRNC
 Dr. Osman EMİROĞLU, Cyprus International University, TRNC
 Dr. Osman VAİZ, Cyprus International University, TRNC
 Dr. Ömer GEBAN, METU, Türkiye
 Dr. Ömer ŞENEL, Gazi University, Türkiye
 Dr. Ömer ZAIMOĞLU, Akdeniz University, Türkiye
 Dr. Ömür KARAKULLUKÇU, Hacı Bayram Veli University, Türkiye
 Dr. Özcan DEMİREL, Cyprus International University, TRNC
 Dr. Özge RAZI, Cyprus International University, TRNC
 Dr. Özgül YILMAZ TÜZÜN, METU, Türkiye
 Dr. Özgün PARASIZ, Gazi University, Türkiye
 Dr. Özlem İLKER ETUŞ, İstanbul University-Cerrahpaşa, Türkiye
 Dr. Özlem ÖRSAL, Osmangazi University, Türkiye
 Dr. Öznur AKPINAR, Karamanoglu Mehmetbey University, Türkiye
 Dr. Patrizia Ghislandi, University of Trento, Italy
 Dr. Paul ANKOMAH, N. Carolina Agricultural&Tecnical State University, USA
 Dr. Paul BLAIR, University of Trinidad and Tobago, Trinidad and Tobago, WEST INDIES
 Dr. Pelin AKSEN CENGİZHAN, Kırıkkale University, Türkiye
 Dr. Ramazan SANLAV, Iğdır University, Türkiye
 Dr. Recep CENGİZ, Manisa Celal Bayar University, Türkiye
 Dr. Refik TURAN, Gazi University, Türkiye
 Dr. Remziye CEYLAN, Yıldız Teknik University, Türkiye
 Dr. Rifat YAĞMUR, Afyon Kocatepe University, Türkiye
 Dr. Rimma MARDANSHINA, Kazan Federal University, Russian Federation
 Dr. Rüçhan İRİ, Niğde Ömer Halisdemir University, Türkiye
 Dr. Rüçhan ŞAHİNOĞLU ALTINEL, Marmara University, Türkiye
 Dr. Safaa Abd El SALAM, Alexandria University, Egypt
 Dr. Said TAŞ, Süleyman Demirel University, Türkiye
 Dr. Salih ATEŞ, Gazi University, Türkiye
 Dr. Salih ÇEPNİ, Uludağ University, Türkiye
 Dr. Saliha FİDAN, Cyprus International University, TRNC
 Dr. Samantha SEITER, Oxford University, UK
 Dr. Sarem ÖZDEMİR, Cyprus International University, TRNC
 Dr. Sebahattin DEVECİOĞLU, Fırat University, Türkiye
 Dr. Sebiha GÖLÜNÜK BAŞPINAR, Afyon Kocatepe University, Türkiye
 Dr. Selahattin AKPINAR, Düzce University, Türkiye
 Dr. Selahattin DİLİDÜZGÜN, İstanbul University-Cerrahpaşa, Türkiye
 Dr. Selçuk HÜNERLİ, İstanbul University-Cerrahpaşa, Türkiye
 Dr. Semra Kıranlı GÜNGÖR, Eskişehir Osmangazi University, Türkiye
 Dr. Semra SUNGUR VURAL, METU, Türkiye
 Dr. Serap EMİR, İstanbul University-Cerrahpaşa, Türkiye
 Dr. Serdar GERİ, Yalova University, Türkiye
 Dr. Sergül DUYGULU, Hacettepe University, Türkiye
 Dr. Serkan KURTİPEK, Gazi University, Türkiye
 Dr. Serkan İBİŞ, Niğde Ömer Halisdemir University, Türkiye
 Dr. Serkan HAZAR, Cumhuriyet University, Türkiye
 Dr. Serkan ÖZEL, Boğaziçi University, Türkiye
 Dr. Seunghwan LEE, Kookmin University, South Korea
 Dr. Serhat TURAN, Balıkesir University, Türkiye
 Dr. Sevil ALBAYRAK, Kırıkkale University, Türkiye
 Dr. Sevinç HATİPOĞLU, İstanbul University-Cerrahpaşa, Türkiye
 Dr. Sevinç KAÇAR, Cyprus International University, TRNC
 Dr. Sezer KÖSE BİBER, İstanbul University-Cerrahpaşa, Türkiye
 Dr. Sezgin VURAN, Anadolu University, Türkiye
 Dr. Sibel ÖZAFŞARLIOĞLU, Uşak University, Türkiye
 Dr. Sophia ANASTASIOU, Business School, TEI of Central Greece
 Dr. Suzan ORHAN, Sakarya University, Türkiye
 Dr. Süleyman AVCI, Marmara University, Türkiye
 Dr. Süleyman YAMAN, Ondokuz Mayıs University, Türkiye
 Dr. Sümmani EKİCİ, Muğla Sıtkı Koçman University, Türkiye

Dr. Ş. Şule ERÇETİN, Hacettepe University, Türkiye
 Dr. Şebnem ŞARVAN CENGİZ, Manisa Celal Bayar University, Türkiye
 Dr. Şebnem TEMİR, Haliç University, Türkiye
 Dr. Şenay NARTGÜN, Abant İzzet Baysal University, Türkiye
 Dr. Şener BÜYÜKÖZTÜRK, Hasan Kayoncu University, Türkiye
 Dr. Şerife ÖZBİLER, Cyprus International University, TRNC
 Dr. Şükran DİLİDÜZGÜN, İstanbul University-Cerrahpaşa, Türkiye
 Dr. Taner ATASOY, Gelişim University, Türkiye
 Dr. Tarık SEVİNDİ, Aksaray University, Türkiye
 Dr. Tatyana BAKLASHOVA, Kazan Federal University, Russian Federation
 Dr. Tekin ÇOLAKOĞLU, Gazi University, Türkiye
 Dr. Tengku Fadilah Binti Tengku KAMALDEN, Universiti Putra, Malaysia
 Dr. Terry SCHREUER, The Neri Bloomfield School of Design, Israel
 Dr. Tiffany FULLER, N. Carolina Agricultural&Tecnical State University, USA
 Dr. Tolgay KARANFİLLER, Cyprus International University, TRNC
 Dr. Tuğba Seda ÇOLAK, Düzce University, Türkiye
 Dr. Türkan ARGON, Abant İzzet Baysal University, Türkiye
 Dr. Tzina KALOGIROU, National and Kapodistrian University of Athens, Greece
 Dr. Uğur TEKİN, İstanbul Aydın University, Türkiye
 Dr. Ünsal TAZEGÜL, Iğdır University, Türkiye
 Dr. Ülkü Pişkin ABİDOĞLU, Cyprus International University, TRNC
 Dr. Üzeyir ÇAĞLAR, Gazi University, Türkiye
 Dr. Vasiliki Papadopoulou, University of Western Macedonia, Greece
 Dr. Vedat ÇINAR, Fırat University, Türkiye
 Dr. Vefa TAŞDELEN, Yıldız Teknik University, Türkiye
 Dr. Vlasta Hus, University of Maribor, Slovenia
 Dr. Wenyu LIU, Dalian Maritime University, China
 Dr. Yalın KILIÇ, Cyprus International University, TRNC
 Dr. Yakup KILIÇ, Fırat University, Türkiye
 Dr. Yasemin ESEN, Ankara University, Türkiye
 Dr. Yasemin YILDIRIM USTA, Abant İzzet Baysal University, Türkiye
 Dr. Yasin DOĞAN, Adıyaman University, Türkiye
 Dr. Yasin SOYLU, Atatürk University, Türkiye
 Dr. Yasin YILDIZ, Aydın Adnan Menderes University, Türkiye
 Dr. Yaşar ÖZBAY, Hasan Kalyoncu University, Türkiye
 Dr. Yavuz ERİŞEN, Yıldız Teknik University, Türkiye
 Dr. Yavuz ÖNTÜRK, Yalova University, Türkiye
 Dr. Yıldız KOCASAVAŞ, İstanbul University-Cerrahpaşa, Türkiye
 Dr. Yuliya GORELOVA, Kazan Federal University, Russian Federation
 Dr. Yunus YILDIRIM, Mersin University, Türkiye
 Dr. Yurdağül DİKMEN, Sakarya University, Türkiye
 Dr. Yurdal CİHANGİR, Cyprus International University, TRNC
 Dr. Yusuf CAN, Uşak University, Türkiye
 Dr. Yusuf CERİT, Abant İzzet Baysal University, Türkiye
 Dr. Yücel OCAK, Afyon Kocatepe University, Türkiye
 Dr. Yücel KABAPINAR, Marmara University, Türkiye
 Dr. Zafer ÇİMEN, Gazi University, Türkiye
 Dr. Zait Burak AKTUÇ, Niğde Ömer Halisdemir University, Türkiye
 Dr. Zarife SEÇER, İstanbul University-Cerrahpaşa, Türkiye
 Dr. Zekeriya NARTGÜN, Abant İzzet Baysal University, Türkiye

Keynote Invited Speakers

ERPA CONGRESSES 2026

KEYNOTE INVITED SPEAKER

Prof. Dr.
Müjgan İNÖZÜ
MERMERKAYA
Hacettepe University

Digital Interventions in School-Based Psychopathology: VR and AI Applications

erpacongress.com

ERPA CONGRESSES 2026

KEYNOTE INVITED SPEAKER

Prof. Dr.
Alipaşa AYAS
Bilkent University

Teaching in a Changing World: Digitalization, Competencies, and New Roles

erpacongress.com

Special Sessions

ERPA CONGRESSES 2026

SPECIAL SESSION

Prof. Dr.
Hakan AKDAĞ
Mersin University

Social Studies and Future Literacy within the Framework of the Turkish and Türkiye Century Education Model

erpacongress.com

ERPA CONGRESSES 2026

SPECIAL SESSION

Peer Relationships and Social Acceptance in Inclusive Education: From Research to Practice

Assoc. Prof.
Canan SOLA ÖZGÜÇ
Sakarya University

Assoc. Prof.
Ebru UZUNKOL
Sakarya University

Assoc. Prof.
Tuğba DEMİRTAŞ TOLAMAN
Sakarya University

Assoc. Prof.
Levent ERTUNA
Sakarya University

erpacongress.com

ERPA CONGRESSES 2026

SPECIAL SESSION

Prof. Dr.
Mehmet KANDEMİR
Kırıkkale University

A Case of Healthy Digitalization in School Psychological Counseling and Guidance Practices: PSİKOLINK

erpacongress.com

Invited Workshops and Panels

ERPA CONGRESSES 2026

PANEL

CHANGING PARADIGMS IN EDUCATIONAL RESEARCH: OPPORTUNITIES AND CHALLENGES IN THE AGE OF AI

Prof. Dr.
Recep ÇAKIR
Amasya University

Prof. Dr.
Ergül ÜSTÜ
Necmettin Erbakan University

Prof. Dr.
Özgen KORKMAZ
Bandırma Onyedi Eylül University

erpacongress.com

ERPA CONGRESSES 2026

PANEL

A NEW ROADMAP FOR TRAINING THE TEACHER OF THE FUTURE

Prof. Dr.
Alipaşa AYAS
Bilkent University
Moderator

Prof. Dr.
Salih ÇEPNİ
Bilkent University
Challenges in Teacher Education

Prof. Dr.
Hayati AKYOL
Gazi University
The National Education Academy and Teacher Training Practices

Prof. Dr.
İsmail Hakkı DEMİRCİOĞLU
İstanbul University
The Dilemma of Teacher Education and Recommendations for a Way Forward

erpacongress.com

ERPA CONGRESSES 2026

WORKSHOP

ARTIFICIAL INTELLIGENCE WORKSHOP: DIGITAL TWIN DISCOVERY

Assist. Prof.
Furkan AYDIN
Bartın University

erpacongress.com

ERPA CONGRESSES 2026

WORKSHOP

VALUES EDUCATION IN OUT-OF-SCHOOL SETTINGS

Assoc. Prof.
Yusuf YILDIRIM
Siirt University

erpacongress.com

TABLE OF CONTENTS

Preface	iii
Organizing Committee	iv
Scientific Committee	v
Keynote Invited Speakers	viii
Special Sessions	viii
Invited Workshops and Panels	viii
Uluslararası Eğitim Dergilerinde Yayınlanan Üretken Yapay Zekâ Çalışmalarının Genel Görünümü: Bibliyometrik Bir İnceleme	1
Yapay Zekâ Destekli Assure Öğretim Tasarımının Öğrencilerin Yapay Zekâ ve Fen Bilimleri Dersine İlişkin Tutumları İle Akademik Başarılarına Etkisi	2
Sınıf Öğretmenlerinin Okul Dışı Öğrenme Faaliyetlerine Yönelik Öz-Yeterlik İnançları İle 21. Yüzyıl Öğreten Becerileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi	3
İki Müfredat, İki Paradigma: 7. Sınıf Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarında Osmanlı Tarihi İçeriklerinin Yöntem Bilimsel Serüveni	4
Ortaokul Matematik Derslerinde Değer Aktarımına Yönelik Öğretmen Görüşleri	5
Eğitimde Yapay Zekâ Politikalarının Karşılaştırmalı Analizi: Türkiye ve Singapur Örneği	6
Background and Rationale: Environmental Education Self-Efficacy and Computer-Supported Argument Mapping	7
Şanlıurfa’da Göreve Yeni Başlayan Sınıf Öğretmenlerinin Matematik Öğretiminde Karşılaştıkları Güçlükler	8
Ortaokul Öğrencilerinin Güvenli İnternet Kullanımı Farkındalıklarının Dijital Alışkanlıklar Açısından İncelenmesi	9
Öğretim Programı Analizinde Büyük Dil Modellerinin Kullanımı ve Performans Analizi	10
Süreç Temelli Ölçme ve Değerlendirmede Yapay Zekâ Kullanımı	11
Examining the Relationship Between Self-Determination Levels And Of Second-Grade Primary School Students	12
Özel Eğitim ve Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Özel Eğitimdeki Bazı Kavramlara Yönelik Algıları	13
An Examination of the Environmental Education and Climate Change Curriculum in terms of Literacy Skills	14
Eğitim Süreçlerinde Sohbet Botlarının Duyuşsal Bileşen Modelleme Kapasitesi: Bir Güvenirlilik Analizi	15
Bilişim Alanındaki Üniversite Öğrencilerinin Akademik Görevlerde Üretken Yapay Zekâ Araçlarını Kullanma Deneyimleri	16
Öğretmen Adaylarının Küresel İklim Değişikliğine Yönelik Farkındalık Durumlarının Değerlendirilmesi ve Öğretimi Destekleyici Materyal Önerileri: Bir Karma Yöntemler Araştırması	17
Sosyobilimsel Konular Bağlamında Fen Bilgisi Öğretmenlerinin Öz-Yeterlik ve Tutumları	18
TR-AES: A Rubric-Annotated Turkish Essay Corpus for Technology-Supported Assessment	19

Öğretmen Adaylarında Üretken Yapay Zekâ ile Ders Tasarımı Hazırlığı: YZ-TPAB, Üretken YZ Tutumu ve YZ Etik Farkındalığının İncelenmesi	20
Enhancing Middle School Students' Sensitivity to Cultural Heritage through a Gamification-Based Intervention	21
Eleştirel Okumanın Bilişsel ve Duyuşsal Değişkenlerle İlişkisi: 15 Yıllık Alanyazın Sentezi	22
Araştırmacı Kimliği Araştırmalarının Ortaokul Düzeyine Genişletilmesi: Araştırmacı Kimliği Ölçeği'nin Türkçe Uyarlaması	23
Matematik Eğitiminde Olasılıksal Muhakeme Üzerine Yapılan Makalelerin Bibliyometrik Analizi	24
Örüntüden Öğrenmeye: Makine Öğrenmesinin İlkokul Matematiğindeki Örüntü Kavramıyla İlişkilendirilmesi Üzerine Bir Sanal Manipülatif Önerisi	25
Dijital Dönüşüm Sürecinde Öğrenen ve Öğreten Rollerinin Öğrenci Perspektifinden İncelenmesi	26
Güreşçilerin Kinestetik ve Sosyal Zekâ Alanlarındaki Yönelimlerinin ve Düşüncelerinin Araştırılması	27
Güreşçilerde 12 Haftalık Teknikle Bağlantılı Dayanıklılık Antrenman Programının Güreşçilerin Çevre Ölçümü, Vücut Kompozisyonu ve Beden Kitle İndeksi Üzerine Etkilerinin Araştırılması	28
Fen Bilimleri Öğretmenlerine Yönelik Biçimlendirici Değerlendirme Odaklı Mesleki Gelişim Programının Geliştirilmesi	29
Orchestrating Dynamic Geometry Tasks: A Comparative Analysis of Slider Use in Microteaching	30
Erken Çocuklukta Prososyal Davranışların Desteklenmesine Yönelik İhtiyaçlar	31
A Sustainable Alternative to Single-Use PET Water Bottles: Technical Feasibility and Economic Potential of the Sumatik System – The Case of Türkiye	32
2024 Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programının Çoklu-Modlu Temsil ve Okuryazarlık Becerileri Açısından İncelenmesi	33
Türkiye’de Fen Eğitiminde Yapay Zekâ Araştırmalarının Eğilimlerinin İncelenmesi	34
Özel Eğitim Öğretmenlerinin Özel Gereksinimli Öğrencilere Değer Kazandırma Sürecine İlişkin Görüşleri: Bir Durum Çalışması	35
Hayat Bilgisi Ders Kitaplarında Erdem Değer Eylem Çerçevesi'nin Yansıma Düzeyi	36
Evaluation of the Use of AI in Tourism Education	37
Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli 5. ve 6. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarında Öğrenmeye Hazırlık Sorularının İşlevleri	38
Çevrimiçi Oyun Oynama Motivasyonları Ölçeğinin Türkçeye Uyarlama Çalışması	39
Ekranın Ardındaki Ebeveynlik: Dijital Ebeveynlik Farkındalığının Yordayıcıları	40
Semptomu Değil İlişkiyi Dinlemek: Dışkı Tutma Sorununda Oyun Terapisi	41
Ortaokul Öğrencilerinin Matematiksel Modelleme Yeterliklerinin İncelenmesi: Kaplıca Seçimi Etkinliği	42
Matematik Ders Kitabı Araştırmalarının Bibliyometrik Analizi: 1983–2026 Dönemine İlişkin Eğilimler, Etkileşim Ağları ve Tematik Yönelimler	43

Öğretmenlerin Serbest Zaman Deneyimleri ile Yaşam Doyumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi	44
Özel Gereksinimli ve Tipik Gelişim Gösteren Öğrencilerin Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutumları ve Akran İlişkilerinin İncelenmesi	45
Savaş ve Barışın Metaforik Temsilleri: Farklı Deneyim Grupları Üzerine Karşılaştırmalı Bir İnceleme	46
Şehirlerin Değer İnşası Sürecinde Etkisi: Kastamonu, Eskişehir ve Siirt Örneği	47
Üniversite Öğrencilerinin Üretken Yapay Zekâ ile Etkileşimlerinde Ortak Biliş Örüntüleri ve Bilişsel Ortaklık Profilleri	48
Aynı Ortamı Paylaşmak Yeterli mi? Ortaokul Öğrencilerinin Özel Gereksinimli Akranlarına Yönelik Tutumları	49
Okuma Akıcılığı ile Okuduğunu Anlama Arasındaki İlişkinin İncelenmesi	50
Okul Öncesi Çocuklarda Teknoloji Kullanımının Süresi ve Niteliğinin Uyku Üzerindeki Etkileri	51
Öz-Düzenlemeden Akademik Başarıya: Ortaokul Öğrencilerinde Okul Doyumunun Aracı Rolü	52
Kapsayıcı Okul Öncesi Eğitimde Özel Gereksinimli Çocuklar ve Akran Zorbalığı: Öğretmen Görüşlerine Dayalı Nitel Bir Araştırma	53
Yetişkinlerde Dijital Bağımlılık ve Psikolojik Esneklik Arasındaki İlişki: Gelişmeleri Kaçırma Korkusu (FoMO)'nun Aracılık Rolü	54
Dijital Çocuk Edebiyatında Bilinçli Farkındalık (Mindfulness): Uygulamasındaki Etkileşimli Öykülerin İncelenmesi	55
Erken Çocuklukta Dijital Ebeveynlik Konulu Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi	56
Eğitsel Simülasyonların Değerlendirilmesi	57
Üniversite Öğrencileri Arasında Duygusal Zekâ ve Yapay Zekâ Bağımlılığı: Yalnızlığın Aracı Rolü	58
Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programının Sosyal Bilgiler Eğitimi Açısından İncelenmesi	59
Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Okul Temelli Planlamaya Yönelik Görüşleri	60
Teachers' Perceptions of Sustainable Schools: Exploring a Whole-School Approach in the European Union Context	61
Development and Initial Validation of European Union Education Readiness Scale (EUER-S)	62
AI-Supported Feedback in Programming Education: A Structured Evidence-Mapping Review of Computational Thinking, Self-Regulated Learning, and Assessment Design	63
Öğretmen Adaylarının Artırılmış Gerçeklik Uygulamaları Kullanarak Kurdukları Problemlerin İncelenmesi	64
Eğitsel Simülasyon Tasarımında Süreç Yönetimi: Bütüncül Bir Model ve Uygulama Rehberi	65
TYMM Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında Performans Temelli Etkinlik Anlayışının İncelenmesi	66
Ortaokul Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarında Öğrenme Alanı Sonunda Verilen Soruların Bağlam Temelli Soru Yazma Ölçütleri Açısından İncelenmesi	67
Predictive Limits of Generative AI Interaction Traces for Academic Performance	68

Öğretmenlerin Gözünden Değerler Eğitimi: 2018 ve 2024 Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programlarının Karşılaştırmalı Analizi	69
A New Generation Practice in History Teaching: GIF Design Workshop on the 100th Anniversary of Gazi University	70
Evaluation of the Attitudes of International and Turkish University Students Towards Healthy Eating and Reading Food Labels	71
Giriş Düzeyi Programlama Eğitiminde Yapay Zeka Destekli Kod Üretiminin Büyük Dil Modelleri Açısından Güvenilirliğinin Deneysel Analizi	72
Beyond Problem Solving: A Pedagogical Examination of Preservice Teachers' Algebraic Thinking Skills	73
2026 LGS Matematik Sorularının Yenilenmiş Bloom Taksonomisinin Bilişsel Süreç ve Bilgi Boyutlarına Göre İncelenmesi	74
Toplumsal Cinsiyet Bağlamında Öğretmenlik Mesleği Üzerine Çalışmaların Bibliyometrik Analizi	75
Dijital Örgüt Kültürü Araştırmalarının Gelişimi: Sistemik Literatür Taraması ve Bibliyometrik Analiz	76
Thematic and Methodological Analysis of Research on Curriculum Evaluation: A Systematic Literature Review	77
Teaching Programming and Computational Thinking in School Informatics: A Systematic Evidence-Mapping Review of Pedagogical Strategies, Learning Difficulties, and Assessment Practices	78
The Impact of Instructional Technologies in Teaching the Course “Methodology of Familiarization with the Surrounding World” on the Professional Preparation of Pre-Service Preschool Teachers	79
Ekofobiyle Baş Etmede Etkinlik Temelli Öğrenme: Doğayla Yeniden Bağ Kuruyorum	80
Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni Adaylarının Bireyselleştirilmiş Eğitim Programlarına Yönelik Öz Yeterliliklerinin İncelenmesi	81
Belirsizlik Altında Öğrenci Gruplama İçin Eşik Tabanlı Komşuluk Modeli	82
Ders Kitaplarında Çocuk İmgelerinin Kodlanması Metin ve Görsel Analizine İlişkin Bir Proje Deneyimi	83
Maketten Yapay Zekâya Uzanan Yeni Öğrenme Ekosistemi	84
Technology-Supported Formative Assessment in Higher Education: AI, Learning Analytics, and the Future of Assessment for Learning	85
Okul Öncesi Öğretmenlerinin Örüntü Kavramına Yönelik Hazırladıkları Oyun Etkinliklerinin İncelenmesi	86
Examining Pre-Service Mathematics Teachers' Self-Regulated Learning Processes in Past Learning Experiences: A Study within Zimmerman's Cyclical Model Framework	87
Issues in Children’s Literature and Proposed Solutions: A Multi-Stakeholder Qualitative Study	88
Sosyal Medya Influencerlarının Üniversite Öğrencilerinin Akademik İlgileri Üzerindeki Rolü	89
Genç Yetişkinlerde Heyecan Arayışı İle Siber Flört Şiddeti Uygulama Arasındaki İlişkide Marazi Merakın Aracı Rolü	90

Özel Gereksinimli Bireylerle Çalışan Öğretmenlerde Öz-yeterlik ve Mesleki Doyum Arasındaki İlişki	91
A Systematic Review of Postgraduate Theses on Problematic Social Media Use	92
Affective Outcomes of AI-Supported Learning in Primary Mathematics Education: A Scoping Review	93
Ortaokul Öğrencilerinin Fonksiyonel Düşünme Becerilerinin Sınıf Düzeylerine Göre İncelenmesi	94
Şiir Yazma Öğretimi Öz Yeterlik Algısı Ölçeğinin Geliştirilmesi: Geçerlilik ve Güvenirlilik Çalışması	95
Sorgulamaya Dayalı Öğrenme Tüm Öğrencilere Uygun mu? Diskalkuliye Odaklanan Bilişsel Yük Teorisi Perspektifi	96
Integration of Artificial Intelligence into the Lesson Planning Process for Prospective Teachers: Experiences with the Magic School AI	97
Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Kültürel Miras Eğitime İlişkin Uygulamaları	98
Sosyal Bilgiler 7. Sınıf Ders Kitaplarına Tarihsel Düşünme Becerilerinin Yansıması	99
Mühendislikte Kalkülüs Hatalarının Tanınması İçin Neden-Duyarlı Uyarlanabilir Çerçeve	100
Görev Odaklı Sözlü Tarih Uygulamalarının Öğrenme Sürecine Katkısı: Katılımcı Görüşleri	101
Ders Notu ve Üretken Yapay Zekâ Desteğinin Fizyoterapi Öğrencilerinin Terapötik Ultrason Tedavi Protokolü Oluşturma Performansına Etkisi	102
How Solitude Shapes the Relationship between Loneliness and Connectedness to Nature: A Moderation Study	103
Ortaokul ve Lise Öğrencilerinde Akademik Bağlamda Akış Deneyimi: Öğrenme Motivasyonu ve Akademik Katılım Açısından Bir Derleme	104
Okuma Güçlüğü İle Özel Eğitim Öğretmenlerinin Baş Etme Süreçlerinin İncelenmesi: Nitel Bir Araştırma	105
Argümantasyon Temelli Sorgulama Yaklaşımının Yedinci Sınıf Öğrencilerinin Bilimsel Muhakeme Becerilerine Etkisi	106
İlkokul Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Yapay Zekâya İlişkin Zihinsel Modellerinin İncelenmesi	107
Assessment of Academicians' Nutritional Habits and Obesity Bias Levels	108
Çocuk Edebiyatında Beden Algısı ve Öz Kabul: Denizyıldızı ile Şişko Patates Üzerine Karşılaştırmalı Bir İnceleme	109
Sürdürülebilirlik Bağlamında Matematiksel Modelleme: "DOA Uygulaması Senin Şehrinde" Etkinliği Üzerinden Öğretmen Adaylarının Modelleme Süreçlerinin İncelenmesi	110
Erken Çocukluk Eğitiminde Oyun ve Geometri Entegrasyonu: Öğretmen Adaylarının Etkinlik Planlarının İncelenmesi	111
Yeşil Pedagojinin İzinde: Doğa Temelli Öğrenme Bağlamında Literatürün Meta Sentez Perspektifinden Değerlendirilmesi	112
Programlar Arası Bileşenler Kapsamında Okuryazarlık Becerilerinin 5. Sınıf Sosyal Bilgiler Ders Kitabına Yansıması	113
Fen Bilgisi Eğitiminde Kullanılan Bilimsel Kavramların Tarihselliği ve Anakronizm	114

Yetişkin Bireylerde Duygu Regülasyonu Becerileri ve Psikolojik Öz-Bakım Stratejileri: Program Geliştirme Uygulaması	115
Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Çerçevesinde 2024 Sosyal Bilgiler Öğretim Programında Ölçme ve Değerlendirme Yaklaşımının İncelenmesi	116
Developing AI Literacy Through Science Education: A Study with Middle School Students	117
Using ChatGPT to Support Scientific Literacy Among Middle School Students	118
An Analysis of the TYMM Year 5 Mathematics Curriculum in Terms of Learning and Renewal Skills (4C)	119
Türkiye’de Çevre Eğitimi Konulu Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi	120
Sosyal ve Duygusal Beceriler Çerçevesinde Türkiye ve Kuzey Makedonya Hayat Bilgisi Ders Kitaplarının Karşılaştırılması	121
Türkiye’de Sosyal Bilgiler Eğitimi Alanında Yapay Zekaya İlişkin Yapılan Çalışmaların İncelenmesi	122
Ortaokul Matematik Öğretmeninin Tam Sayılarla Çarpma ve Bölme İşlemlerine Yönelik Fark Etme Becerisindeki Değişimin İncelenmesi	123
The Mediating Role of Career Adaptability in the Relationship Between Academics’ Emotional Intelligence and Job Satisfaction	124
Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Deepfake İçeriklerle Karşılaşma Deneyimlerinin Dijital Vatandaşlık ve Öğretmenlik Rollerini Bağlamında İncelenmesi	125
Germanicia’da Yerel Tarihi Deneyimlemek: Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Deneyimleri ve Yansımaları	126
From Classical Pedagogical Mediation to Generative AI: Reinterpreting Teacher Agency, Dialogue, And Educational Responsibility	127
Dinamik Geometri Ortamında Daralan Keşif Alanı: Bir Matematik Öğretmeni Adayının Öğretim Döngüleri Bağlamında Topaze Etkisi ve Hüni Örüntülerinin İncelenmesi	128
The Concept of Family in Primary School Turkish Textbooks	129
The Role of Attention Control in the Effects of Short Video Watching Behaviors on Mind Wandering	130
TÜBİTAK 4005 Projesi Kapsamında Gerçekleştirilen Yenilikçi ve Teknoloji Destekli Matematik Öğretimi Etkinliklerine İlişkin Öğretmen Değerlendirmeleri ve Bu Etkinliklerin Öğretim Süreçlerinde Kullanımına Yönelik Görüşleri	131
Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Yapay Zeka Ve İnsan Uzman Etiketli Yanıtlara Farklı Mı Yaklaşıyor? Epistemik Güven İçin Etiket Önemli Mi?	132
5-6 Yaş Çocukların Okula Uyum ve Kaygı Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi	133
Öğretmen Adaylarının Temel Değerleri ile Sanal Bahis/Kumara Yönelik Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi	134
Özel Gereksinimli Çocukların Karakter Gelişimini Desteklemede Dijital Teknolojiler: Okul Öncesi ve Özel Eğitim Öğretmenlerinin Perspektifinden Nitel Bir Araştırma	135
8. Sınıf Öğrencilerinin Topluma Hizmet ve Sosyal Sorumluluk Becerilerine Yönelik Bir Öğretim Programının Geliştirilmesi ve Değerlendirilmesi	136
Farklı Kültürlerden Ortak Bir Okul Kültürüne: Yapılandırılmış Grup Etkinliklerinin Ortaokul Öğrencilerinin Sosyal ve Akademik Uyumlarıyla İlişkisi	137

Türkçe'yi Yabancı Dil Olarak Öğrenen Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Öğrenen Özerkliklerinin İncelenmesi	138
Erken Çocuklukta Su İçi Deneyimlerin Motor Gelişim Üzerindeki Etkileri: Sistemik Derleme	139
Cultural Heritage Education through Oral History Practices: Experiences of Middle School Students in a Project	140
The Prestige of the Teaching Profession from the Perspectives of Various Occupational Groups	141
Teachers' Employment Rights in Türkiye: An Analysis Based on Legislation and Literature	142
Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Geleneksel Çocuk Oyunlarını Uygulama Deneyimlerinin Pedagojik Açısından İncelenmesi "Öğretmen Adaylarının Oyun Temelli Pedagojik Deneyimleri"	143
2018 ve 2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programlarında Eleştirel Düşünme ve Problem Çözme Becerilerinin Sınıf Düzeyi, Öğrenme Alanı ve Bilişsel Süreçler Açısından Karşılaştırmalı Analizi	144
Üretken Yapay Zekâ ve Büyük Dil Modellerinin Tarihsel Bilgi Üretimindeki Geçerliliği: Kaynak Tenkiti ve Tarih Metodolojisi Açısından Ampirik Bir İnceleme	145
2018 ve 2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programları ile Ders Kitaplarında Yer Alan Dijital Vatandaşlık Becerilerinin ve Alt Boyutlarının Karşılaştırmalı Analizi	146
Geometri Kavram Yanılgılarının Açıklanmasında Yapay Zekâ: Öğretmen Adaylarının Değerlendirmeleri	147
Bilim Tarihi Öğretiminde Üretken Yapay Zekânın Rolü: Metin Analizi, Epistemik Riskler ve Pedagojik Fırsatlar	148
Matematiksel Yaratıcılık Odaklı Bir Mühendislik Tasarım Süreci Etkinliğinin Uygulama Örneği	149

Uluslararası Eğitim Dergilerinde Yayınlanan Üretken Yapay Zekâ Çalışmalarının Genel Görünümü: Bibliyometrik Bir İnceleme¹

Ali Orhan^{a*}

^aZonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Yabancı Diller Yüksekokulu, Zonguldak, Türkiye

Öz

Bu bibliyometrik analiz çalışmasında, WoS veri tabanında indekslenen eğitim dergilerinde yayınlanmış üretken yapay zekâ araştırmalarının genel görünümünü ve mevcut durumunu ortaya koymak amaçlanmıştır. Bu amaçla, WoS veri tabanında indekslenen dergilerde yayınlanan üretken yapay zekâ ile ilgili 4150 makale bibliyometrik analize dahil edilmiştir. Analizler sonucunda, üretken yapay zekâ çalışmalarının gelişmekte olan bir araştırma alanı olduğu ve üretken yapay zekâya olan ilginin son yıllarda katlanarak arttığı tespit edilmiştir. Ayrıca, yayınların çoğunlukla eğitim teknolojisi dergilerinde yayınlandığı görülmüştür. Çin Halk Cumhuriyeti ve Amerika Birleşik Devletleri üretken yapay zekâ araçlarına ilişkin bilimsel araştırmaların üretimi ve yayımında lider konumdadır. Bu iki ülkeyi Tayvan ve Malezya gibi Asya bölgeleri ile İngiltere, Almanya ve Türkiye gibi Avrupa ülkeleri takip etmektedir. Üretken yapay zekâ alanında kurumlar ve ülkeler arasında bilimsel iş birliği mevcut olsa da, bu iş birliği çoğunlukla coğrafi veya kültürel olarak birbirine yakın kurumlar veya ülkeler arasında gerçekleşmektedir. Ayrıca, yazarlar arası ortak atıf analizinde dört ana küme belirlenirken, ortak anahtar kelime analizinde beş temel kümenin öne çıktığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Üretken yapay zeka araçları, bibliyometrik analiz, atıf analizi, ortak kelime analizi, ortak yazar analizi

*Sorumlu Yazar.

e-posta adresi: ali_orh_an@hotmail.com

¹Bu bildiri TÜBİTAK 2224-B Yurt İçi Bilimsel Etkinliklere Katılımı Destekleme Programı kapsamında desteklenmiştir.

Yapay Zekâ Destekli Assure Öğretim Tasarımının Öğrencilerin Yapay Zekâ ve Fen Bilimleri Dersine İlişkin Tutumları İle Akademik Başarılarına Etkisi

Pınar Şimşek^{a*}, Melike Özyurt^b

^aGaziantep Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Programları ve Öğretim Ana Bilim Dalı, Gaziantep, Türkiye

^bGaziantep Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Eğitim Programları ve Öğretim ABD, Gaziantep, Türkiye

Öz

Bu araştırmanın amacı, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli 6. sınıf Fen Bilimleri dersi “Canlılarda Sistemler” ünitesinin öğretiminde yapay zekâ destekli ASSURE öğretim tasarımının öğrencilerin akademik başarılarına, fen bilimleri dersine yönelik tutumlarına, öğrenmenin kalıcılığına etkisini ve öğrenci deneyimlerine yansımalarını incelemektir. Araştırma, Gaziantep ili Şehitkamil ilçesinde bir devlet ortaokulunda 2025-2026 eğitim-öğretim yılında öğrenim gören 47 altıncı sınıf öğrencisinin katılımı ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmada karma yöntem kullanılmış olup; nicel boyutta ön test-son test kontrol gruplu yarı deneysel desen, nitel boyutta ise durum çalışması deseni işe koşulmuştur. Veri toplama aracı olarak akademik başarı testi, fen bilimleri dersine yönelik tutum ölçeği, araştırmacı günlüğü, öğrenci günlükleri ve yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Araştırma bulgularına göre yapay zekâ destekli ASSURE öğretim tasarımının öğrencilerin akademik başarılarını artırdığı, öğrenmenin kalıcılığını desteklediği ve öğrenciler tarafından etkileşimli, eğlenceli ve öğrenmeyi kolaylaştırıcı olarak değerlendirildiği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yapay zekâ, ASSURE modeli, fen bilimleri, akademik başarı, tutum, kalıcılık

*Sorumlu Yazar.

e-posta adresi: melike.ozyurt@yahoo.com

Sınıf Öğretmenlerinin Okul Dışı Öğrenme Faaliyetlerine Yönelik Öz-Yeterlik İnançları İle 21. Yüzyıl Öğreten Becerileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Mehmet Akif Gezgin^{a*}, Bilge Kuşdemir Kayıran^b

^aGaziantep Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Gaziantep, Türkiye

^bGaziantep Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Gaziantep, Türkiye

Öz

Günümüzde eğitimde yaşanan değişimler, öğrencilerin gerçek yaşamla ilişkilendirilmiş öğrenme deneyimleri kazanmalarını ve öğretmenlerin çağdaş öğretim becerilerine sahip olmalarını gerekli kılmaktadır. Bu çalışmada sınıf öğretmenlerinin okul dışı öğrenme faaliyetlerine yönelik öz-yeterlik inançları ile 21. yüzyıl öğreten becerileri arasındaki ilişkinin ve bu değişkenlerin bazı demografik özelliklere göre farklılaşma durumlarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırma ilişkisel tarama modelinde yürütülmüş olup, çalışma grubunu Gaziantep ilindeki Millî Eğitim Bakanlığına bağlı devlet ilkokullarında görev yapan 250 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Veriler, Okul Dışı Öğrenme Faaliyetlerine Yönelik Öğretmen Öz-Yeterlik İnançları Ölçeği ile 21. Yüzyıl Öğreten Becerileri Kullanım Ölçeği ile toplanmış ve Pearson korelasyon analizi ile çözümlenmiştir. Araştırma sonucunda okul dışı öğrenme faaliyetlerine yönelik öz-yeterlik inançları ile 21. yüzyıl öğreten becerileri arasında pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($r=.390$, $p<.001$). Ayrıca öğrenim durumu ile okul dışı öğrenme faaliyetlerine yönelik eğitim alma durumuna göre anlamlı farklılıklar belirlenirken, cinsiyet ve okutulan sınıf düzeyine göre anlamlı farklılık bulunmamıştır.

Anahtar Kelimeler: Okul dışı öğrenme, öz-yeterlik inancı, 21. yüzyıl öğreten becerileri, sınıf öğretmenleri

*Sorumlu Yazar.

e-posta adresi: gezgin.akiff@gmail.com

İki Müfredat, İki Paradigma: 7. Sınıf Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarında Osmanlı Tarihi İçeriklerinin Yöntem Bilimsel Serüveni

Selçuk Ural^{a*}

^a*Sakarya Üniversitesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Sakarya, 54000, Türkiye*

Öz

Bu çalışma, 2018 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı ile 2024 Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli kapsamında hazırlanan 7. sınıf ders kitaplarındaki Osmanlı tarihi konularının hangi öğretim yöntemlerine dayalı olarak kurgulandığını karşılaştırmalı olarak ortaya koymayı amaçlamaktadır. Nitel araştırma paradigmalarına dayanan çalışmada, karşılaştırmalı çoklu durum çalışması ve doküman analizi desenleri işe koşulmuştur. Araştırmanın veri kaynaklarını, ilgili öğretim programları uyarınca hazırlanan 7. sınıf Sosyal Bilgiler ders kitapları oluşturmaktadır. Geliştirilen "Ders Kitabı Yöntem Analiz Formu" aracılığıyla iki aşamalı mikro kodlamaya tabi tutulan veriler, betimsel analizle çözümlenmiştir. Araştırmanın bulguları, her iki ders kitabının da metin içi sorgulama araçlarına alan açmasına rağmen, edilgen görsel okuma ve düz anlatım ağırlığıyla yarı-geleneksel bir direnç sergilediğini ve hibrit bir pedagojik karakter taşıdığını göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal bilgiler, ders kitabı analizi, öğretim yöntemleri, Osmanlı tarihi öğretimi

*Sorumlu Yazar.

e-posta adresi: sural@sakarya.edu.tr

Ortaokul Matematik Derslerinde Değer Aktarımına Yönelik Öğretmen Görüşleri

Nurcan Özcan^{a*}, Özkan Ergene^a

^aSakarya Üniversitesi, Sakarya, 54000, Türkiye

Öz

Çalışmanın amacı, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli kapsamında hazırlanan ortaokul matematik öğretim programlarında yer alan değerlerin ortaokul matematik derslerinde nasıl aktarıldığı, önemi ve daha etkili değer aktarımı için önerilerin öğretmen görüşleri alınarak tespit edilmesidir. Araştırma nitel araştırma yöntemlerinden tek durum çalışması olarak tasarlanmıştır. Veriler, amaçlı örnekleme yöntemiyle belirlenen dört ortaokul matematik öğretmeni ile yapılan yarı yapılandırılmış görüşmelerle elde edilmiştir. Elde edilen veriler içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda, ortaokul matematik öğretmenlerinin matematik derslerinde öğrenme çıktıları ile sırasıyla en çok tasarruf ve saygı değerlerini ilişkilendirerek aktardıkları, derslerde en çok sırasıyla saygı ve çalışkanlık değerlerini vurguladıkları ve öğretmenlerin tamamının değerlerin önemli olduğunu düşündükleri tespit edilmiştir. Katılımcı öğretmenlerin değerlerin daha etkili aktarımı için, öğrencilere, matematik dersinde uygulamaya, öğretmenlere, okul yönetimine, ailelere ve MEB'e yönelik özellikle değerler konusunda öğretmen ve ailelere eğitim verilmesi şeklinde önerilerde bulundukları tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli, değerler eğitimi, matematik dersi, öğretmen

*Sorumlu Yazar.

e-posta adresi: ssylg.nrcn@gmail.com

Eğitimde Yapay Zekâ Politikalarının Karşılaştırmalı Analizi: Türkiye ve Singapur Örneği

Sümeyra Feyzioğlu^{a*}, Subhan Ekşioğlu^a

^aSakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya, 54000, Türkiye

Öz

Bu çalışma, Türkiye ve Singapur'un eğitim sistemlerinde yapay zekâ (YZ) teknolojilerinin entegrasyonu ve üretken yapay zekâ uçurumu (GenAI divide) tehlikesine yönelik geliştirdikleri ulusal politika ve stratejileri karşılaştırmalı olarak incelemeyi amaçlamaktadır. Son yıllarda yapay zekânın eğitim süreçlerine hızla dahil olması, ülkeleri makro düzeyde stratejik adımlar atmaya zorlamıştır. Türkiye bu doğrultuda Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) aracılığıyla "Eğitimde Yapay Zekâ Politika Belgesi ve Eylem Planı 2025-2029" kapsamında insan odaklı ve merkezi bir altyapı ekosistemi ortaya koyarken; eğitim teknolojilerinde küresel bir lider olan Singapur, kendi Eğitim Bakanlığı (MOE) vasıtasıyla "Ulusal Yapay Zekâ Stratejisi 2.0" kapsamında pedagojik bariyerlere ve yaş gruplarına göre kademelendirilmiş bir entegrasyona odaklanmaktadır. Nitel araştırma desenlerinden doküman analizi yönteminin kullanıldığı bu çalışmada, iki ülkenin resmi politika metinleri Bereday'ın karşılaştırmalı eğitim modeliyle analiz edilmiştir. Elde edilen bulgular, her iki ülkenin dijital okuryazarlık ve etik yönetişimde ortak bir vizyona sahip olduğunu, ancak Türkiye'nin altyapı ve kültürel ekosistem odaklı makro stratejisine karşın Singapur'un yaş gruplarına göre yapılandırılmış katı pedagojik sınırlamalar (guardrails) uyguladığını göstermiştir.

Anahtar Kelimeler: Eğitimde yapay zekâ, eğitim politikası, karşılaştırmalı eğitim, Türkiye, Singapur

*Sorumlu Yazar.

e-posta adresi: sumeyrafeyzioglu@gmail.com

Background and Rationale: Environmental Education Self-Efficacy and Computer-Supported Argument Mapping

Elif Sönmez^{a*}, Elanur Yılmaz Na^b

^aKastamonu University, Kastamonu, 37000, Türkiye

^bİDÜ Bilkent University, Ankara, 06000, Türkiye

Short Abstract

This study examined the role of argument representation, traditional written text or computer-supported visual mapping, in the development of preservice teachers' Environmental Education Self-Efficacy (EESE). EESE reflects teachers' beliefs that they can teach environmental content effectively, and the study's focus was to determine whether Computer-Supported Argument Mapping (CSAM) produced greater gains in EESE and its subdimensions than traditional argumentative essay writing, after controlling for pretest differences. A two-condition pretest-posttest design was implemented with a total of 28 pre-service early childhood teachers from a single cohort at a public university in Türkiye, over a 10-week sequence, and posttest scores were compared using ANCOVA. Results showed no significant between-group difference ($p = .47$, partial $\eta^2 = .02$), though only the CSAM group showed a significant increase in outcome expectancy. Structured argumentation supports EESE regardless of representational format, while CSAM may particularly strengthen outcome expectancy.

Keywords: Environmental education self-efficacy, argumentation, computer-supported argument mapping, argumentative writing

*Corresponding author.

e-mail address: esonmez@kastamonu.edu.tr

Şanlıurfa’da Göreve Yeni Başlayan Sınıf Öğretmenlerinin Matematik Öğretiminde Karşılaştıkları Güçlükler

Özdenur Türk^{a*}, Sıtkı Çekirdekci^b

^aEyyübiye İlkokulu, Eyyübiye / Şanlıurfa, 63200, Türkiye

^bSinop Üniversitesi, Sinop, 57000, Türkiye

Öz

Öğretmenlik mesleğinin ilk yılları, hizmet öncesi eğitim sürecinde edinilen bilgi ve becerilerin gerçek sınıf ortamlarında uygulanmaya çalışıldığı ve mesleki kimliğin biçimlenmeye başladığı kritik bir dönem olarak değerlendirilebilir. Bu genel mesleki uyum güçlüklerinin yanında, matematik öğretimi de yeni öğretmenler için bir güçlük oluşturmaktadır. Bu çalışmada, Şanlıurfa’da göreve yeni başlayan sınıf öğretmenlerinin matematik öğretimi özelinde yaşadığı güçlüklerin derinlemesine incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden olgubilim (fenomenoloji) deseni kullanılarak yürütülmüştür. Araştırmanın çalışma grubunu, Şanlıurfa’da göreve yeni başlayan 7 erkek, 9 kadın olmak üzere toplam 16 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşmelerden elde edilen veriler Braun ve Clarke (2006) tarafından önerilen altı aşamalı tematik analiz yaklaşımıyla analiz edilmiştir. Analiz sonucunda sosyo-kültürel ve ailevi durumların matematik öğrenme sürecine yansımaları, öğrencilerin hazırbulunuşluk ve öğrenme kesintileri sorunları, öğretim ortamının yapısal ve dilsel sınırlılıkları, öğretmenlerin pedagojik yaklaşımları olmak üzere 4 tema ve 13 alt temaya ulaşılmıştır. Çalışmanın, alanyazındaki boşluğa ve hizmet içi eğitim uygulamalarına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Göreve yeni başlayan sınıf öğretmenleri, matematik öğretimi, güçlük, Şanlıurfa

*Sorumlu Yazar.

e-posta adresi: 250150006@ogrenci.sinop.edu.tr

Ortaokul Öğrencilerinin Güvenli İnternet Kullanımı Farkındalıklarının Dijital Alışkanlıklar Açısından İncelenmesi

Turgay İlhan^{a*}, Halil İbrahim Akyüz^b

^aKastamonu Fatih Sultan Mehmet Ortaokulu, Bilişim Teknolojileri ve Yazılım Öğretmenliği, Kastamonu, Türkiye

^bKastamonu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Öğretim Teknolojileri, Kastamonu, Türkiye

Öz

Bu araştırmanın temel amacı, ortaokul düzeyindeki öğrencilerin güvenli internet kullanımı farkındalık düzeylerini belirlemek ve bu düzeylerin öğrencilerin güncel dijital alışkanlıklarına göre farklılaşıp farklılaşmadığını incelemektir. Nicel araştırma yaklaşımına dayalı tarama modelinin kullanıldığı çalışmanın örneklemini, Kastamonu il merkezindeki bir devlet ortaokulunda öğrenim gören 500 öğrenci oluşturmaktadır. Veriler, araştırmacı tarafından geliştirilen "Dijital Alışkanlıklar Anketi" ve İlhan ile Korkmaz (2025) tarafından geliştirilen "Ortaokul Öğrencilerine Yönelik Güvenli İnternet Kullanımı Farkındalık Ölçeği (GİKFÖ)" aracılığıyla toplanacaktır. Çalışma, geleneksel güvenlik yaklaşımlarının ötesine geçerek üretken yapay zeka araçlarının (ChatGPT, Gemini) kullanım pratiklerini de siber güvenlik farkındalığı bağlamında ele almaktadır. Elde edilecek bulguların; eğitimcilere, araştırmacılara, yöneticilere ve ebeveynlere öğrencilerin güncel dijital risk profillerinin haritalandırılmasında kılavuzluk etmesi beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Güvenli internet, dijital alışkanlıklar, yapay zeka; siber güvenlik, ortaokul öğrencileri

*Sorumlu Yazar.

e-posta adresi: trilhan71@hotmail.com

Öğretim Programı Analizinde Büyük Dil Modellerinin Kullanımı ve Performans Analizi

Mustafa Kemal Yüzbaşıoğlu^{a*}, Hafife Bozdemir Yüzbaşıoğlu^b, Mehmet Altan Kurnaz^b

^aMilli Eğitim Bakanlığı, Kastamonu, Türkiye

^bKastamonu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Kastamonu, Türkiye

Öz

Bu çalışma, Büyük Dil Modellerinin (LLM'ler) öğretim programı analizinde kullanımının potansiyelini ve sınırlılıklarını incelemektedir. Araştırmada, ChatGPT, Grok, DeepSeek, Gemini ve Copilot modellerinin, fizik dersi öğretim programı öğrenme çıktılarını Bloom'un Revize Edilmiş Taksonomisi'ne göre sınıflandırılma performansları karşılaştırılmıştır. Araştırmacıların uzlaşılı yoluyla oluşturduğu sınıflandırmalardan yola çıkılarak modellerin doğruluk, tutarlılık ve hata dağılımları analiz edilmiştir. Bulgular, LLM'lerin Hatırlama, Anlama ve Uygulama gibi alt düzey bilişsel süreçlerde görece yüksek uyum sergilediğini, dolayısıyla öğretim programı analizi ve rutin sınıflandırma görevlerinde verimlilik sağlayabileceğini göstermektedir. Buna karşılık, Analiz, Değerlendirme ve Yaratma gibi üst düzey bilişsel süreçlerde ve işlemsel ile metabilşsel bilgi kategorilerinde belirgin zorluklar yaşadıkları görülmüştür. Copilot ve Gemini araştırmacılarla daha yüksek uyum gösterirken, Grok ve ChatGPT daha değişken sonuçlar üretmiştir. Bulgular, LLM'lerin insan uzmanlığının yerini almaktan ziyade onu tamamlayıcı araçlar olarak değerlendirilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır. Çalışma, eğitimde LLM kullanımının fırsat/risklerini ele almakta; etik çerçeveler, ölçütler ve uzun vadeli öğrenci gelişimine yönelik araştırmaların önemine dikkat çekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Büyük dil modelleri (LLM), öğretim programı analizi, Bloom'un revize edilmiş taksonomisi, fizik eğitimi, yapay zekâ ve eğitim

*Sorumlu Yazar.

e-posta adresi: m.kemalyuzbasioglu@gmail.com

Süreç Temelli Ölçme ve Değerlendirmede Yapay Zekâ Kullanımı

İlyas Acet^{a*}

^aMilli Eğitim Bakanlığı, Kastamonu, Türkiye

Öz

Değişen ve gelişen yeni öğretim programları ile ölçme ve değerlendirme, sonuç odaklı yapıdan öğrencinin öğrenme ortamlarındaki gelişimini bütüncül olarak izleyen süreç temelli yaklaşım olarak düzenlenmiştir. 2024 yılında uygulamaya konulan Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli (TYMM) öğretim programı da, öğrencinin gelişimsel izlenmesi ve süreç odaklı değerlendirilmesini ifade etmektedir. Argümantasyon Temelli Öğrenme (ATÖ) ise öğrencilerin süreç içerisinde bilimsel açıklama ve kavramsal bağlantı kurma becerilerini desteklemektedir. Bu araştırmanın amacı, yapay zekânın kullanılarak ATÖ sürecinde 5. sınıf öğrencilerinin oluşturduğu argüman formlarının analizi sonucunda süreç temelli ölçme-değerlendirmedeki potansiyelinin ortaya çıkarılmasıdır. Araştırma, tek gruplu yarı deneysel desende ve nitel olarak bir devlet ortaokulunda gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonucunda, 4 uygulama sürecinde yapay zekâ analizi ile KBD, BAD ve KTİ boyutlarında ilerleme kaydedildiği saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yapay zekâ, süreç temelli değerlendirme, bilim öğrenme, argümantasyon, öğrenme analitiği

*Sorumlu Yazar.

e-posta adresi: acet_25@hotmail.com

Examining the Relationship Between Self-Determination Levels And Of Second-Grade Primary School Students

Şeyda Nur Yıldız Kızıl^{a*}, Zeynep Yıldız^a, Damla Altun^a, Angela Crumer^b

^a*Sakarya University, Sakarya, 54300, Türkiye*

^b*Washburn University, Topeka, KS, 66621, United States of America*

Short Abstract

This study examined the relationship between self-determination and reading fluency among second-grade primary school students. Participants were 301 typically developing students attending public schools in Sakarya and Kocaeli, Türkiye. Self-determination was assessed using the student form of the AIR Self-Determination Scale, and reading fluency was measured as the number of words read correctly in one minute. Results indicated a significant positive relationship between self-determination and reading fluency ($r = .236$, $p < .001$). Self-determination also significantly predicted reading fluency, with higher self-determination associated with higher reading performance. Analyses of self-determination dimensions showed significant relationships between reading fluency and all examined subscales. Regression analyses further identified Capacity, Things I Do, What Happens at Home, and Adjust as significant predictors. Gender neither significantly predicted reading fluency nor moderated the relationship between self-determination and reading fluency.

Keywords: Self-Determination, reading fluency, students

*Corresponding author.

e-mail address: seydaaa74@gmail.com

Özel Eğitim ve Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Özel Eğitimdeki Bazı Kavramlara Yönelik Algıları

İsmail Erkin Köse^a, Özlem Aslan Bağcı^{b*}

^aDokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir, 35390, Türkiye

^bSakarya Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Sakarya, 54300, Türkiye

Öz

Bu araştırmanın amacı kaynaştırma, özel gereksinimli birey ve bireyselleştirilmiş eğitim programı kavramlarına yönelik özel eğitim ve fen bilgisi öğretmen adaylarının metaforik algılarını incelemektir. Bu amaç doğrultusunda araştırma, nitel araştırma desenlerinden olgubilim desenine göre tasarlanmıştır. Araştırmaya 77 özel eğitim ve 42 fen bilgisi öğretmen adayı gönüllü olarak katılmıştır. Bu katılımcılara uygun durum ve ölçüt örnekleme yöntemiyle ulaşılmış ve veriler metafor formu aracılığıyla toplanmıştır. Elde edilen veriler tümevarımsal bir yaklaşımla içerik analizi yöntemine göre analiz edilmiştir. Sonuç olarak, öğretmen adayları kaynaştırmanın farklılıkları bir araya getirerek, karşılıklı etkileşim çerçevesinde öğrenmelerin ve toplumsal uyumun sağlandığını belirtmişlerdir. Ancak, bu uygulamalarda karşılaşılabilecek sorunların sosyal dışlamaya ve akran zorbalığına neden olabileceği ifade edilmiştir. Özel gereksinimli birey kavramında ise adaylar, bu bireylerin özel ilgi ve desteğe gereksinim duyduklarını ve bunun sağlanmasıyla gelişimsel kapasitelerini ortaya koyabileceklerini belirtmişlerdir. Bireysel gelişim özellikleri doğrultusunda hazırlanan bireyselleştirilmiş eğitim programları ise, eğitim süreçlerine yol gösteren bir nitelikte dile getirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Özel eğitim, kaynaştırma, özel gereksinimli birey, bireyselleştirilmiş eğitim programı, fen bilgisi, olgubilim

*Sorumlu Yazar.

e-posta adresi: obagci@sakarya.edu.tr

An Examination of the Environmental Education and Climate Change Curriculum in terms of Literacy Skills

Aslı Koçulu^{a*}

^a*Yıldız Technical University, Faculty of Education, Department of Mathematics and Science Education, Istanbul, 34165, Türkiye*

Short Abstract

The aim of this study is to examine the 2022 Environmental Education and Climate Change Curriculum in terms of literacy skills. For this purpose, the research employed qualitative research methods, specifically the document analysis method. The data source of the study was the 2022 Environmental Education and Climate Change Curriculum. This document was analyzed by the researcher, and the data obtained were examined through content analysis and presented in a table. The findings show that the curriculum includes gains related to water literacy, environmental literacy, climate literacy, agricultural literacy, food literacy, and financial literacy with an emphasis on problem-solving, critical thinking, and sustainability literacy. The content analysis revealed that the distribution of skills complements each other across environmental education and climate change programs. However, certain skills such as media literacy and digital literacy were found to be insufficiently emphasized. Overall, the curricula aim to develop environmental and climate literacy, but some skills need further reinforcement. It is concluded that aligning the curricula more closely with 21st-century skills would be beneficial. The integration of environmental education and climate change programs contributes to fostering a sustainable lifestyle culture among students. Some recommendations to develop literacy skills in the curriculum can strengthen the dimensions of digital literacy and media literacy within the curricula, providing in-service training for teachers to enhance the applicability of the program, increasing the use of project-based learning methods to ensure active student participation.

Keywords: Literacy skills, environmental education and climate change, curriculum

*Sorumlu Yazar.

e-posta adresi: akoculu@yildiz.edu.tr

Eğitim Süreçlerinde Sohbet Botlarının Duyuşsal Bileşen Modelleme Kapasitesi: Bir Güvenirlilik Analizi

Mehmet Altan Kurnaz^a, Mustafa Kemal Yüzbaşıoğlu^{b*}

^aKastamonu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Kastamonu, Türkiye

^bMilli Eğitim Bakanlığı, Kastamonu, Türkiye

Öz

Bu çalışma, büyük dil modeli temelli (LLM) tabanlı sohbet botlarının eğitim süreçlerinde duyuşsal bileşenleri modelleme kapasitesinin güvenilirliğini incelemektedir. Öğrenmede okuryazarlığın duyuşsal boyutunun önemi dikkate alınarak etkinlik bağlamı olarak enerji okuryazarlığı seçilmiştir. Nitel durum çalışması deseninde yürütülen araştırmada ChatGPT, Copilot, DeepSeek, Gemini ve Grok'a enerji okuryazarlığının duyuşsal boyutuna ilişkin algı, tutum ve öz değerlendirmelerini ortaya koyan açık uçlu sorular yöneltilmiştir. Veriler betimsel analizle çözümlenmiş, tema ve kodlar oluşturulmuştur. Bulgular, sohbet botlarının bilişsel ve duyuşsal boyutlarda yüksek özgüven sergilediğini, tutum maddelerine tutarlı ve olumlu yanıtlar verdiğini göstermektedir. Botlar, oyunlaştırma ve empatik yaklaşım gibi pedagojik stratejiler önermiştir. Bununla birlikte, gerçek duygusal deneyimden yoksun olmaları nedeniyle yapay zekânın eğitimde kullanımında insan rehberliği ve bağlamsal değerlendirme gerekli görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Büyük dil modelleri (LLM'ler), duygusal modelleme, enerji okuryazarlığı, sohbet robotları, eğitim teknolojileri

*Sorumlu Yazar.

e-posta adresi: m.kemalyuzbasioglu@gmail.com

Bilişim Alanındaki Üniversite Öğrencilerinin Akademik Görevlerde Üretken Yapay Zekâ Araçlarını Kullanma Deneyimleri

Furkan Aydın^{a*}

^aBartın Üniversitesi, Fen Fakültesi, Bartın, Türkiye

Öz

Bu araştırmanın amacı, bilişim alanında öğrenim gören üniversite öğrencilerinin akademik görevlerde üretken yapay zekâ araçlarını kullanma deneyimlerini incelemektir. Araştırma, nitel araştırma desenlerinden durum çalışması ile yürütülmüştür. Çalışma grubunu Bilgisayar Mühendisliği ile Bilgisayar Teknolojisi ve Bilişim Sistemleri programlarında öğrenim gören 32 üniversite öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırma verileri, çevrimiçi açık uçlu soru formu aracılığıyla toplanmıştır. Formda öğrencilerin üretken yapay zekâ araçlarını akademik çalışmalarda hangi amaçlarla kullandıklarını ve bu kullanımın ödev, proje, kodlama ya da araştırma süreçlerinde nasıl gerçekleştiğini belirlemeye yönelik açık uçlu sorulara yer verilmiştir. Elde edilen veriler içerik analizi yoluyla çözümlenmiş; kodlar ve kategoriler katılımcı yanıtlarından hareketle oluşturulmuştur. Araştırma bulguları, bilişim öğrencilerinin üretken yapay zekâ araçlarını en yoğun biçimde kodlama ve teknik problem çözme süreçlerinde kullandıklarını göstermektedir. Bunun yanında öğrencilerin bu araçlardan öğrenme, konu anlama ve sınav hazırlığı; ödev, rapor ve akademik metin hazırlama; araştırma, kaynak ve literatür desteği; proje geliştirme, fikir üretme ve planlama gibi farklı akademik amaçlarla da yararlandıkları belirlenmiştir. Ayrıca bazı öğrencilerin birden fazla yapay zekâ aracını birlikte kullandıkları, çıktıları karşılaştırdıkları ve akademik kaynaklarla doğrulama yaptıkları görülmüştür. Sonuç olarak çalışma, üretken yapay zekâ araçlarının bilişim öğrencileri için yalnızca bilgiye erişimi kolaylaştıran araçlar değil, aynı zamanda kodlama, problem çözme, öğrenme ve akademik üretim süreçlerini destekleyen çok yönlü yardımcıları olarak konumlandığını ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Üretken yapay zekâ, bilişim eğitimi, üniversite öğrencileri, akademik görevler, kodlama, durum çalışması

*Sorumlu Yazar.

e-posta adresi: furkanaydin@live.com

Öğretmen Adaylarının Küresel İklim Değişikliğine Yönelik Farkındalık Durumlarının Değerlendirilmesi ve Öğretimi Destekleyici Materyal Önerileri: Bir Karma Yöntemler Araştırması

Havva Sude Özbek^a, Veli Gök^{a*}

^aKastamonu Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Kuzeykent Mah. Orgeneral Atilla Ateş Paşa Cad. No: 15, Kastamonu/ Merkez, 37150, Türkiye

Öz

Son yıllarda sıklıkla olumsuz etkilerini gördüğümüz küresel iklim değişikliği sorununun eğitimin her aşamasında etkilerini ortaya koyan çalışmalar incelendiğinde araştırmacıların önemli bir farkındalık oluşturma çabasında olduğu görülmüştür. Bu çalışma ile öğretmen adaylarının küresel iklim değişikliğine yönelik görüşlerini almak ve farkındalık düzeylerini cinsiyet, sınıf düzeyi, bölüm değişkenlerine göre ortaya koymak amaçlanmıştır. Bununla beraber 3. ve 4. sınıfta “Materyal Tasarımı” ve “Öğretmenlik Uygulaması, Okul Deneyimi” derslerini alan Türkçe, Sosyal Bilgiler, Matematik ve Fen Bilgisi öğretmen adaylarına küresel iklim değişikliğine yönelik gelecekte öğretmenliğe başladıklarında küresel iklim değişikliğine yönelik öğrencilerin farkındalık düzeylerini artıracak öğretimi destekleyici materyal önerilerinin neler olduğu sorularak çalışmaya eklenmiştir. Çalışmada elde edilen nicel ve nitel bulguların analizlerinden hareketle alan yazınındaki çalışmalar incelenerek tartışma ve sonuç bölümleri ile çalışma sonlandırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Küresel iklim değişikliği, öğretmen adayları, öğretimi destekleyici materyaller, karma yöntemler araştırması

*Sorumlu Yazar.

e-posta adresi: veligok@kastamonu.edu.tr

Sosyobilimsel Konular Bağlamında Fen Bilgisi Öğretmenlerinin Öz-Yeterlik ve Tutumları

M. Yeşim Gümüştepe^{a*}, Eda Demirhan^b

^aSakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Fen Bilgisi Eğitimi Anabilim Dalı, Sakarya, Türkiye

^bSakarya Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Fen Bilgisi Eğitimi Anabilim Dalı, Sakarya, Türkiye

Öz

Bu araştırmada, fen bilgisi öğretmenlerinin sosyobilimsel konulara yönelik öz-yeterlikleri ile tutumları arasındaki ilişki incelenmiştir. Nicel araştırma yöntemlerinden ilişkisel tarama modelinin kullanıldığı çalışmaya, 2024–2025 eğitim-öğretim yılında Sakarya ilinde görev yapan 177 fen bilgisi öğretmeni katılmıştır. Veriler; Kişisel Bilgi Formu, Sosyobilimsel Konulara Yönelik Öz-Yeterlik Ölçeği ve Sosyobilimsel Konulara Yönelik Tutum Ölçeği aracılığıyla toplanmıştır. Araştırma sonucunda cinsiyet, yaş ve okul konumuna göre anlamlı bir farklılık bulunmazken; eğitim durumu, mesleki kıdem, daha önce SBK dersi alma, bu konuları sınıfta uygulama sıklığı ve görev yapılan ilçe değişkenlerine göre anlamlı farklılıklar belirlenmiştir. Ayrıca lisansüstü eğitim alan ve daha önce SBK dersi gören öğretmenlerin tutum ve öz-yeterlik puanlarının daha yüksek olduğu görülmüştür. Öğretmenlerin SBK'ya yönelik tutumları ile öz-yeterlikleri arasında pozitif yönlü, orta düzeyde ve anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($r = .551$, $p < .05$).

Anahtar Kelimeler: Sosyobilimsel konular, tutum, öz-yeterlilik, fen bilgisi öğretmenleri

*Sorumlu Yazar.

e-posta adresi: yesimgumustepe@gmail.com

TR-AES: A Rubric-Annotated Turkish Essay Corpus for Technology-Supported Assessment

Emrah Emirtekin^{a*}

^a*Manisa Celal Bayar University, Faculty of Computer and Information Sciences, Manisa, Türkiye*

Short Abstract

Automated essay scoring (AES) has advanced rapidly for high-resource languages, supported by large, publicly available benchmark corpora such as ASAP 2.0, PERSUADE 2.0, and ELLIPSE. Turkish, by contrast, remains a low-resource language for AES: no open, reusable, rubric-annotated Turkish essay corpus has yet been released, which limits reproducibility and cross-study comparison. This study proposes a replicable framework for constructing such a corpus. The framework follows a methodologically ordered pipeline: joint task and rubric design, application and data collection, cleaning and preprocessing, double human rating with adjudication, inter-rater reliability analysis, and open release with baseline evaluation. Beyond the dataset itself, the study positions automated scoring within educational and instructional technology, illustrating how such assessment technology can be effectively integrated into teaching and evaluation. The resulting resource aims to enable reproducible, fairness-aware Turkish AES research and to serve as a shared benchmark for future model development.

Keywords: Automated essay scoring, corpus construction, rubric-based assessment, educational technology

*Corresponding author.

E-mail address: emrah.emirtekin@cbu.edu.tr

Öğretmen Adaylarında Üretken Yapay Zekâ ile Ders Tasarımı Hazırlığı: YZ-TPAB, Üretken YZ Tutumu ve YZ Etik Farkındalığının İncelenmesi

Mustafa Öztürk Akcaoğlu^{a*}

^aKastamonu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Kastamonu, 37150, Türkiye

Öz

Bu çalışma, öğretmen adaylarının üretken yapay zekâya (GenAI) yönelik tutumları, etik farkındalıkları ve YZ destekli teknolojik pedagojik alan bilgileri (YZ-TPAB) arasındaki ilişkileri incelemeyi amaçlamaktadır. İlişkisel tarama modelinin benimsendiği araştırmaya, ilahiyat ve eğitim fakültelerinde öğrenim gören 100 öğretmen adayı katılmıştır. Veriler MANOVA ve aracılık analizi ile çözümlenmiştir. Bulgular, bölümler arasında temel değişkenler açısından anlamlı bir fark olmadığını (Pillai's Trace, $p = .829$); buna karşın GenAI tutumunun ($\beta = .325$, $p < .001$) ve etik farkındalığın ($\beta = .212$, $p = .020$) YZ-TPAB düzeyini doğrudan ve pozitif yönde yordadığını ortaya koymuştur. Etik farkındalığın aracı rolü anlamlı bulunmamıştır ($p = .390$). Sonuçlar, öğretmen eğitiminde teknolojik tutumun ve etik sorumluluğun dijital yeterlikleri bağımsız biçimde beslediğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Üretken yapay zekâ, YZ-TPAB, etik farkındalık, öğretmen eğitimi, ders tasarımı

*Sorumlu Yazar.

e-posta adresi: ozturk@kastamonu.edu.tr

Enhancing Middle School Students' Sensitivity to Cultural Heritage through a Gamification-Based Intervention

Kağan Kırcaburun^{a*}, İbrahim Baştuğ^b

^a*Educational Sciences Department, Düzce University, Düzce, Türkiye*

^b*Ministry of National Education, Kocaeli, Türkiye*

Short Abstract

This study examined the effectiveness of a gamification-based intervention in enhancing middle school students' sensitivity to cultural heritage. A one-group pretest–posttest design was employed. Students' sensitivity to cultural heritage was assessed using the Cultural Heritage Sensitivity Scale before and after the intervention. As part of the intervention, a digital game focusing on cultural heritage was developed and implemented with the participating students. The game included activities designed to increase students' awareness, understanding, and appreciation of cultural heritage elements. Following the intervention, pretest and posttest scores were compared using a paired-samples t test. The results indicated a statistically significant increase in students' cultural heritage sensitivity scores from pretest to posttest. These findings suggest that gamification-based educational activities may be an effective approach to promoting cultural heritage sensitivity among middle school students.

Keywords: Cultural heritage sensitivity, gamification, middle school students, digital game

*Corresponding author.

E-mail address: kircaburunkagan@gmail.com

Eleştirel Okumanın Bilişsel ve Duyuşsal Değişkenlerle İlişkisi: 15 Yıllık Alanyazın Sentezi

Şahin Şimşek^{a*}, Funda Bulut^a

^aKastamonu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Kastamonu, 37150, Türkiye

Öz

Bilgi ve iletişim teknolojilerinin hızla gelişmesiyle ortaya çıkan bilgi kirliliği ve dezenformasyon çağında, bireylerin yanıltıcı içeriklerden korunarak uyanık kalabilmesi ve insani değerlerini muhafaza edebilmesi eleştirel okuma becerisiyle mümkündür. Üstelik bu beceri, edebî ve sanatsal eserlerin örtük anlamlarını kavrayabilmenin de temel koşuludur. Bu gereksinimden hareketle araştırmada, 2011-2026 yılları arasında yayımlanmış ve eleştirel okumayı ilişkisel bağlamda ele alan 20 bilimsel çalışma sistematik olarak incelenmiştir. Bulgular; Sokratik sorgulama, Çocuklar İçin Felsefe (P4C) ve yazınsal metin temelli yapılandırılmış müdahalelerin eleştirel okuma üzerinde yüksek oranda olumlu etki yarattığını göstermektedir. Ayrıca eleştirel okumanın; okuma tutumu, okuma sıklığı, bilişsel farkındalık ve görsel/medya okuryazarlığı ile pozitif yönde; yüksek medya tüketimiyle ise olumsuz yönde ilişkili olduğu saptanmıştır. Eleştirel okumanın yalnızca bir müfredat hedefi olmadığı, çevresel etkenlerle şekillenen ve modern çağda hayatta kalmayı sağlayan çok boyutlu bir yaşam becerisi olduğu çıkarımına ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Eleştirel okuma, okuma eğitimi, alanyazın incelemesi, bilişsel değişken, duyuşsal değişken

*Sorumlu Yazar.

e-posta adresi: ssimsek@kastamonu.edu.tr

Araştırmacı Kimliği Araştırmalarının Ortaokul Düzeyine Genişletilmesi: Araştırmacı Kimliği Ölçeği'nin Türkçe Uyarlaması¹

Uğur Orhan^{a*}, Şenol Beşoluk^b

^aMilli Eğitim Bakanlığı, Düzce, Türkiye

^bSakarya Üniversitesi, Sakarya, Türkiye

Öz

Araştırmacı kimliği araştırmaları büyük ölçüde lise ve yükseköğretim öğrencileriyle yürütülmektedir. Fen eğitiminde öğrencilerin araştırma süreçlerine aktif katılımı, araştırmacı kimliğinin erken yaşlarda incelenmesini önemli hâle getirmiştir. Bu araştırmada Araştırmacı Kimliği Ölçeği (Researcher Identity Scale–RIS-G) Türkçeye uyarlanmış, ortaokul öğrencilerine uygulanarak psikometrik özellikleri incelenmiştir. Ayrıca öğrencilerin araştırmacı kimliği düzeyleri belirlenerek araştırmacı kimliği puanlarının çeşitli değişkenlere göre farklılaşıp farklılaşmadığı sorgulanmıştır. Araştırmaya 496 ortaokul öğrencisi katılmıştır. Bulgular, ölçeğin geçerli ve güvenilir olduğunu göstermiştir. Öğrencilerin büyük çoğunluğunun Araştırmacı Kimliğiyle Uyumlu (Comfortable with Identity) ve Rol Keşfi (Role Exploration) düzeylerinde yer aldığı belirlenmiştir. Araştırmacı kimliği puanları ise cinsiyete göre anlamlı biçimde farklılaşmazken, sınıf düzeyi ve araştırma deneyimine katılım durumuna göre anlamlı farklılık göstermiştir. Bulgular, araştırmacı kimliği literatürünün ortaokul düzeyine genişletilmesine katkı sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Araştırmacı kimliği, ortaokul öğrencileri, ölçek uyarlama, araştırma deneyimleri

*Sorumlu Yazar.

e-posta adresi: ugurorhan33@gmail.com

¹Bu çalışma, birinci yazar tarafından ikinci yazarın danışmanlığında yürütülen doktora tezinden üretilmiş olup, TÜBİTAK 1002 Hızlı Destek Programı kapsamında (Proje No: 325K843) desteklenmiştir.

Matematik Eğitiminde Olasılıksal Muhakeme Üzerine Yapılan Makalelerin Bibliyometrik Analizi

Gülşen Seven^{a*}, Özkan Ergene^b

^aSakarya Üniversitesi Bilimleri Enstitüsü, 54300 Sakarya, Türkiye

^bSakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi, 54300 Sakarya, Türkiye

Öz

Bu çalışmada, matematik eğitiminde olasılıksal muhakeme ile ilgili çalışmaların bibliyometrik analiz aracılığıyla incelenmesi hedeflenmektedir. Bu hedef doğrultusunda, 14 Mayıs 2026 tarihine kadar Web of Science veri tabanındaki olasılıksal muhakeme ile alakalı yayınlar PRISMA protokolünde analiz edilmiştir. Bu araştırmada, olasılıksal muhakeme alanındaki çalışmalar farklı yönleriyle incelenmiştir. Çalışmaların yıllara göre dağılımı değerlendirilmiş, ayrıca yazarlar, kurumlar ve yayınlar atıf açısından analiz edilmiştir. Bunun yanı sıra kurumlar arasındaki iş birlikleri, araştırmacılar arasındaki bağlantılar ve çalışmalarda öne çıkan anahtar kavramlar ağ analizi yardımıyla incelenmiştir. Araştırma sonuçlarına göre, en çok akademik yayın yapan yazarların İspanya'dan olduğu, en fazla yayına sahip kurumun ise Granada Üniversitesi olduğu saptanmıştır. Anahtar kelime analizinde ise araştırmaların özellikle olasılık, olasılıksal düşünme, olasılıksal muhakeme ve koşullu olasılık gibi kavramlar etrafında yoğunlaştığı görülmüştür. Genel olarak değerlendirildiğinde, bibliyometrik analiz olasılıksal muhakeme alanındaki araştırma eğilimlerini, iş birliği ilişkilerini ve öne çıkan temaları ortaya koymuş; aynı zamanda bu alanda ileride yapılacak çalışmalara yol gösterebilecek bir çerçeve sunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Olasılıksal muhakeme, Web of Science, bibliyometrik analiz, matematik eğitimi

*Sorumlu Yazar.

e-posta adresi: gulsen.seven1@ogr.sakarya.edu.tr

Örüntüden Öğrenmeye: Makine Öğrenmesinin İlkokul Matematiğindeki Örüntü Kavramıyla İlişkilendirilmesi Üzerine Bir Sanal Manipülatif Önerisi

Deniz Kılıç^{a*}, Gizem Nur Özüpek^a

^aKastamonu Üniversitesi, Kastamonu, Türkiye

Öz

Örüntü tanıma, yapay zeka okuryazarlığı alanyazınında makine öğrenmesinin temel yapı taşlarından biri olarak tanımlanmaktadır. Bu çalışma, alanyazında genel düzeyde tanımlanan bu ilişkiyi, ilkökul matematik müfredatında yer alan örüntü ve dizi kazanımına özgü, somut bir sanal manipülatif tasarımına dönüştürmeyi amaçlamaktadır. Nitel bir tasarım araştırması olarak yürütülen çalışmada ilgili alanyazın taranmış; öğrencilerin bir örüntüdeki kuralı fark ederek sonraki öğeyi tahmin etme sürecinin, makine öğrenmesi modellerinin veriden örüntü çıkararak tahmin üretme sürecine paralel olduğu belirlenmiştir. Bu bulgu doğrultusunda, öğrencilerin kendi sayı veya şekil örüntülerini oluşturabildiği ve sistemin bu örüntüye dayanarak bir sonraki öğeyi tahmin ettiği bir sanal manipülatif önerisi sunulmuştur. Çalışmanın özgün katkısı, var olan genel örüntü-yapay zeka ilişkisini ilkökul matematik müfredatına özgü, uygulanabilir bir tasarıma dönüştürmesidir. Çalışmanın, matematik eğitimcilerine yapay zeka okuryazarlığını erken yaşta kazandırma konusunda somut bir çerçeve sunması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Makine öğrenmesi, örüntü, sanal manipülatif, yapay zeka okuryazarlığı, ilkökul matematiği

*Sorumlu Yazar.

e-posta adresi: dkilic@kastamonu.edu.tr

Dijital Dönüşüm Sürecinde Öğrenen ve Öğreten Rollerinin Öğrenci Perspektifinden İncelenmesi

Nesrin Hark Söylemez^a, Zeynep Kavalcı Akarsu^{b*}

^aDicle Üniversitesi, Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi, Diyarbakır, Türkiye

^bDicle Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Diyarbakır, Türkiye

Öz

Bu araştırmanın amacı, dijital dönüşüm sürecinde öğretmen ve öğrenci rollerindeki değişimleri ortaöğretim öğrencilerinin bakış açısıyla incelemektir. Fenomenoloji desende yürütülen araştırmanın, çalışma grubu, ölçüt örnekleme yöntemiyle belirlenen 25 öğrenciden oluşmaktadır. Araştırmanın verileri yarı yapılandırılmış görüşme formuyla toplanmış, verilerin analizinde içerik analizi kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre öğrenciler, öğretmen rolünü ağırlıklı olarak "öğretici" ve "yönlendirici" biçiminde tanımlarken, öğrenci rolünü "aktif öğrenen" olarak tanımlamaktadırlar. Dijitalleşmenin öğrenci sorumluluğuna etkisi homojen değildir; bazı öğrenciler dijitalleşme sürecinde daha aktif bir tutum benimserken bazılarında sorumluluk bilinci azalma eğilimi göstermiştir. Eğitimde dijital dönüşüm sürecinde öğretmen-öğrenci etkileşiminin zayıfladığı belirtilmiştir. Dijital materyal çeşitliliğinin motivasyonu olumlu etkilediği, bununla birlikte anlık bilgiye erişimin bazı öğrencilerde motivasyonu düşürdüğü belirlenmiştir. Bu süreçte bağımsız öğrenme artarken dikkat dağınıklığı ve zaman yönetimi güçlükleri öne çıkmıştır. Elde edilen sonuçlar doğrultusunda öğretmen yetiştirme programlarının güncellenmesi ve öğrenci merkezli, etkileşim odaklı uygulamaların geliştirilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Dijital dönüşüm, öğrenen rolleri, öğreten rolleri, fenomenoloji deseni, eğitimde dijitalleşme

*Sorumlu Yazar.

e-posta adresi: zeynepkavalci@hotmail.com

Güreşçilerin Kinestetik ve Sosyal Zekâ Alanlarındaki Yönelimlerinin ve Düşüncelerinin Araştırılması

Kübra Kaya^{a*}

^aSerbest Araştırmacı, Kütahya, Türkiye

Öz

Bu çalışmanın amacı, güreşçilerin kinestetik ve sosyal zekâ alanlarındaki yönelimlerinin ve düşüncelerinin araştırılmasıdır. Araştırma grubunu, aktif olarak güreşe devam eden 18-36 yaş aralığında 464 lisanslı erkek güreşçi oluşturmaktadır. Güreşçilerin Kinestetik ve Sosyal Zekâ alanlarının ölçülmesinde Gülşen, C (2024) yılında geliştirdiği Çoklu Zekâ Alanları Değerlendirme Ölçeği kullanıldı. Yapılan ankette, sosyal zekâ 10, kinestetik zekâ 10 olmak üzere toplam 20 soru uygulanmıştır. Uygulanan istatistik testlerde, ilk olarak verilerin parametrik testlerin ön koşullarını sağlayıp sağlamadığına Skewness ve Kurtosis değerlerine bakıldı. Elde edilen verilerin -1,0 +1,0 aralığında yer aldığından normal dağıldığı gözlemlenmiştir. Veriler normal dağılım gösterdiğinden verilere istatistiksel analiz olarak one way anova ve independent sample testleri uygulanmıştır. Anlamlılık değerleri $p<0,05$ olarak kabul edilmiştir. Yapılan analiz sonuçlarına göre kamu kuruluşlarında çalışan güreşçilerin kinestetik ve sosyal zekâ alanlarına yönelik tutumları anlamlı çıkmıştır ($p<0,05$). Yapılan analiz sonuçlarına göre, yaş ortalamaları, eğitim durumları, aylık kişisel gelir, güreş stili, güreş yaptığı yıl, millilik ve millilik seviyesine göre güreşçilerin kinestetik ve sosyal zekâ alanları anlamlı çıkmamıştır ($p>0,05$).

Anahtar Kelimeler: Güreş, kinestetik, sosyal zekâ, spor

*Sorumlu Yazar.

e-posta adresi: kubrakaya1169@gmail.com

Güreşçilerde 12 Haftalık Teknikle Bağlantılı Dayanıklılık Antrenman Programının Güreşçilerin Çevre Ölçümü, Vücut Kompozisyonu ve Beden Kitle İndeksi Üzerine Etkilerinin Araştırılması

Kübra Kaya^{a*}, Erdal Demir^b

^aSerbest Araştırmacı, Kütahya, Türkiye

^bÇanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi, Çanakkale, Türkiye

Öz

Bu araştırmanın amacı, güreşçilerde 12 haftalık teknikle bağlantılı dayanıklılık antrenman programının güreşçilerin çevre ölçümü ve vücut kompozisyonu üzerine etkilerinin araştırılmasıdır. Çalışmaya aktif olarak 6-8 yıl güreş yapan 18-24 yaşları arasında, ulusal düzeyde derece yapmış 22'si deney, 20'si kontrol grubu olmak üzere toplam 42 erkek sporcu gönüllü olarak katılmıştır. Katılımcılara, vücut ağırlığı, vücut çevre ölçümü, vücut kompozisyonu ve beden kitle indeksi ölçüm testleri uygulanmıştır. Kontrol grubuna haftada 6 gün dayanıklılık antrenman programı uygulandı. Deney grubuna ise haftada 3 gün dayanıklılık 3 gün teknikle bağlantılı dayanıklılık antrenman programı uygulanmıştır. Deney ve kontrol grubu güreşçilere ön-test ölçümleri antrenman programı başlamadan önce, son-test ölçümleri 12 haftalık antrenman programından sonra yaptırıldı. Elde edilen veriler SPSS programıyla analiz edildi. Deney ve kontrol grubu güreşçiler arasındaki farklılıkları belirlemede karışık ölçümler için tekrarlı ölçümler anova, ana etki testi uygulandı. $p<0,05$ değeri anlamlı kabul edildi.

Anahtar Kelimeler: Antrenman, dayanıklılık, güreş, vücut kompozisyonu, çevre ölçümü

*Sorumlu Yazar.

e-posta adresi: kubrakaya1169@gmail.com

Fen Bilimleri Öğretmenlerine Yönelik Biçimlendirici Değerlendirme Odaklı Mesleki Gelişim Programının Geliştirilmesi¹

Seda Çalık^{a*}, Murat Pektaş^a, Salih Ateş^b

^aKastamonu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Fen Bilgisi Eğitimi Anabilim Dalı, Kastamonu, Türkiye

^bGazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Fen Bilgisi Eğitimi Anabilim Dalı, Ankara, Türkiye

Öz

Fen bilimleri öğretmenlerinin biçimlendirici değerlendirme uygulamalarını sınıf ortamında etkili biçimde kullanabilmeleri, öğrencilerin öğrenme süreçlerinin izlenmesi ve öğretimin öğrenci ihtiyaçlarına göre düzenlenmesi açısından önemlidir (Abell & Siegel, 2011). Bu çalışmanın amacı, fen bilimleri öğretmenlerinin biçimlendirici değerlendirmeye ilişkin bilgi ve uygulama yeterliklerini geliştirmeye yönelik biçimlendirici değerlendirme odaklı bir mesleki gelişim programı geliştirmektir. Program 7 biçimlendirici değerlendirme bileşeni temelinde 17 haftalık ve 42 saati aşan çevrim içi bir süreç olarak yapılandırılmıştır (Ateş vd., 2024; Furtak vd., 2016; Gotwals, 2017). Programın kapsam geçerliğinin değerlendirilmesi amacıyla farklı uzmanlık alanlarından yedi uzmanın görüşüne başvurulmuş ve uzmanlardan alınan geri bildirimler doğrultusunda programın kapsam, içerik ve etkinliklerine nihai hali verilmiştir. Sonuç olarak, biçimlendirici değerlendirme uygulamalarını desteklemeye yönelik döngüsel ve uygulama temelli bir mesleki gelişim programı geliştirilmiştir. Geliştirilen programın, fen bilimleri öğretmenlerinin biçimlendirici değerlendirmeye ilişkin bilgi ve uygulama yeterliklerini desteklemeye yönelik yapılandırılmış bir mesleki gelişim programı olarak alana katkı sunması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Biçimlendirici değerlendirme, mesleki gelişim programı, fen bilimleri öğretmenleri, program geliştirme, öğretmen eğitimi

*Sorumlu Yazar.

e-posta adresi: scalik@kastamonu.edu.tr

¹Bu çalışma, Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK) tarafından 1002-Hızlı Destek Programı ile desteklenen 325K155 numaralı proje kapsamında yürütülmektedir.

Orchestrating Dynamic Geometry Tasks: A Comparative Analysis of Slider Use in Microteaching

Fadime Ulusoy^{a*}, Dilek Girit Yıldız^b

^aKastamonu University, Kastamonu and 37150, Türkiye

^bTrakya University, Edirne and 22030, Türkiye

Short Abstract

Dynamic Geometry Software (DGS) provides effective mathematical exploration environments, however using technology within task design does not ensure conceptual understanding. A dynamic geometry task's quality depends on how the teacher orchestrates the tool during instruction. Based on the Instrumental Orchestration framework, this qualitative multiple case study examines how prospective mathematics teachers (PMTs) orchestrated slider use during DGS-based microteaching. We compared two contrastive enactments addressing area of a circle. Findings reveal that in the first case, the slider was used merely for visual demonstration and rapid formula confirmation. The PMT attempted a discuss-the-screen orchestration. However, her instructional actions misaligned with the task's conceptual potential, and the orchestration was pedagogically inadequate. Conversely, the second case utilized the slider for controlled variation, successfully stabilizing invariant relationships through discuss-the-screen and link-screen-board orchestrations. The study highlights that teacher preparation programs should focus on the pedagogical intentions and structural orchestration behind dynamic tools to foster high-level mathematical reasoning.

Keywords: Dynamic geometry software, microteaching, orchestration, prospective mathematics teacher, slider use

*Corresponding author.

e-mail address: fadime@kastamonu.edu.tr

Erken Çocuklukta Prososyal Davranışların Desteklenmesine Yönelik İhtiyaçlar

Nurcihan Tutar^{a*}, Zeynep Fulya Temel^b

^aKastamonu Üniversitesi, Kastamonu, Türkiye

^bGazi Üniversitesi, Ankara, Türkiye

Öz

Prososyal davranışlar, başkasının iyilik halini gözetererek gönüllü yapılan yardım etme, paylaşma ve işbirliği gibi davranışları kapsamakta ve erken çocuklukta gelişmeye başlamaktadır. Bu araştırma, erken çocukluk döneminde prososyal davranışları desteklemeye yönelik eğitim uygulamalarının geliştirilmesinde dikkate alınması gereken ihtiyaçları belirlemeyi amaçlamaktadır. Nitel araştırma yaklaşımıyla yürütülen çalışmada, ölçüt örnekleme yöntemiyle seçilen bir okul öncesi öğretmeni, okul öncesi eğitimi alanında bir doktor öğretim üyesi ve psikoloji alanında bir araştırma görevlisinden yarı yapılandırılmış görüşmelerle veri toplanmış, veriler tematik olarak analiz edilmiştir. Bulgular, ihtiyaçların çocukların sosyal hazırbulunuşluk farklılıkları, prososyal davranışların gelişimsel ön koşulları, eğitim uygulamalarının yöntemsel özellikleri ve ölçme-değerlendirme süreci olmak üzere dört temel alanda yoğunlaştığını göstermiştir. Sonuçlar, eğitim uygulamalarının çocukların farklılaşan hazırbulunuşluk ve öz-düzenleme becerilerini dikkate alan, gelişimsel açıdan uygun ve çoklu değerlendirme kaynakları içeren bir yapıda tasarlanması gerektiğine işaret etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Erken çocukluk dönemi, okul öncesi eğitim, eğitim uygulamaları, ihtiyaç belirleme

*Sorumlu Yazar.

e-posta adresi: ntutar@kastamonu.edu.tr

A Sustainable Alternative to Single-Use PET Water Bottles: Technical Feasibility and Economic Potential of the Sumatik System – The Case of Türkiye

Halil İbrahim Akyüz^a, Mustafa Erdemir^{a*}

^aKastamonu University, Faculty of Education, Kastamonu, Türkiye

Short Abstract

The widespread use of single-use polyethylene terephthalate (PET) water bottles poses significant sustainability challenges related to plastic waste generation, resource and energy consumption, transportation requirements, and economic costs. This study aims to demonstrate the technical feasibility of the “Sumatik” water-dispensing system, developed in Türkiye as an alternative to single-use 0.5 L PET-bottled water, and to evaluate its economic and environmental potential using current market data. For this purpose, an electronic prototype was developed to supply water from a reusable 19 L water container and operate via a coin acceptor, a central control unit, a flow sensor, and a solenoid valve. Once payment is verified, the control unit opens the solenoid valve; the flow sensor data are used to monitor the dispensed volume, and the water flow is automatically stopped when the target volume of 0.5 L is reached. The electronic control infrastructure and sensor–valve synchronization were verified under laboratory conditions. The economic assessment was based on current online prices accessed in August 2026. The mean price of eight different single 0.5 L PET bottled water products was TRY 17.55, while the mean price per bottle for three multipack products was TRY 11.58. The mean price of five different 19 L reusable water containers was TRY 120.16, corresponding to an equivalent water input cost of approximately TRY 3.16 per 0.5 L. Accordingly, the water input cost was approximately 82.0% lower than the mean price of single PET products and 72.7% lower than the mean price of PET bottles sold in multipacks. However, this value does not represent the total operating cost of the Sumatik system. Electricity, cleaning and sanitation, maintenance, depreciation, payment infrastructure, space use, and water losses should also be included in a full techno-economic assessment. Overall, Sumatik represents an alternative model that could support reducing single-use PET consumption by encouraging the use of reusable containers while also offering potentially more affordable access to drinking water. Its actual environmental and economic advantages should be validated through pilot-scale field applications, life cycle assessment, and user acceptance studies.

Keywords: PET bottle, plastic waste, sustainability, Sumatik, water dispensing system, reuse, cost analysis

*Corresponding author.

e-mail address: merdemir@kastamonu.edu.tr

2024 Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programının Çoklu-Modlu Temsil ve Okuryazarlık Becerileri Açısından İncelenmesi

Volkan Atasoy^{a*}

^aKastamonu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Bölümü, Kastamonu, Türkiye

Öz

Fen eğitiminde temsil üretme etkinlikleri, öğrenmenin yalnızca bir ifadesi değil, sürecin çekirdeği olarak görülmektedir. Bu çalışma, 2024 Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programı'nın çoklu-modlu temsili nasıl işe koştuğunu ve hangi okuryazarlık anlayışına dayandığını incelemektedir. Sosyal göstergebilim ve temsil-oluşturma yaklaşımlarından hareketle programdaki 138 etkinlik birimi doküman analiziyle kodlanmış; her birim altı temsil modu, programın kendi okuryazarlık becerileri ve değerlendirme özgüllüğü açısından çözümlenmiştir. Bulgular, programın çoklu-modluluğu yoğun biçimde işe koştuğunu, ancak bunu açık bir okuryazarlık kuramına dayandırmadan örtük bıraktığını göstermektedir. Mod kullanımı ile okuryazarlığın adlandırılması arasında belirgin bir asimetri saptanmış; üretilen temsillerin değerlendirilmesinde moda özgü ölçütler neredeyse bulunmamıştır. Çalışma bu boşluğun program geliştirme açısından sonuçlarını tartışmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Çoklu-modluluk, fen okuryazarlığı, temsil oluşturma, sosyal göstergebilim, öğretim programı analizi

*Sorumlu Yazar.

e-posta adresi: vatasoy5@gmail.com

Türkiye’de Fen Eğitiminde Yapay Zekâ Araştırmalarının Eğilimlerinin İncelenmesi

İkbal Özdemir^{a*}, Güllü Ecem Kaya^a, Fatmanur Güleç^a, Hafife Bozdemir Yüzbaşıoğlu^b

^aKastamonu Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Kastamonu, Türkiye

^bKastamonu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Kastamonu, Türkiye

Öz

Bu çalışmada Türkiye’de fen eğitiminde yapay zekâ kullanımına ilişkin yapılan araştırmaların genel eğilimlerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma kapsamında 2024-2026 yılları arasında yayımlanan makale ve lisansüstü tezlerden oluşan 17 çalışma; yayın yılı, yayın türü, araştırma deseni, örneklem grubu, ölçme araçları, analiz yöntemleri, kullanılan yapay zekâ türleri ve incelenen değişkenler açısından değerlendirilmiştir. Bulgular, çalışmaların büyük bölümünün yüksek lisans tezi olduğunu ve araştırmalarda nitel, nicel ve karma yöntemlerin birlikte kullanıldığını göstermektedir. İncelenen çalışmalarda ChatGPT, Gemini, Microsoft Copilot, MagicSchool, Canva, Edpuzzle, Perplexity.ai ve blok tabanlı yapay zekâ uygulamalarının öne çıktığı belirlenmiştir. Araştırmaların daha çok öğretmenler, öğretmen adayları, ortaokul, lise ve ilkokul öğrencileriyle yürütüldüğü görülmüştür. Sonuç olarak, fen eğitiminde yapay zekâ araştırmalarının son yıllarda hızla arttığı ve farklı öğrenme süreçleriyle ilişkilendirildiği söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Fen eğitimi, yapay zekâ, ChatGPT, betimsel içerik analizi

*Sorumlu Yazar.

e-posta adresi: ikbalozdemir59@gmail.com

Özel Eğitim Öğretmenlerinin Özel Gereksinimli Öğrencilere Değer Kazandırma Sürecine İlişkin Görüşleri: Bir Durum Çalışması

Ebrar Alçorba^{a*}

^aSakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, 54300, Sakarya, Türkiye

Öz

Bu nitel çalışma, özel eğitim öğretmenlerinin özel gereksinimli öğrencilere değer kazandırma sürecine ilişkin görüşlerini durum çalışması deseniyle incelemektedir. Ölçüt örneklemeyle seçilen 20 özel eğitim öğretmeninden yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla toplanan veriler betimsel analizle çözümlenmiştir. Bulgular altı temada toplanmıştır: değerler eğitimi genel bakış, öncelikli değerler, BEP ile ilişkilendirme, kullanılan yöntem ve materyaller, karşılaşılan güçlükler ve iyileştirme önerileri. Öğretmenlerin çoğu bu eğitimi gerekli görse de bazıları değerlerin soyutluğu nedeniyle çekimser kalmıştır. Saygı, sevgi ve sorumluluk öne çıkan değerler olup mahremiyet eğitimi dikkat çekici bir bulgu olarak öne çıkmıştır. En sık karşılaşılan güçlükler bireysel farklılıklar, soyut kavramları somutlaştırma ve aile desteği yetersizliğidir. Çalışma, özel eğitimde değerler eğitimi sistematik ve materyal destekli bir yaklaşım önermektedir.

Anahtar Kelimeler: Değerler eğitimi, özel eğitim, özel gereksinimli öğrenciler, durum çalışması, öğretmen görüşleri

*Sorumlu Yazar.

e-posta adresi: ebrar.alcorba1996@gmail.com

Hayat Bilgisi Ders Kitaplarında Erdem Değer Eylem Çerçevesi'nin Yansıma Düzeyi

Feyyaz Kartal^{a*}, İlker Kösterelioğlu^b

^aGökdere Ortaokulu, Çorum, Türkiye

^bAmasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Amasya, Türkiye

Öz

Değerlerin kazandırılması eğitim programlarının ayrılmaz bir parçasıdır. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde (TYMM) değerlerin kazandırılması Erdem Değer Eylem Çerçevesi ile yapılandırılmıştır. Bu araştırmanın amacı, TYMM'nin uygulanması kapsamında hazırlanan ve 1. sınıfta ders materyali olarak dağıtılan Hayat Bilgisi ders kitaplarında (1. ve 2. kitap) değerlerin yansıma düzeyini belirlemektir. Bu amaçla ders kitabında yer alan yazılı ifadeler, görseller ve sorular incelemeye tabi tutulmuştur. Böylece değerlerin hangilerine ve değerlere ne düzeyde yer verildiği saptanmıştır. Araştırma, nitel araştırma yaklaşımı çerçevesinde yürütülmüş olup verilerin analizinde betimsel analiz tekniği kullanılmıştır. Çerçevede sunulan; 20 ana değer, 70 alt bileşen ve bunları somutlaştıran 398 eylem maddesiyle sınırlı olan hiyerarşik kodlama kılavuzuna göre elde edilen bulgular şöyle özetlenebilir. Değerlere ilişkin 355 frekansa ulaşılmıştır. Bunların 222'si yazılı ifadelerde, 87'si görsellerde ve 46'sı sorularda yer almaktadır. Ders kitaplarında vatanseverlik, sorumluluk ve aile bütünlüğü değerlerine en sık; dürüstlük, tasarruf ve yardımseverlik değerlerine ise en az sıklıkta yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli (TYMM), erdem değer eylem çerçevesi, hayat bilgisi dersi, değerler

*Sorumlu Yazar.

e-posta adresi: feyyazkartal709@gmail.com

Evaluation of the Use of AI in Tourism Education

Yavuz Selim Deniz^{a*}, Hakkı Cılınoglu^a

^a*Kastamonu University, Kastamonu, Türkiye*

Short Abstract

The aim of this study is to assessment the implications of artificial intelligence (AI) use for tourism education and its role in preparing students for the tourism industry from teachers' perspectives. A qualitative research design was employed and data were collected through semi-structured interviews with 10 tourism teachers. The findings indicate that teachers have positive attitudes toward the use of AI in tourism education, while emphasizing that its implementation should be controlled. Participants stated that AI applications could contribute to students' preparation for the industry; however, they stressed that AI should not replace teachers or authentic industry experience. Internships were also found to be important for enabling students to apply theoretical knowledge in practice and develop teamwork skills. Given the differences between theoretical education at schools and practices in businesses, stronger school–industry collaboration is recommended. Overall, a balanced integration of AI and practical training into tourism education is suggested.

Keywords: Tourism, tourism education, tourism industry, artificial intelligence

*Corresponding author.

e-mail address: yavuz9500@gmail.com

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli 5. ve 6. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarında Öğrenmeye Hazırlık Sorularının İşlevleri

Ferda Merve Karamanoğlu^{a*}

^aKastamonu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Türkçe Eğitimi ABD, Türkiye

Öz

Bu araştırmada, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli kapsamında hazırlanan 5. ve 6. sınıf Türkçe ders kitaplarında yer alan öğrenmeye hazırlık sorularının işlevlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Doküman incelemesiyle yürütülen araştırmada, iki sınıf düzeyine ait dört ders kitabındaki 123 soru ve görev incelenmiştir. Veriler yedi işlev altında sınıflandırılmış, birden fazla işlev taşıyan maddelerde baskın işlev esas alınmıştır. Bulgular, 5. sınıfta ön bilgiyi harekete geçirme ile kişisel deneyim ve yaşamla ilişkilendirme işlevlerinin öne çıktığını göstermiştir. 6. sınıfta ise tahmin ve çıkarım ile problem çözme ve yaratıcı düşünmeye yönelik soru ve görevlerin belirginleştiği görülmüştür. Sonuçlar, öğrenmeye hazırlık sorularının sınıf düzeylerine göre farklı işlevsel ağırlıklar taşıdığını ve öğrenciyi öğrenme sürecine farklı yollarla hazırladığını ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Türkçe ders kitapları, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli, öğrenmeye hazırlık, hazırlık soruları, Türkçe eğitimi

*Sorumlu Yazar.

e-posta adresi: fmkaramanoglu@kastamonu.edu.tr

Çevrimiçi Oyun Oynama Motivasyonları Ölçeğinin Türkçeye Uyarlama Çalışması

Murat Topal^{a*}, Furkan Aydın^b

^aSakarya Üniversitesi, Sakarya, 54000, Türkiye

^bBartın Üniversitesi, Bartın, 74000, Türkiye

Öz

Bu çalışmanın amacı, oyun kullanıcı araştırmalarındaki (Gam User Research) temel çalışmalardan biri olan ve Yee ve arkadaşları (2012) tarafından geliştirilen, "Başarı", "Sosyal" ve "Sürüklenme" boyutlarından oluşan 12 maddelik "Çevrimiçi Oyun Motivasyonları Ölçeği"ni Türk diline ve kültürüne uyarlamaktır. Uyarlama aşamalarında öncelikle ölçek, ilgili konuda çalışan bir ekip tarafından Türkçeye çevrilmiş ve çeviri için uzman görüşleri alınmıştır. Ardından, 20 İngilizce öğretmenliği öğrencisiyle çalışılarak dil eşdeğerliği incelenmiştir. Dil eşdeğerliği uygun bulunan ölçek, Twitch'te yayın yapan Türk yayıncıların desteğiyle Google Formlar aracılığıyla katılımcılara ulaştırılmış ve gönüllü katılım talep edilmiştir. 12 maddelik Türkçe formu tamamlayan 225 oyuncudan elde edilen verilerle doğrulayıcı faktör analizi gerçekleştirilmiştir. Analiz sonuçları, modelin kabul edilebilir uyum değerlerine sahip olduğunu göstermiş ve ölçeğin Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı .828 olarak bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Oyun kullanıcı araştırması, oyun motivasyonları, oyuncu deneyimi, oyuncu tipleri

*Sorumlu Yazar.

e-posta adresi: mtopal@sakarya.edu.tr

Ekranın Ardındaki Ebeveynlik: Dijital Ebeveynlik Farkındalığının Yordayıcıları

Sunay Özşahin^{a*}, Tülin Şener^b

^aKırıkkale Üniversitesi, Kırıkkale, Türkiye

^bAnkara Üniversitesi, Ankara, Türkiye

Öz

Bu araştırmanın amacı, ilkököl döneminde çocuğı olan ebeveynlerde dijital ebeveynlik farkındalığını yordayan ebeveynlik dinamiklerini incelemektir. Çalışma, nicel araştırma yaklaşımı doğrultusunda yordayıcı ilişkisel tarama modeliyle yürütölmüştür. Araştırmanın çalışma grubunu, 2022-2023 eğitim öğretim yılında ilkököl 1-4. sınıfa devam eden çocuğı bulunan 523 ebeveyn oluşturmuştur. Veriler kişisel bilgi formu, dijital ebeveynlik farkındalığı, dijital ebeveynlik tutumu, ebeveynlik stresi ve ebeveynlik stillerini değerlendiren ölçekler aracılığıyla çevrimiçi olarak toplanmıştır. Verilerin analizinde betimsel istatistikler, Pearson korelasyon analizi ve çoklu doğrusal regresyon analizi kullanılmıştır. Bulgular, dijital ebeveynlik farkındalığının dijital tutumlar, ebeveynlik stresi ve ebeveynlik stilleriyle anlamlı biçimde ilişkili olduğunu göstermiştir. Sonuçlar, dijital ebeveynliğin yalnızca ekran süresini düzenleme değil, ebeveynlik niteliğı, stres yönetimi ve rehberlik kapasitesiyle ilişkili çok boyutlu bir yapı olduğunu ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Dijital ebeveynlik, dijital ebeveynlik farkındalığı, ebeveynlik stresi, ebeveynlik stilleri, dijital medya tutumu

*Sorumlu Yazar.

e-posta adresi: sunayorhanpdr@gmail.com

Semptomu Deęil İlişkiyi Dinlemek: Dışkı Tutma Sorununda Oyun Terapisi

Sunay Özşahin^{a*}

^aKırıkkale Üniversitesi, Kırıkkale, Türkiye

Öz

Bu çalışma, dışkı tutma sorunu nedeniyle oyun terapisine başvuran beş yaşındaki bir çocuğun terapötik sürecinde ebeveynler arası ilişkinin ve ebeveyn-çocuk etkileşiminin rolünü incelemeyi amaçlayan nitel bir olgu sunumudur. Olguda, daha önce oyun terapisi desteęi alınmasına karşın belirgin ilerleme sağlanamadığı, ebeveynlerin yoğun çalışma temposu, ilişkisel kopuklukları ve annenin kaygı/suçluluk duygularının aile içi duygusal iklimi etkilediğı görülmüştür. Süreçte çocuk merkezli oyun terapisi ilkeleri temel alınarak çocuğun hızına, liderliğine ve sembolik oyunlarına eşlik edilmiştir. Paralel ebeveyn görüşmelerinde ev içi düzenlemeler, ebeveynler arası iletişim ve öz şefkat temaları ele alınmıştır. Yaklaşık 15-16 seans sonunda çocuğun ilişki kurma kapasitesinde ve dışkılama davranışında belirgin iyileşme gözlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Oyun terapisi, ebeveynler arası ilişki, dışkı tutma, çocuk merkezli oyun terapisi, ebeveyn danışmanlığı

*Sorumlu Yazar.

e-posta adresi: sunayorhanpdr@gmail.com

Ortaokul Öğrencilerinin Matematiksel Modelleme Yeterliklerinin İncelenmesi: Kaplıca Seçimi Etkinliği

Şüheda Karan Köseoğlu^{a*}, Özkan Ergene^b

^aSakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, 54300, Sakarya, Türkiye

^bSakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi, 54300, Sakarya, Türkiye

Öz

Bu araştırmanın amacı, ortaokul öğrencilerinin gerçek yaşam bağlamı bir matematiksel modelleme etkinliğinde sergiledikleri modelleme yeterliklerini incelemektir. Nitel durum çalışması deseni yürütülen araştırmaya, İstanbul'daki bir devlet okulunda öğrenim gören 73 yedinci ve sekizinci sınıf öğrencisi katılmıştır. Veri toplama aracı olarak, fiyat, kampanya, uzaklık, değerlendirme puanı ve sağlık açısından uygunluk gibi farklı değişkenlerin birlikte değerlendirilmesini gerektiren “Şifa Kaynağı Kaplıcalar” etkinliği kullanılmıştır. Öğrenci çözümleri; problemi anlama, sadeleştirme, matematikselleştirme, matematiksel olarak çalışma, yorumlama ve doğrulama basamakları açısından üç düzeyli bir rubrik kullanılarak analiz edilmiştir. Bulgular, öğrencilerin problemi anlama, sadeleştirme ve yorumlama basamaklarında çoğunlukla Düzey 2’de yer aldıklarını; matematikselleştirme, matematiksel olarak çalışma ve özellikle doğrulama basamaklarında ise daha fazla güçlük yaşadıklarını göstermiştir. Matematikselleştirme ve doğrulama basamaklarında hiçbir öğrencinin Düzey 3’e ulaşamadığı belirlenmiştir. Sınıf düzeylerine göre yapılan karşılaştırmalar ise yedinci ve sekizinci sınıf öğrencilerinin bazı modelleme basamaklarında benzer, bazı basamaklarda ise farklı yeterlik dağılımları sergilediklerini ortaya koymuştur.

Anahtar Kelimeler: Matematiksel modelleme, modelleme yeterlikleri, ortaokul öğrencileri, model oluşturma etkinliği, gerçek yaşam problemi

*Sorumlu Yazar.

e-posta adresi: suheda.karan@ogr.sakarya.edu.tr

Matematik Ders Kitabı Araştırmalarının Bibliyometrik Analizi: 1983–2026 Dönemine İlişkin Eğilimler, Etkileşim Ağları ve Tematik Yönelimler

Dilara Yücel^{a*}, Özkan Ergene^b

^aSakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, 54300, Sakarya, Türkiye

^bSakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi, 54300, Sakarya, Türkiye

Öz

Bu araştırma, matematik ders kitapları üzerine yapılan çalışmaları bibliyometrik analiz yöntemiyle inceleyerek araştırma eğilimlerini, etkili aktörleri ve tematik yönelimleri ortaya koymayı amaçlamaktadır. Bu amaç doğrultusunda, Web of Science veri tabanında 12 Mayıs 2026 tarihine kadar yayımlanan çalışmalar taranmakta ve PRISMA protokolü doğrultusunda belirlenen konu odaklı makaleler analize dâhil edilmektedir. Araştırmada çalışmalar; yayın yılları, yazarlar, dergiler, kurumlar, ülkeler, makaleler ve anahtar kelimeler üzerinden atıf göstergeleri ile bilimsel ilişki ağları değerlendirilmektedir. Bulgular, bu konuda 1549 makalenin yayımlandığını ve 2017, 2018, 2020 ve 2022 yıllarında yayın sayısında belirgin artışlar yaşandığını göstermektedir. Alan üzerindeki en etkili ülkenin Amerika Birleşik Devletleri, en fazla yayına sahip kurumun Southampton Üniversitesi ve konu üzerine ağırlığı en yüksek olan derginin ZDM-Mathematics Education olduğu tespit edilmektedir. Analiz sonucunda araştırmaların gelişim seyri, bilimsel etkileşim ağları ve odaklandığı temel temalar bütüncül biçimde ortaya konulmaktadır. Araştırmanın, alandaki bilgi birikimini sistematik biçimde değerlendirerek gelecekteki araştırmalar için yol gösterici bir çerçeve sunması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Matematik ders kitapları, matematik eğitimi, bibliyometrik analiz, Web of Science

*Sorumlu Yazar.

e-posta adresi: dilara.yucel@ogr.sakarya.edu.tr

Öğretmenlerin Serbest Zaman Deneyimleri ile Yaşam Doyumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Mücahit Güler^{a*}

^aTokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Tokat, Türkiye

Öz

Bu çalışmanın temel amacı, öğretmenlerin yaşam doyumları ile boş zaman deneyimlerini çeşitli demografik değişkenlere göre incelemek ve bu iki kavram arasındaki ilişkiyi belirlemektir. Araştırmanın çalışma grubunu 100 katılımcı oluşturmaktadır. Verilerin analizinde bağımsız gruplar t-testi, tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ve Pearson korelasyon analizi kullanılmıştır. Elde edilen bulgulara göre; katılımcıların cinsiyet, medeni durum, fiziksel aktiviteye katılım, yaş ve mesleki kıdem değişkenlerine göre yaşam doyumu ve boş zaman deneyimi alt boyutlarında anlamlı farklılıklar görülmüştür ($p < 0,05$). Eğitim durumu değişkeninde ise anlamlı bir fark saptanmamıştır. Ayrıca korelasyon analizi sonucunda, öğretmenlerin yaşam doyumları ile genel boş zaman deneyimleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($p > 0,05$). Bulgular, demografik faktörlerin boş zaman deneyimlerini ve yaşam doyumunu bağımsız olarak şekillendirdiğini, ancak bu iki ana yapının birbirini anlamlı düzeyde etkilemediğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Yaşam doyumu, boş zaman deneyimi, öğretmenler, fiziksel aktivite, demografik değişkenler

*Sorumlu Yazar.

e-posta adresi: mucahitguler@gmail.com

Özel Gereksinimli ve Tipik Gelişim Gösteren Öğrencilerin Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutumları ve Akran İlişkilerinin İncelenmesi

Mücahit Güler^{a*}, Burak Yazgan^b

^aTokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Tokat, Türkiye

^bAnkara Üniversitesi, Ankara, Türkiye

Öz

Bu araştırmanın temel amacı, kapsayıcı eğitim ortamlarında öğrenim gören özel gereksinimli ve tipik gelişen öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarını ve ders içi akran ilişkilerini incelemektir. Çalışma, 82 ortaokul öğrencisinin katılımıyla yürütülmüştür. Verilerin analizinde bağımsız örneklem t-testi, korelasyon ve basit doğrusal regresyon yöntemleri kullanılmıştır. Elde edilen bulgulara göre, öğrencilerin akran ilişkileri ve tutum puanları gelişim özelliği (özel gereksinimli ve tipik gelişen) ve cinsiyet değişkenlerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Ancak öğrencilerin akran ilişkileri ile derse yönelik tutumları arasında pozitif yönde, orta düzeyde anlamlı bir ilişki saptanmıştır. Ayrıca akran ilişkilerinin, beden eğitimi dersine yönelik tutumu anlamlı şekilde yordadığı ve tutum puanlarındaki varyansın %24,2'sini açıkladığı tespit edilmiştir. Sonuç olarak, kapsayıcı ortamlarda akran etkileşiminin güçlendirilmesi, derse yönelik olumlu tutum geliştirilmesinde belirleyici bir rol oynamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kapsayıcı eğitim, beden eğitimi, akran ilişkileri, öğrenci tutumları, özel gereksinim

*Sorumlu Yazar.

e-posta adresi: mucahitgulr@gmail.com

Savaş ve Barışın Metaforik Temsilleri: Farklı Deneyim Grupları Üzerine Karşılaştırmalı Bir İnceleme

Seray Marakçı^{a*}, Yusuf Yıldırım^a

^aSiirt Üniversitesi, Siirt, Türkiye

Öz

Bu araştırmanın amacı, farklı savaş ve göç deneyimlerine sahip öğrencilerin savaş ve barış kavramlarına ilişkin metaforik algılarını belirlemek ve karşılaştırmaktır. Araştırma, nitel araştırma yaklaşımlarından olgu bilim deseniyle yürütülmüştür. Çalışma grubunu 2025–2026 eğitim-öğretim yılında Siirt il merkezinde öğrenim gören 45 yerel, 40 Suriyeli göçmen ve Suriye’ye geri dönmüş 19 öğrenci olmak üzere toplam 104 katılımcı oluşturmaktadır. Veriler, öğrencilerin savaş ve barış kavramlarını bir metaforla ifade etmeleri ve gerekçelerini açıklamaları istenen form aracılığıyla toplanmış, içerik analiziyle çözümlenmiştir. Metaforlar sınıflandırılarak frekansları hesaplanmıştır. Bulgular, barışın çoğunlukla birlik, sevgi, huzur ve güven; savaşın ise şiddet, ölüm, korku, yıkım, kötülük ve çatışma temalarıyla ilişkilendirildiğini göstermiştir. Yerel öğrencilerin savaş algılarının daha çok sembolik, göçmen ve geri dönen öğrencilerin algılarının ise daha deneyimsel ve duygusal nitelik taşıdığı belirlenmiştir. Bu farklılık, yaşanmış savaş deneyiminin kavramsal anlamlandırmalar üzerinde belirleyici bir etkisi olduğunu göstermektedir. Sonuçlar, barış eğitimi süreçlerinde öğrencilerin kültürel geçmişleri, göç deneyimleri ve güven duygularının dikkate alınmasının önemini ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Metafor, göç, savaş, barış, göçmen, yerli

*Sorumlu Yazar.

e-posta adresi: seraymarakciakademik@gmail.com

Şehirlerin Değer İnşası Sürecinde Etkisi: Kastamonu, Eskişehir ve Siirt Örneği

Seray Marakçı^{a*}, Yusuf Yıldırım^a

^aSiirt Üniversitesi, Siirt, Türkiye

Öz

Bu araştırmada Siirt, Eskişehir ve Kastamonu şehirleri kolektif bellek, kent kimliği ve değer inşası açısından karşılaştırmalı olarak incelenmiştir. Assmann'ın kültürel bellek yaklaşımından hareketle şehirlerin yalnızca fiziksel yerleşimler olmadığı, toplumsal aidiyetin ve ortak değerlerin üretildiği simgesel mekânlar olduğu kabul edilmiştir. Bu doğrultuda okul, mahalle ve park adları, anıtlar, müzeler, çocuklara verilen isimler, kültürel etkinlikler ve kentle özdeşleşmiş şahsiyetler değerlendirilmiştir. Bulgular, Kastamonu'da tarihsel süreklilik, vatanseverlik ve geleneksellik; Siirt'te maneviyat, kültürel çeşitlilik, aidiyet ve topluluk bilinci; Eskişehir'de ise modernleşme, yenilik, yaratıcılık, katılımcılık ve kültürel etkileşim değerlerinin öne çıktığını göstermektedir. Sonuç olarak şehirlerin tarihsel ve kültürel birikimlerinin kamusal semboller, mekânsal adlandırmalar ve toplumsal pratikler aracılığıyla aktarıldığı; böylece kolektif belleğin, kent kimliğinin ve toplumsal değerlerin sürekli olarak yeniden üretildiği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kolektif bellek, değer inşası, kent kimliği, Siirt, Eskişehir, Kastamonu

*Sorumlu Yazar.

e-posta adresi: seraymarackciakademik@gmail.com

Üniversite Öğrencilerinin Üretken Yapay Zekâ ile Etkileşimlerinde Ortak Biliş Örüntüleri ve Bilişsel Ortaklık Profilleri

Neriman Tokel^{a*}, Merve Aydın^b

^aKastamonu Üniversitesi, Çatalzeytin Meslek Yüksekokulu, Kastamonu 37940, Türkiye

^bTrabzon Üniversitesi, Fatih Eğitim Fakültesi, Trabzon 61300, Türkiye

Öz

Bu araştırmada, üniversite öğrencilerinin üretken yapay zekâ (ÜYZ) araçlarıyla etkileşimlerinde ortaya çıkan ortak biliş örüntülerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Nitel araştırma deseninde yürütülen çalışmaya 13 üniversite öğrencisi katılmıştır. Katılımcılardan ÜYZ desteğiyle dijital dikkat dağınıklığını azaltmaya yönelik yenilikçi bir çözüm tasarımları istenmiştir. Veriler, ÜYZ etkileşim kayıtları ve yansıtıcı değerlendirme formları aracılığıyla toplanarak içerik analiziyle çözümlenmiştir. Analiz sonucunda stratejik etkileşim, eleştirel değerlendirme, ortak yaratıcılık, metabilişsel düzenleme ve bilişsel bağımsızlığı koruma olmak üzere beş tema belirlenmiştir. Bu temalar doğrultusunda beş düzeyli İnsan-ÜYZ Ortak Biliş Rubriği geliştirilmiş ve uzman görüşleriyle düzenlenmiştir. Bulgular, öğrencilerin eleştirel değerlendirmede görece güçlü, ortak yaratıcılıkta ise sınırlı performans sergilediğini göstermiştir. Öğrenciler dört keşfedici bilişsel ortaklık profilinde sınıflandırılmıştır. Sonuçlar, ÜYZ kullanımının yalnızca ürün üzerinden değil, öğrencilerin etkileşim süreçleri ve bilişsel katkıları temelinde değerlendirilmesi gerektiğine işaret etmektedir. Geliştirilen rubriğin bağımsız örneklemelerde sınanması ve ÜYZ destekli öğrenme süreçlerinde yansıtıcı değerlendirme uygulamalarının yaygınlaştırılması önerilmektedir. Bulguların sınırlı örneklem ve tek görev bağlamında yorumlanması gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: İnsan-yapay zekâ ortak bilişi, üretken yapay zekâ, dağıtık biliş, bilişsel devretme, bilişsel ortaklık profilleri

*Sorumlu Yazar.

e-posta adresi: ntokel@kastamonu.edu.tr

Aynı Ortamı Paylaşmak Yeterli mi? Ortaokul Öğrencilerinin Özel Gereksinimli Akranlarına Yönelik Tutumları

Burak Yazgan^{a*}, Meral Çilem Ökcün^a

^aAnkara Üniversitesi, Ankara, Türkiye

Öz

Bu çalışmanın amacı, ortaokul öğrencilerinin özel gereksinimli bireylere yönelik tutumlarını demografik (cinsiyet, sınıf) ve deneyimsel (iletişim, kaynaştırma öğrencisi varlığı vb.) değişkenler bağlamında incelemektir. Nicel araştırma yöntemlerinden tarama modeliyle yürütülen bu çalışmaya 130 ortaokul öğrencisi katılmıştır. Veriler, Kişisel Bilgi Formu ve CATCH Engelli Çocuklara Yönelik Tutumlar Ölçeği ile toplanmıştır. Analizlerinde bağımsız örneklem t-testi ve iki yönlü ANOVA kullanılmıştır. Bulgular, öğrencilerin genel tutumlarının orta ve olumlu düzeyde olduğunu göstermektedir. Kız öğrencilerin tutum puanları anlamlı düzeyde yüksek bulunurken, sınıf kademesi belirgin bir fark yaratmamaktadır. Deneyim değişkenleri incelendiğinde; aynı sınıf ortamını paylaşmanın tek başına anlamlı bir fark oluşturmadığı, ancak özel gereksinimli bireylerle doğrudan iletişim kurma deneyiminin tutumları anlamlı şekilde olumlu etkilediği saptanmıştır. Sonuç olarak, kapsayıcı eğitimde tipik gelişim gösteren öğrencilerin özel gereksinimli öğrenciler ile aynı ortamda fiziksel birlikteliğin ötesinde nitelikli etkileşim fırsatlarının yaratılması gerekliliği vurgulanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kapsayıcı eğitim, özel gereksinimli bireyler, akran tutumları, sosyal etkileşim

*Sorumlu Yazar.

e-posta adresi: yazganb00@gmail.com

Okuma Akıcılığı ile Okuduğunu Anlama Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Burak Yazgan^{a*}, Murat Hikmet Açıkgoz^b

^aAnkara Üniversitesi, Ankara, Türkiye

^bKırıkkale Üniversitesi, Kırıkkale, Türkiye

Öz

Bu araştırma, öğrencilerin okuma akıcılığı düzeyleri ile okuduğunu anlama becerileri arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla yürütülmüştür. İlişkisel tarama ve nedensel karşılaştırmalı modellerin kullanıldığı çalışmaya 68 öğrenci katılmıştır. Analiz sonuçlarına göre, okuma akıcılığı ile okuduğunu anlama arasında pozitif yönde, orta düzeyde ve anlamlı bir ilişki saptanmıştır. Okuma akıcılığının, anlama becerisindeki varyansın yaklaşık %32'sini açıkladığı belirlenmiştir. Ayrıca öğrencilerin okuduğunu anlama puanları okuma akıcılığı düzeylerine (düşük, orta, yüksek) göre anlamlı farklılık gösterirken, her iki beceri alanında da cinsiyete göre istatistiksel açıdan anlamlı bir fark bulunmamıştır. Elde edilen bulgular, kelime tanıma sürecindeki otomatikleşmenin anlama başarısı için temel bir ön koşul olduğunu vurgulamakta ve özellikle okuma güçlüğü riski taşıyan öğrencilerin desteklenmesinde müdahale alanı olarak akıcılığa da odaklanılması gerektiğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Okuma akıcılığı, okuduğunu anlama, okuma güçlüğü, okuma becerileri

*Sorumlu Yazar.

e-posta adresi: yazganb00@gmail.com

Okul Öncesi Çocuklarda Teknoloji Kullanımının Süresi ve Niteliğinin Uyku Üzerindeki Etkileri

Mutluhan Ersoy^{a*}, Nagehan Çelik^b

^aKastamonu Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Psikoloji Bölümü, Kastamonu, 37150, Türkiye

^bYıldız ve Adnan Konyalı Anaokulu, Kastamonu 37150, Türkiye

Öz

Bu çalışma, okul öncesi dönemde eğitime devam eden çocuklarda medya kullanım süresinin ve problematik teknoloji kullanımının (PTK) uyku alışkanlıkları, yatma zamanı ve gece uyku süresi üzerindeki etkilerini incelemektedir. Veriler, Kastamonu Anaokulu'na devam eden 31-81 aylık çocukların ebeveynlerinden (N=127) Çocukların Uyku Alışkanlıkları Anketi (Fiş vd., 2010) ve Çocuklar İçin Problemli Teknoloji Kullanımı Ölçeği (Konca vd., 2022) ile toplanmış, yaş kovaryat olarak kontrol edilerek MANCOVA ile analiz edilmiştir. Bulgular, PTK'nın her üç uyku değişkeni üzerinde de güçlü ve tutarlı biçimde anlamlı bir yordayıcı olduğunu ($p \leq .001$), medya kullanım süresinin etkisinin ise daha sınırlı olduğunu ve yalnızca gece uyku süresinde belirgin olduğunu (Grup 1 vs Grup 3, $p=.049$) göstermiştir. Sonuçlar, çocukların uyku kalitelerini koruyucu müdahalelerde ekran süresini kısıtlamanın tek başına yeterli olmayabileceğini, problemli teknoloji kullanımının niteliğine odaklanmanın daha belirleyici olabileceğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Problemli teknoloji kullanımı, medya kullanım süresi, uyku alışkanlıkları, uyku süresi, yatma zamanı

*Sorumlu Yazar.

e-posta adresi: mersoy@kastamonu.edu.tr

Öz-Düzenlemeden Akademik Başarıya: Ortaokul Öğrencilerinde Okul Doyumunun Aracı Rolü

İlkay Aşkın Tekkol^{a*}, Dilek İlhan Beyaztaş^b, Burhanettin Özdemir^c

^aKastamonu Üniversitesi, Kastamonu, 37100, Türkiye

^bAnkara Üniversitesi, Ankara, 06100, Türkiye

^cAlfaisal University, Riyadh, Suudi Arabistan

Öz

Bu çalışmada, ortaokul öğrencilerinde öz-düzenleme, okul doyumu ve akademik başarı arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma kapsamında, öz düzenlemenin akademik başarı üzerindeki etkisine okul doyumunun aracılık edip etmediği test edilmiştir. Alan yazında öz-düzenlemenin akademik başarıya etkisi çeşitli aracı değişkenler (akademik öz-yeterlik, başarı duyguları gibi) üzerinden sıklıkla test edilmiş olsa da, okul doyumunun bu ilişkide aracı bir rol üstlenip üstlenmediğine ilişkin sınırlı çalışmaya rastlanmıştır. Araştırma kapsamında 315 ortaokul öğrencisine Öz-Yönetimli Öğrenme ve Okul Doyumu ölçekleri uygulanmış, sınıf düzeyi, cinsiyet ve ebeveyn eğitim durumu gibi demografik değişkenler de değerlendirmeye alınmıştır. Analizler, Hayes'in PROCESS makrosu (Model 4) kullanılarak bootstrap yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonucunda, okul doyumunun öz-düzenleme ile akademik başarı arasındaki ilişkiye tam aracılık ettiği ortaya konmuştur. Yani öz-düzenlemenin akademik başarıya olan etkisi, doğrudan değil, öğrencinin okula karşı geliştirdiği doyum duygusu üzerinden gerçekleşmektedir. Bu sonuç, akademik başarıyı destekleyen psikolojik süreçlerin anlaşılmasına katkı sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Öz-düzenleme, akademik başarı, okul doyumu, ortaokul öğrencileri

*Sorumlu Yazar.

e-posta adresi: itekkol@kastamonu.edu.tr

Kapsayıcı Okul Öncesi Eğitimde Özel Gereksinimli Çocuklar ve Akran Zorbalığı: Öğretmen Görüşlerine Dayalı Nitel Bir Araştırma

İsmail Erkin Köse^{a*}, Hilal İlknur Tunçeli^b

^aDokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir, 35390, Türkiye

^bSakarya Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Sakarya, 54150, Türkiye

Öz

Bu araştırmanın amacı okul öncesi eğitiminde kaynaştırma uygulamalarına devam eden özel gereksinimli çocukların akran zorbalığına yönelik okul öncesi öğretmenlerinin görüşlerinin incelenmesidir. Bu amacı doğrultusunda araştırma nitel olarak tasarlanmıştır. Araştırmanın katılımcılarının belirlenmesinde ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Sınıfında en az bir kaynaştırma eğitimine devam eden özel gereksinimli çocuk bulunması ölçütünü karşılayan on iki kadın öğretmen araştırma sürecine dahil edilmiştir. Araştırma verilerinin toplanmasında yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Veriler içerik analiziyle analiz edilmiştir. Öğretmenler akran zorbalığını saldırgan davranışlarla ve akran zorbalığının ayırt edici özellikleriyle tanımlamışlardır. Özel gereksinimli çocuklar sözel, fiziksel ve ilişkisel akran zorbalıklarına serbest zaman ve bahçe etkinlikleri sırasında maruz kalmaktadırlar. Bireysel gelişim özelliklerindeki farklılıklar ve bu farklılıklara yönelik tipik gelişen çocukların farkındalık yetersizlikleri özel gereksinimli çocukları zorbalığa açık hale getirmektedir. Mağdur olmak özel gereksinimli çocuklarda birçok duygusal-davranışsal sorunlara yol açmaktadır. Akran zorbalığından korunabilmek için önleyici ve müdahale edici uygulamalar önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Kapsayıcı eğitim, akran zorbalığı, özel gereksinimli çocuk, okul öncesi öğretmeni

*Sorumlu Yazar.

e-posta adresi: ismailerkinkose@gmail.com

Yetişkinlerde Dijital Bağımlılık ve Psikolojik Esneklik Arasındaki İlişki: Gelişmeleri Kaçırma Korkusu (FoMO)'nun Aracılık Rolü

Selen Oral^{a*}, İlkay Aşkın Tekkol^a

^aKastamonu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Kastamonu, Türkiye

Öz

Bu araştırma, yetişkin bireylerin dijital bağımlılık düzeyleri ile psikolojik esneklikleri arasındaki ilişkide, Gelişmeleri Kaçırma Korkusu'nun (FoMO) aracılık rolünü incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırmanın çalışma grubunu 18 yaş üstü, farklı meslek gruplarından yetişkin bireyler oluşturmaktadır. Veriler; “Psikolojik Esneklik Ölçeği”, “Dijital Bağımlılık Ölçeği” ve “Gelişmeleri Kaçırma Korkusu (FoMO) Ölçeği” ve araştırmacılar tarafından hazırlanan kişisel bilgi formu aracılığıyla toplanmıştır. Elde edilen veriler SPSS kullanılarak analiz edilmiştir. Öncelikle betimsel istatistikler, veri setinin dağılım özellikleri ve ölçeklerin iç tutarlılık katsayıları incelenmiştir. Değişkenler arasındaki ilişkiler Pearson korelasyon analizi ile değerlendirilerek; dijital bağımlılık ile psikolojik esneklik arasındaki ilişkide FoMO'nun aracı rolü regresyon temelli aracılık analizi ve bootstrap güven aralıkları kullanılarak test edilmiştir. Analiz sonuçları, dijital bağımlılık ile FoMO arasında pozitif yönde ($r=.54$, $p<.001$), dijital bağımlılık ve FoMO ile psikolojik esneklik arasında ise negatif yönde anlamlı ilişkiler olduğunu göstermiştir. Aracılık analizi sonucunda, dijital bağımlılığın psikolojik esneklik üzerindeki toplam etkisinin ($B=-.30$, $p<.001$) bir kısmının FoMO aracılığıyla, kalan kısmının ise doğrudan gerçekleştiği belirlenmiş (dolaylı etki $B=-.10$, %95 GA=[-.18, -.03]); bu bulgu FoMO'nun kısmi aracı rol üstlendiğini ortaya koymuştur. Sonuç olarak, dijital bağımlılığın hem doğrudan hem de FoMO aracılığıyla psikolojik esnekliği olumsuz yönde etkilediği söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Dijital bağımlılık, psikolojik esneklik, gelişmeleri kaçırma korkusu (FoMO), aracılık

*Sorumlu Yazar.

e-posta adresi: selen14547484@gmail.com

Dijital Çocuk Edebiyatında Bilinçli Farkındalık (Mindfulness): Uygulamasındaki Etkileşimli Öykülerin İncelenmesi

Senanur Karataş^{a*}, Hilal İlknur Tunçeli^b

^aSakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Temel Eğitim Anabilim Dalı, Okul Öncesi Eğitimi Bilim Dalı, Sakarya, Türkiye

^bSakarya Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, Okul Öncesi Eğitimi Anabilim Dalı, Sakarya, Türkiye

Öz

Bu araştırmanın amacı, erken çocukluk döneminde yaygın olarak kullanılan Kidly mobil uygulamasında yer alan mindfulness temalı 20 etkileşimli dijital resimli çocuk kitabını; bilinçli farkındalık içerikleri, görsel-işitsel tasarım özellikleri, dijital etkileşim dinamikleri ve pedagojik uygunluk boyutları açısından incelemektir. Nitel araştırma yaklaşımlarından doküman incelemesi yöntemiyle yürütülen çalışmada veriler, alanyazın temelinde geliştirilen ve uzman görüşleriyle kapsam geçerliği sağlanan 60 maddelik 'Dijital Öykülerde Bilinçli Farkındalık Değerlendirme Formu' aracılığıyla toplanmış ve içerik analizi tekniğiyle çözümlenmiştir. Araştırma sonucunda, öykülerde nefes farkındalığı ve duysal odaklanma pratiklerinin somut metaforlarla başarılı biçimde aktarıldığı, pastel renk tonları ile dingin seslendirmelerin sakinleşme atmosferini güçlendirdiği belirlenmiştir. Buna karşın bazı öykülerdeki aşırı dokunmatik etkileşim öğelerinin farkındalık akışını kesintiye uğratarak bilişsel yük oluşturabildiği tespit edilmiştir. Elde edilen bulgular doğrultusunda dijital çocuk edebiyatı içerik geliştiricilerine, okul öncesi eğitimcilerine ve ebeveynlere yönelik pedagojik tasarım ve uygulama önerileri sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Kidly uygulaması, mindfulness, bilinçli farkındalık, dijital çocuk edebiyatı, doküman incelemesi, okul öncesi eğitim

*Sorumlu Yazar.

e-posta adresi: senanur.karatas1@ogr.sakarya.edu.tr

Erken Çocuklukta Dijital Ebeveynlik Konulu Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi

Şenay Ceren Karataş^{a*}, Senanur Karataş^a

^aSakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Temel Eğitim Anabilim Dalı, Okul Öncesi Eğitimi Bilim Dalı, Sakarya, Türkiye

Öz

Bu araştırmanın amacı, Türkiye'de erken çocukluk döneminde dijital ebeveynlik konusunda hazırlanmış lisansüstü tezleri metodolojik ve tematik boyutlarıyla incelemektir. Nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi deseninin benimsendiği çalışmada veriler, YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanında belirlenen anahtar kelimeler ve dahil etme ölçütleri doğrultusunda taranarak toplanmıştır. Belirlenen ölçütleri karşılayan 34 lisansüstü tez; yayın yılı, enstitü/anabilim dalı dağılımı, araştırma desenleri, örneklem özellikleri, veri toplama araçları, odaklanılan ebeveynlik boyutları ve ulaşılan temel sonuçlar açısından çözümlenmiştir. Araştırma bulguları; çalışmaların büyük bölümünün nicel tarama deseninde yürütüldüğünü, tematik olarak kısıtlayıcı ebeveyn tutumları ile ekran süresine odaklanıldığını, buna karşın aktif rehberlik ve nitelikli içerik seçimine yönelik deneysel/müdahale odaklı çalışmaların sınırlı kaldığını ortaya koymuştur. Elde edilen sonuçlar doğrultusunda erken çocuklukta dijital ebeveynlik araştırmalarına ve aile eğitimi uygulamalarına yönelik öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Dijital ebeveynlik, erken çocukluk, lisansüstü tezler, doküman incelemesi

*Sorumlu Yazar.

e-posta adresi: senay.karatas1@ogr.sakarya.edu.tr

Eğitsel Simülasyonların Değerlendirilmesi

Zeliha Demir Kaymak^{a*}, Mehmet Uysal^a

^aSakarya Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Sakarya, 54300, Türkiye

Öz

Teknolojinin eğitim süreçlerine entegrasyonu ile birlikte simülasyonlar, teorik bilginin pratiğe aktarılmasında ve karmaşık becerilerin güvenli ortamda kazanılmasında kritik bir rol üstlenmiştir. Bu çalışmanın amacı, eğitim ortamlarında kullanılan eğitsel amaçlı sanal simülasyonların kullanıcı perspektifinden nitel ve nicel boyutlarıyla değerlendirilmesini sağlayacak karma bir ölçme/değerlendirme yaklaşımı sunmaktır. Çalışma kapsamında geliştirilen veri toplama araçları; kullanıcıların deneyimlerini derinlemesine inceleyen yarı yapılandırılmış bir görüşme formu ile eğitsel değer, etkileşim/motivasyon, teknik kalite ve kullanıcı deneyimi/kullanışlılık boyutlarını kapsayan 5'li Likert tipinde bir anketten oluşmaktadır. Önerilen değerlendirme çerçevesi, simülasyonların öğrenme hedefleriyle uyumu, anında geri bildirim mekanizmaları, teknik performansı ve kullanıcı dostu arayüz tasarımı gibi temel niteliklerin analitik bir yaklaşımla ortaya konulmasını hedeflemektedir. Çalışmanın, eğitim teknolojileri alanında simülasyon tasarlayan uzmanlara ve öğretim elemanlarına rehberlik etmesi beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Eğitsel simülasyon, kullanıcı deneyimi, teknik kalite, simülasyon değerlendirme, karma yöntem

*Sorumlu Yazar.

e-posta adresi: zelihad@sakarya.edu.tr

Üniversite Öğrencileri Arasında Duygusal Zekâ ve Yapay Zekâ Bağımlılığı: Yalnızlığın Aracı Rolü

Sibel Özafşarlıoğlu^{a*}

^aUşak Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, 64200, Uşak, Türkiye

Öz

Yapay zekâ teknolojilerinin yükseköğretimde ve günlük yaşamda giderek yaygınlaşması, bireylerin bu teknolojilere yönelik bağımlılık riskini de gündeme getirmektedir. Bu çalışmada, duygusal zekâ ile yapay zekâ bağımlılığı arasındaki ilişkide yalnızlığın aracı rolü incelenmiştir. Araştırmanın örneklemini 518 üniversite öğrencisi oluşturmuş, veriler doğrulanmış ölçekler aracılığıyla toplanmıştır. Değişkenler arasındaki ilişkiler Pearson korelasyon analizi, aracılık etkisi ise aracılık analizi kullanılarak test edilmiştir. Bulgular, duygusal zekâ ile yalnızlık arasında anlamlı ve güçlü negatif ($r = -.546$), duygusal zekâ ile yapay zekâ bağımlılığı arasında anlamlı ve orta düzeyde negatif ($r = -.328$), yalnızlık ile yapay zekâ bağımlılığı arasında ise anlamlı ve orta düzeyde pozitif ilişki ($r = .267$) olduğunu göstermiştir. Ayrıca yalnızlığın, duygusal zekâ ile yapay zekâ bağımlılığı arasındaki ilişkide anlamlı bir aracı rol oynadığını göstermiştir. Bu sonuçlar, duygusal zekâyı güçlendirme ve yalnızlığı azaltmaya yönelik müdahalelerin bilinçli yapay zekâ kullanımını destekleyebileceğine işaret etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yapay zeka bağımlılığı, duygusal zeka, yalnızlık, yükseköğretim öğrencileri

*Sorumlu Yazar.

e-posta adresi: sibel.ozafsarlioglu@usak.edu.tr

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programının Sosyal Bilgiler Eğitimi Açısından İncelenmesi

Yusuf Yıldırım^a, Tuba Taşkesen^{a*}

^aSiirt Üniversitesi, Siirt, Türkiye

Öz

Bu araştırmanın amacı, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli kapsamında hazırlanan Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programını sosyal bilgiler eğitimi açısından incelemektir. Araştırma, nitel araştırma yaklaşımı doğrultusunda doküman incelemesi tekniği kullanılarak yürütülmüştür. Araştırmanın veri kaynağını 2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı oluşturmıştır. Program, farklılaştırma yaklaşımının destekleme ve zenginleştirme boyutlarına göre hazırlanan belirtke tablosu doğrultusunda incelenmiştir. İnceleme sürecinde öğretim yöntem ve teknikleri, materyal kullanımı ve okul dışı görevler sınıf düzeyleri dikkate alınarak değerlendirilmiştir. Elde edilen bulgular, destekleme uygulamalarının ağırlıklı olarak bireyselleştirilmiş öğretim, işbirlikli öğrenme ve şematik düzenleyiciler üzerinden yürütüldüğünü; zenginleştirme uygulamalarının ise araştırma, üretim ve görev temelli etkinliklerle çeşitlendirildiğini ortaya koymuştur. Sonuç olarak programın kapsayıcı bir eğitim yaklaşımını benimsediği ve destekleme ile zenginleştirme uygulamaları aracılığıyla öğretim sürecinde çeşitlilik sağlamaya çalıştığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli, sosyal bilgiler, Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı, farklılaştırma, destekleme, zenginleştirme

*Sorumlu Yazar.

e-posta adresi: nehiraacademic@gmail.com

Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Okul Temelli Planlamaya Yönelik Görüşleri

Yusuf Yıldırım^a, Tuba Taşkesen^{a*}

^aSiirt Üniversitesi, Siirt, Türkiye

Öz

Bu araştırmanın amacı, sosyal bilgiler öğretmenlerinin okul temelli planlamaya yönelik görüşlerini ortaya koymaktır. Araştırmada nitel araştırma yaklaşımı benimsenmiş ve çalışma, nitel araştırma desenlerinden biri doğrultusunda yürütülmüştür. Araştırmanın çalışma grubunu, farklı okul ve görev deneyimlerine sahip 15 sosyal bilgiler öğretmeni oluşturmaktadır. Veriler, araştırmacı tarafından hazırlanan görüşme sorularının Google Form aracılığıyla katılımcılara ulaştırılması yoluyla elde edilmiştir. Elde edilen veriler içerik analizi yöntemiyle incelenmiş ve öğretmen görüşleri doğrultusunda tema ve kodlar oluşturulmuştur. Araştırma sonucunda, öğretmenlerin okul temelli planlamayı öğrencilerin ihtiyaçları, okulun mevcut koşulları ve çevresel özellikler doğrultusunda öğretim sürecinin düzenlenmesine katkı sağlayan bir yaklaşım olarak değerlendirdikleri görülmüştür. Bununla birlikte öğretmenlerin uygulama sürecinde çeşitli fırsat ve sınırlılıklarla karşılaştıkları belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal bilgiler, okul temelli planlama, öğretmen görüşleri, öğretim programı, nitel araştırma

*Sorumlu Yazar.

e-posta adresi: nehiraacademic@gmail.com

Teachers' Perceptions of Sustainable Schools: Exploring a Whole-School Approach in the European Union Context¹

İbrahim Limon^{a*}, Mustafa Bayrakcı^b, Cansu Bayrakcı^c, Seda Demir^b

^a*Mithatpaşa Anadolu Lisesi, Sakarya, 54100, Türkiye*

^b*Sakarya University, Sakarya, 54100, Türkiye*

^c*Ministry of National Education, Sakarya, 54100, Türkiye*

Short Abstract

This qualitative study explores teachers' perceptions of sustainable schools and examines how sustainability can be integrated into different areas of school life. Data were collected through four open-ended questions from eight teachers regarding the meaning of a sustainable school, areas in which sustainability should be addressed, factors affecting the development and dissemination of sustainability practices, and the potential contribution of European Union (EU) policies and projects. The responses were analyzed using qualitative content analysis. Findings indicate that teachers conceptualize sustainable schools primarily through efficient resource use, environmental responsibility, sustainability education, student participation, and future-oriented practices. Participants emphasized that sustainability should be embedded across the whole school rather than limited to individual projects. Financial resources, administrative support, teacher and student awareness, professional development, international cooperation, and institutional continuity emerged as important factors shaping schools' sustainability capacity.

Keywords: Sustainable school, teacher perceptions, European Union, qualitative content analysis

*Corresponding author.

e-mail address: ibomon@gmail.com

¹This study is supported by the European Union through the Erasmus+ Programme, Jean Monnet Action.

Development and Initial Validation of European Union Education Readiness Scale (EUER-S)¹

Mustafa Bayrakcı^a, İbrahim Limon^{b*}, Sadık Demirbağ^a, Hande Dindar^c, Cansu Bayrakcı^d

^a*Sakarya University, Sakarya, 54100, Türkiye*

^b*Mithatpaşa Anadolu Lisesi, Sakarya, 54100, Türkiye*

^c*İstanbul Medeniyet Üniversitesi, İstanbul, 34000, Türkiye*

^d*Ministry of National Education, Sakarya, 54100, Türkiye*

Short Abstract

This study developed and validated the “European Union Education Readiness Scale” (EUER-S). It is a multidimensional instrument to assess teachers’ and pre-service teachers’ readiness for EU-related education. Data were collected from two independent samples. Exploratory factor analysis (EFA) was conducted with 273 teachers. Maximum likelihood and direct oblimin was used for factor extraction and rotation, respectively. A four-factor structure including EU Knowledge and Awareness, Attitudes toward EU Values, EU Teaching Self-Efficacy, and EU Education Support and Training Needs emerged which explained 65.39% of the total variance. The communalities and factor loadings were also satisfactory. This four-factor structure was also tested through confirmatory factor analysis (CFA) with an independent sample of 391 pre-service teachers. The CFA results confirmed the factor structure with satisfactory factor loadings and good model fit. The Cronbach’s Alpha coefficients were within the range of the recommended thresholds. Based on these, EUER-S is a valid and reliable instrument.

Keywords: EU, attitudes, knowledge, self-efficacy, scale, development

*Corresponding author.

e-mail address: ibomon@gmail.com

¹This study is supported by the European Union through the Erasmus+ Programme, Jean Monnet Action.

AI-Supported Feedback in Programming Education: A Structured Evidence-Mapping Review of Computational Thinking, Self-Regulated Learning, and Assessment Design

Aygun Tahir Qurbanova^{a*}

^a*Computer Education and Instructional Technology (BÖTE), Sakarya University, Sakarya, Türkiye*

Short Abstract

Artificial intelligence is changing programming education from a setting in which students receive feedback mainly from teachers and compilers into an environment where explanations, hints, examples, code completions, and diagnostic suggestions can be generated on demand. The educational value of this shift, however, depends less on the mere availability of AI than on how feedback is positioned within the learning process. This structured evidence-mapping review synthesizes a selected corpus of 17 peer-reviewed studies and evidence syntheses published between 2022 and 2025 on learning analytics, AI-supported programming, generative-AI assistance, feedback, computational thinking, self-regulated learning, and assessment. Multi-label coding was used to examine recurring themes. Personalized or timely feedback appeared in 14 studies (82.4%), programming performance or achievement in 13 (76.5%), assessment redesign in 12 (70.6%), critical evaluation or reliability in 11 (64.7%), computational or higher-order thinking in 10 (58.8%), and teacher/curriculum integration in 10 (58.8%). Self-regulated learning or learner agency and affective outcomes each appeared in 8 studies (47.1%). The synthesis shows that AI can reduce feedback latency, increase opportunities for debugging, and support explanation and code revision, but performance gains do not automatically imply deeper understanding. Risks become especially visible when learners accept plausible but incorrect outputs, use AI before forming an initial solution, or are assessed only on finished code. The review therefore proposes a five-stage instructional sequence-frame, attempt, query, verify, transfer-in which AI support is treated as conditional scaffolding rather than solution substitution. For Computer Education and Instructional Technology (BÖTE), the central implication is that AI-supported programming should be designed as an instructional system connecting learning objectives, feedback timing, learner regulation, verification practices, assessment evidence, and teacher judgement.

Keywords: Programming education, generative AI, learning analytics, adaptive feedback, computational thinking, self-regulated learning, assessment, BÖTE

*Corresponding author.

e-mail address: aygungurbanova08@gmail.com

Öğretmen Adaylarının Artırılmış Gerçeklik Uygulamaları Kullanarak Kurdukları Problemlerin İncelenmesi

Edanur Eker^{a*}, İbrahim Kepceoğlu^b, Feyza Aliustaoğlu^b

^aKastamonu Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Kastamonu, 37150, Türkiye

^bKastamonu Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Kastamonu, 37150, Türkiye

Öz

Bu araştırmada, öğretmen adaylarının artırılmış gerçeklik (AR) teknolojisini kullanarak geometrik cisimlere yönelik matematik problemleri kurma süreçlerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışma, Karadeniz Bölgesi'nde yer alan bir devlet üniversitesinin İlköğretim Matematik Öğretmenliği Programında öğrenim gören 14 dördüncü sınıf öğretmen adayı ile yürütülmüştür. Katılımcılara üç hafta süreyle GeoGebra AR kullanımına yönelik eğitim verilmiş ve eğitim sonrasında artırılmış gerçeklik ortamından yararlanarak geometrik cisimlerle ilişkili matematik problemleri oluşturmaları istenmiştir. Araştırma kapsamında elde edilen 18 problem; matematiksellik, çözülebilirlik, bağlamsallık, dil kullanımı ve karmaşıklık boyutlarını içeren bir değerlendirme rubriği doğrultusunda betimsel analiz yöntemiyle incelenmiştir. Bulgular, üretilen problemlerin büyük çoğunluğunun çözülebilir, açık ve gerçek yaşam bağlamıyla uyumlu olduğunu göstermiştir. Bununla birlikte, problemlerin ağırlıklı olarak tek adımlı işlem yapısına ve orta düzey bilişsel karmaşıklığa sahip olduğu belirlenmiştir. Araştırma sonuçları, öğretmen adaylarının AR destekli ortamlarda matematiksel olarak anlamlı ve bağlamsal problem durumları oluşturabildiklerini; ancak çok adımlı işlem yapıları ve yüksek bilişsel karmaşıklık gerektiren problem türlerinin geliştirilmesine yönelik desteğe gereksinim bulunduğunu göstermiştir.

Anahtar Kelimeler: Geometrik cisimler; öğretmen adayları; artırılmış gerçeklik; problem kurma

*Sorumlu Yazar.

e-posta adresi: ikepceoglu@kastamonu.edu.tr

Eğitsel Simülasyon Tasarımında Süreç Yönetimi: Bütüncül Bir Model ve Uygulama Rehberi

Mehmet Uysal^{a*}, Zeliha Demir Kaymak^a

^aSakarya Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Sakarya, 54300, Türkiye

Öz

Bu çalışma, eğitim teknolojilerinde güvenli ve sürdürülebilir öğrenme ortamları sağlayan simülasyonların, fikir aşamasından nihai ürüne dönüştürülme sürecini bütüncül bir Eğitsel Simülasyon Geliştirme Modeli olarak sunmaktadır. Tübitak 1001 projesi kapsamında geliştirilen bu model; (1) senaryoya uygun ortam tasarımı, (2) karakter modelleme, (3) animasyon hazırlığı, (4) ses entegrasyonu, (5) etkileşimli ekran tasarımı ve (6) simülasyon paketleme olmak üzere altı ana aşamadan oluşmaktadır. Unreal Engine ve h5p gibi güncel teknolojilerin pedagojik hedeflerle entegre edildiği bu yaklaşım, simülasyon geliştirme sürecinde karşılaşılan teknik zorlukları aşmaya yönelik somut ve uygulanabilir bir yol haritası ortaya koymaktadır. Araştırma, eğitsel simülasyon tasarımı yapmak isteyen araştırmacılar ve uygulayıcılar için teknoloji odaklı, rehber niteliğinde bütüncül bir model önerisi sunarak alanyazındaki tasarım odaklı boşluğu doldurmayı hedeflemektedir. Bu çalışma, simülasyonların eğitsel potansiyelini değerlendirmek isteyen paydaşlar için hem teorik hem de uygulamalı bir çerçeve sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Eğitsel simülasyon, kullanıcı deneyimi, simülasyon değerlendirme

*Sorumlu Yazar.

e-posta adresi: mehmetuysal@sakarya.edu.tr

TYMM Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında Performans Temelli Etkinlik Anlayışının İncelenmesi

Mehmet Yavaş^{a*}, Selahattin Kaymakcı^a

^aKastamonu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Kastamonu, Türkiye

Öz

Bu araştırmanın amacı Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli (TYMM) Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında yer alan performans temelli etkinlik anlayışını incelemektir. Nitel araştırma yaklaşımlarından döküman analiz yönteminin kullanıldığı çalışma kapsamında veri kaynağı olarak TYMM Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı temel alınmıştır. Programda yer alan performans temelli etkinlikler; öğrenme çıktılarıyla ilişki, gerçek yaşamla bağlantı, beceri kullanımı, öğrenci katılımı, ürün oluşturma ve değerlendirme aşamaları açısından analiz edilecektir. Ayrıca etkinliklerin araştırma, problem çözme, yorumlama, karar verme ve bilgiyi farklı durumlara transfer etme gibi becerileri destekleme düzeyleri de incelenmektedir. Son olarak öğrenme kanıtlarının yapılandırılma şekli ve değerlendirme aşamasında kullanılan araçların niteliği değerlendirilmektedir. Araştırma sonucunda TYMM Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programındaki performans temelli etkinlik anlayışının temel nitelikleri değerlendirilmektedir. Analiz süreci devam eden araştırmanın tamamlanması sonrasında, TYMM Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programındaki performans temelli etkinlik anlayışının temel niteliklerinin ortaya konulması ve öğretim programının uygulama boyutunun daha net anlaşılmasına katkı sağlanması hedeflenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli, sosyal bilgiler, performans temelli etkinlik

*Sorumlu Yazar.

e-posta adresi: myavas@kastamonu.edu.tr

Ortaokul Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarında Öğrenme Alanı Sonunda Verilen Soruların Bağlam Temelli Soru Yazma Ölçütleri Açısından İncelenmesi

Mehmet Yavaş^{a*}, Selahattin Kaymakcı^a

^aKastamonu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Kastamonu, Türkiye

Öz

Bu araştırmanın amacı; Ortaokul Sosyal Bilgiler ders kitaplarının sonunda yer verilen soruları bağlam temelli soru yazma ölçütleri açısından incelemektir. Nitel araştırma yaklaşımı temelinde yürütülen çalışmada döküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın veri kaynağını, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından okutulan Sosyal bilgiler ders kitaplarının (5 - 6 ve 7. sınıf) öğrenme alanlarının sonlarında yer verilen değerlendirme soruları oluşturmaktadır. Sorular bağlamın varlığı ve niteliği, bağlam ve soru arasındaki ilişki düzeyi, gerçek ya da gerçeğe uygun yaşam durumlarının kullanımı, gereksiz bilgi içerme durumları, öğrencinin bağlamı kullanma zorunluluğu, bilişsel işlem basamağı düzeyi ve ölçülmesi amaçlanan öğrenme çıktısı ile uyumları bakımından analiz edilmektedir. Aynı zamanda metin, görsel, tablo, infogafik, harita vb. İçeriklerin soru çözümündeki işlevleri de değerlendirilmektedir. Analiz süreci devam eden araştırmada soruların bağlam temelli soru ölçütlerini ne ölçüde karşıladığı sınıf ve öğrenme alanı düzeyinde ortaya konulacaktır. Elde edilecek bulguların ders kitaplarında kullanılan değerlendirme sorularının niteliğinin belirlenmesinde, sosyal bilgiler dersi kapsamında beceri odaklı ölçme-değerlendirme yaklaşımlarının geliştirilmesine ve bağlam temelli soru yazma niteliklerinin geliştirilmesine de katkı sağlanması hedeflenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal bilgiler, ders kitapları, bağlam temelli soru

*Sorumlu Yazar.

e-posta adresi: myavas@kastamonu.edu.tr

Predictive Limits of Generative AI Interaction Traces for Academic Performance

Özge Taş^{a*}

^a*Kastamonu University, Kastamonu, Türkiye*

Short Abstract

The integration of generative artificial intelligence into learning environments has raised the question of whether student–system dialogues can predict academic products at an early stage. Using the FLoRA open dataset, this study examines whether GenAI interaction traces, writing logs, and system process records predict, out of sample, the project proposal score assigned by course teaching staff in a postgraduate information-problem-solving task. The analysis group comprised 275 students. Operational early prediction was defined by fixed-time windows after task start; no future information about task completion was used. Predictive performance was evaluated against a Dummy benchmark based on the training-set median. Ridge was pre-specified as the primary learner, and hyperparameter selection was performed by inner cross-validation on training folds only. Uncertainty estimates were obtained from a student-clustered bootstrap. The feature sets examined did not yield a reliable reduction in error relative to the Dummy benchmark. Adding GenAI traces to process features also produced no practically meaningful increment. This finding is not a causal claim that GenAI use does not affect learning. It is the more limited conclusion that, in this dataset and under this representation and validation design, the tested models showed no incremental predictive utility for proposal score beyond a median forecast.

Keywords: Generative AI, learning analytics, early prediction, process traces, trace data

*Corresponding author.

e-mail address: otas@kastamonu.edu.tr

Öğretmenlerin Gözünden Değerler Eğitimi: 2018 ve 2024 Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programlarının Karşılaştırmalı Analizi

Gözde Güneş^{a*}, Cihat Yaşaroğlu^a

^aİnönü Üniversitesi, Malatya, Türkiye

Öz

Değerler, bireylerin toplumsal ve ahlaki gelişimlerini destekleyen temel unsurlardır. Bu değerlerin öğrencilere kazandırılmasında Hayat Bilgisi dersi ve öğretim programları önemli bir yere sahiptir. Bu araştırmada, 2018 ve 2024 Hayat Bilgisi dersi öğretim programlarında değerler eğitiminin ele alınış biçimi ile sınıf öğretmenlerinin bu programlara ilişkin bilgi düzeyleri ve görüşlerinin karşılaştırılması amaçlanmaktadır. Araştırmada nicel araştırma yaklaşımı benimsenmiş ve kesitsel tarama modeli kullanılmıştır. Çalışma grubu, amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme ile belirlenmiştir. Veriler, araştırmacılar tarafından geliştirilen üç bölümlü çevrimiçi anket aracılığıyla toplanmaktadır. Anket; uygunluk sorusu, katılımcıların kişisel ve mesleki özellikleri, 2018 ve 2024 Hayat Bilgisi dersi öğretim programlarına ilişkin bilgi ve deneyim düzeylerini belirlemeye yönelik maddeler ile her iki programa yönelik 29 değerlendirme maddesinden oluşmaktadır. Elde edilen veriler betimsel ve çıkarımsal istatistik teknikleri kullanılarak analiz edilecektir. Veri toplama süreci devam etmekte olup nihai sonuçlar süreç tamamlandığında ortaya konulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Değerler eğitimi, hayat bilgisi dersi öğretim programları, sınıf öğretmenlerinin görüşleri, öğretim programlarının karşılaştırılması

*Sorumlu Yazar.

e-posta adresi: gozdegunesakademik@gmail.com

A New Generation Practice in History Teaching: GIF Design Workshop on the 100th Anniversary of Gazi University

Ayşegül Nihan Erol Şahin^{a*}

^a*Gazi University, Faculty of Education, Division of History Education, Ankara, Postcode: 06170, Türkiye*

Short Abstract

The concept of time and periodization, reflecting dynamics of continuity and change, are among the most abstract topics students struggle to grasp in history classes. To address this, a 14-week practical study explored an alternative mode of historical narration using GIF's, a popular medium among youth. This research examines the impact of a GIF design workshop themed "Gazi University on its 100th Anniversary" conducted within the graduate course "Periodization and Time Perception in History Teaching" on students' historical understanding, perception of institutional memory, and digital learning competencies. Using a qualitative approach, the study was carried out with eight master's students. Following theoretical instruction, participants designed GIFs, which were then presented and evaluated in class. Qualitative data were analysed using content analysis. Findings indicate that the GIF design process facilitated learning, made abstract concepts concrete, reinforced a sense of institutional belonging, and improved students' technological skills.

Keywords: History education, time perception, GIF design, institutional memory

*Corresponding author.

e-mail address: nihanerol@gazi.edu.tr

Evaluation of the Attitudes of International and Turkish University Students Towards Healthy Eating and Reading Food Labels

Fatmanur Hümeyra Zengin^{a*}, Berra Demir^a, Tuğba Tatar^a

^aKastamonu University, Faculty of Health Sciences, Department of Nutrition and Dietetics, Kastamonu, Türkiye

Short Abstract

This study aims to examine the attitudes toward healthy nutrition and food label reading habits of Turkish and international university students. The research included 329 students, comprising 102 international and 227 Turkish students. A sociodemographic questionnaire, anthropometric measurements, the Attitude Scale for Healthy Nutrition (ASHN), and the Food Label Reading Attitude Scale (FLRAS) were used as data collection tools. There was no significant difference between the groups regarding the ASHN score ($p=0.888$) or the FLRAS score ($p=0.167$). However, the IN score was higher among Turkish students ($p<0.001$), whereas the EN score was higher among international students ($p=0.009$). A positive correlation was found between the FLRAS and ASHN total scores in both groups ($p<0.001$). These findings suggest that while students' general attitudes are similar, nutritional knowledge and emotional approaches may vary across groups, and a positive attitude toward reading food labels may be associated with a healthy eating attitude.

Keywords: FLRAS, ASHN, dietary attitudes, international students

*Corresponding author.

e-mail address: fhzenin@kastamonu.edu.tr

Giriş Düzeyi Programlama Eğitiminde Yapay Zeka Destekli Kod Üretiminin Büyük Dil Modelleri Açısından Güvenilirliğinin Deneysel Analizi

Mert Çeçen^{a*}

^aKastamonu Üniversitesi, Bilgisayar Mühendisliği Bölümü, Kastamonu, Türkiye

Öz

Büyük dil modellerinin programlama eğitiminde yaygınlaşması, bu sistemler tarafından üretilen kodların güvenilirliğinin değerlendirilmesini önemli hale getirmiştir. Bu çalışmada, Gemini 3.6 Flash, GPT-OSS 120B ve Gemma 4 26B modellerinin giriş düzeyi Python programlama problemlerindeki performansları incelenmiştir. Üç zorluk düzeyine ayrılmış 60 problem için her modelden üç bağımsız çözüm alınmış, toplam 540 program 5.400 gizli test üzerinden değerlendirilmiştir. Genel İşlevsel Doğruluk oranları Gemini 3.6 Flash için %96,11, GPT-OSS 120B için %93,89 ve Gemma 4 26B için %75,00 olarak belirlenmiştir. Modeller arasındaki genel performans farkının istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmüştür. Gemma 4 26B'nin özellikle ileri düzey problemlerde belirgin performans kaybı yaşadığı saptanmıştır. Bulgular, yapay zeka tarafından üretilen kodların eğitim ortamlarında doğrudan güvenilir kabul edilmeden önce test edilmesi ve doğrulanması gerektiğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Büyük dil modelleri, programlama eğitimi, kod üretimi, işlevsel doğruluk, yapay zeka güvenilirliği

*Sorumlu Yazar.

e-posta adresi: mcecen@kastamonu.edu.tr

Beyond Problem Solving: A Pedagogical Examination of Preservice Teachers' Algebraic Thinking Skills

Enes Demir^{a*}

^a*Siirt University, Siirt, Türkiye*

Short Abstract

Algebra, which constitutes an important domain of mathematics, is a mathematical language that systematically represents mathematical concepts, symbols, and notations. At the same time, algebra serves as a higher-order cognitive tool involving problem solving, intuition, and mathematical connections. In this respect, algebra plays an important role in the development of preservice teachers' fundamental cognitive skills, such as abstract thinking, generalization, metacognition, and reasoning. Through algebraic thinking, preservice teachers can generalize mathematical situations and proofs within a logical framework, draw various inferences, construct mathematical models, and analyze mathematical relationships. Accordingly, the need for preservice mathematics teachers to develop both their algebraic learning and teaching competencies becomes evident. In line with this perspective, the present study aimed to examine the effects of activities implemented in an algebra teaching course on preservice mathematics teachers' algebraic thinking skills. The study adopted a qualitative research paradigm and employed a phenomenographic approach for data collection and analysis. The participants consisted of 50 third-year preservice mathematics teachers enrolled in the Elementary Mathematics Education undergraduate program at the Faculty of Education of a public university in Türkiye. Written responses obtained from the participants were collected and analyzed using descriptive content analysis. The findings indicated that, rather than constructing knowledge through process-oriented learning experiences, preservice teachers tended to rely on memorization and textbook-based knowledge. Therefore, it is considered necessary to design learning environments in which students take a more active role and to increase the number of courses and learning experiences aimed at developing higher-order thinking skills.

Keywords: Algebraic thinking, preservice mathematics teachers, higher-order thinking skills

*Corresponding author.

e-mail address: enesdemir@siirt.edu.tr

2026 LGS Matematik Sorularının Yenilenmiş Bloom Taksonomisinin Bilişsel Süreç ve Bilgi Boyutlarına Göre İncelenmesi

Esra Öksüz^{a*}, Ahmet Kaçar^b

^aKastamonu Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Anabilim Dalı, Matematik Eğitimi Bilim Dalı, Kastamonu 37000, Türkiye

^bKastamonu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Bölümü, Matematik Eğitimi Anabilim Dalı, Kastamonu 37000, Türkiye

Öz

Bu çalışmanın amacı, 2026 yılında uygulanan Liselere Geçiş Sistemi Sınavı (LGS) matematik sorularının Yenilenmiş Bloom Taksonomisinin hem bilişsel süreç boyutuna hem de bilgi boyutuna göre hangi düzeylerde dağılım gösterdiğini incelemektir. Araştırma kapsamında 2026 LGS matematik testinde yer alan sorular, nitel araştırma yaklaşımı benimsenerek doküman analizi yöntemiyle çözümlenmiştir. Elde edilen bulgular, soruların bilgi boyutunda ağırlıklı olarak “kavramsal ve işlemsel bilgi” düzeyinde yapılandığını; bilişsel süreç boyutunda ise “analiz etme” basamağında yoğunlaştığını ortaya koymuştur. Soruların çözümünde öğrencilerin sadece algoritmik kuralları yani işlemsel bilgileri uygulamakla kalmayıp, bu kuralları farklı modeller arasında transfer etmelerini gerektiren üst düzey yapısal ilişkilere odaklandığı görülmüştür. Ayrıca özgün sentez sorularında kavramsal bilginin stratejik olarak üstbilişsel süreçlerle harmanlandığı tespit edilmiştir. Sonuç olarak, 2026 LGS matematik sorularının salt ezbere dayalı olgulardan arındırılmış; çoklu temsilleri, kavramsal akıl yürütmeyi ve analitik düşüncüyü merkeze alan bir yapı sergilediği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: LGS matematik soruları, Yenilenmiş Bloom Taksonomisi, bilgi boyutu, bilişsel süreç boyutu

*Sorumlu Yazar.

e-posta adresi: 250736010@ogr.kastamonu.edu.tr

Toplumsal Cinsiyet Bağlamında Öğretmenlik Mesleği Üzerine Çalışmaların Bibliyometrik Analizi

İrem Namlı Altıntaş^{a*}, Şule Nur Aytekin^a

^aSüleyman Demirel Üniversitesi, Isparta, Türkiye

Öz

Bu çalışmada, 1993-2025 yılları arasında Web of Science (WoS) verilerinde "öğretmenlik mesleği" ve "cinsiyet" anahtar kelimeleriyle indekslenen akademik araştırmalar, bibliyometrik analiz yöntemi kullanılarak incelenmiştir. Çalışmanın amacı, bu alandaki yayınların yıllara, disiplinlere ve atıf yapısına göre durumunu ve güncel araştırma eğilimlerini belirlemektir. Araştırma bulgularına göre, Türkiye cinsiyet ve öğretmenlik mesleği konusunda en çok yayın yapan ülkeler arasında yer almaktadır. 2022 yılı en çok yayının yapıldığı yıl olarak öne çıkarken, çalışmaların büyük çoğunluğu eğitim araştırmaları, sosyal bilimler ve sosyoloji alanlarında yoğunlaşmıştır. Çalışmalar genellikle makale türündedir. Araştırmacılar bu alandaki çalışmalarda ülkeler arası iş birliğine eğilim göstermektedir. Bibliyometrik analiz sonuçları, cinsiyet eşitsizliğinin öğretmenlik mesleğinde önemli bir sorun olduğunu ve cinsiyet eşitsizliğinin ve önyargıların eğitimde devam ettiğini göstermektedir. Bu analiz, gelecekteki çalışmalara rehberlik etmeyi ve öğretmenlik mesleğinde cinsiyet eşitliğini sağlamak için eğitim politikalarına yönelik öneriler sunmayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Bibliometric analysis, gender, teaching profession

*Sorumlu Yazar.

e-posta adresi: iremaltintas@sdu.edu.tr

Dijital Örgüt Kültürü Araştırmalarının Gelişimi: Sistematik Literatür Taraması ve Bibliyometrik Analiz

Emine Bozkurt^{a*}

^aSafranbolu MEB, Safranbolu, Karabük, Türkiye

Öz

Dijital teknolojilerin gelişmesiyle ortaya çıkan süper akıllı toplumlarda örgütlerin değişimi kaçınılmaz hale gelmiştir. (Cyfert vd., 2025: 220; Serpa vd., 2022: 23). Bununla birlikte, ampirik bulgular dijital süreçlerin başarıyla uygulanabilmesi için teknolojik altyapının tek başına yeterli olmadığını ortaya koymaktadır (Rodriguez-Gonzales vd., 2023: 1; Zhen vd., 2021: 2). Dolayısıyla dijital teknolojilerin varlığı tek başına örgütsel değer yaratmamakta; bu teknolojilerin örgütsel vizyon ve kültürel yapı ile bütünleştirilmesi, dijital dönüşümün değer üretme kapasitesini belirleyen önemli unsurlardan biri hâline gelmektedir (Büschgens vd., 2013: 765). Bu çalışmanın amacı, DÖK alanındaki araştırmaların gelişimini, kavramsal yapısını ve temel araştırma eğilimlerini ortaya koymaktır. Web of Science ve Scopus veri tabanlarından ulaşılan 39 çalışma incelenerek bibliyometrik analizler gerçekleştirilmiştir. Bulgular, alanın özellikle 2024–2025 döneminde hızlı biçimde geliştiğini; DÖK’ün çoğunlukla bağımsız, aracı ve düzenleyici değişken olarak ele alındığını göstermektedir. Literatür dijital dönüşüm, liderlik, inovasyon, performans ve dinamik yetenekler etrafında yoğunlaşmaktadır. DÖK, dijital dönüşüm ile örgütsel çıktılar arasında önemli bir mekanizma olarak öne çıkmaktadır. Bununla birlikte alanın coğrafi ve yöntemsel açıdan çeşitlendirilmesine ihtiyaç vardır.

Anahtar Kelimeler: Dijital örgüt kültürü, dijital dönüşüm, bibliyometrik analiz

*Sorumlu Yazar.

e-posta adresi: ebozkurt75@gmail.com

Thematic and Methodological Analysis of Research on Curriculum Evaluation: A Systematic Literature Review

Qərənfil Murad Məmmədzađə^{a*}, Shahana Yusif Musayeva^{a,b}

^a*Curriculum and Instruction (PhD Program), Sakarya University, Sakarya, Türkiye*

^b*Azerbaijan State Pedagogical University (ASPU), Baku, Azerbaijan*

Short Abstract

Curriculum evaluation is increasingly expected to support curriculum decisions rather than merely report whether a program succeeds. This systematic evidence-mapping review analyzes 35 peer-reviewed studies published between 2022 and 2026 to identify what recent curriculum and program evaluation research has examined, which methodological approaches dominate, and what remains insufficiently studied. Mixed methods constituted the largest design family (42.9%), while high normalized Shannon entropy ($H_{norm} = 0.888$) indicated substantial methodological diversity. CIPP was the most visible named framework (25.7%), although 45.7% of studies used no single named or an eclectic framework. The strongest thematic emphases were iterative improvement, implementation/process quality, and learner outcomes. However, stakeholder participation, assessment alignment, longitudinal re-evaluation after redesign, theoretical transparency, and evidence-to-decision documentation remained comparatively underdeveloped. The review proposes a decision-aligned, evidence-to-redesign architecture for future curriculum evaluation.

Keywords: Curriculum evaluation, program evaluation, CIPP model, mixed methods, evidence-to-redesign, systematic review

*Corresponding author.

e-mail address: mammadzadegerenfil@gmail.com

Teaching Programming and Computational Thinking in School Informatics: A Systematic Evidence-Mapping Review of Pedagogical Strategies, Learning Difficulties, and Assessment Practices

Gulara Agil Ibrahimova^{a*}

^a*Sakarya University, PhD Candidate, Sakarya, Türkiye*

Short Abstract

Programming is central to school informatics, but its effectiveness depends on how teachers sequence representation, scaffolding, debugging, and assessment rather than on the choice of a single tool. This systematic evidence-mapping review analyzes 28 peer-reviewed studies published between 2021 and 2024. Computational-thinking/programming outcomes appeared in 85.7% of the corpus, active or scaffolded pedagogy in 75.0%, representation/tool modality in 67.9%, assessment/alignment in 60.7%, and teacher pedagogical-content knowledge in 50.0%. The synthesis shows that unplugged, block-based, text-based, game-based, and physical-computing approaches have complementary instructional functions. Persistent gaps concern visual-to-text transition, explicit debugging instruction, performance-oriented assessment, longitudinal transfer, teacher preparation, and equity. A five-stage progressive sequence - conceptualize, represent, construct, debug and explain, transfer - is proposed for programming methodology in school informatics.

Keywords: Informatics education, programming pedagogy, computational thinking, scaffolding; assessment, K-12

*Corresponding author.

e-mail address: gulare235@gmail.com

The Impact of Instructional Technologies in Teaching the Course “Methodology of Familiarization with the Surrounding World” on the Professional Preparation of Pre-Service Preschool Teachers

Aliyeva Sadagat Agarahim^{a*}

^a*Azerbaijan State Pedagogical University, Ph.D. in Pedagogy, Associate Professor Nakhchivan State University*

Short Abstract

This study examines how instructional technologies can strengthen the professional preparation of pre-service preschool teachers within the course “Methodology of Familiarization with the Surrounding World.” Using an integrative review and pedagogical design analysis, the paper connects early childhood education principles with TPACK, DigCompEdu, reflective practice, and developmentally appropriate technology use. The synthesis shows that digital storytelling, mobile observation, augmented visualisation, virtual excursions, concept mapping, microteaching, video reflection, e-portfolios, and carefully supervised AI tools can improve lesson planning, inquiry facilitation, assessment, reflective judgment, and digital-pedagogical competence when they support rather than replace direct contact with the natural and social environment. A five-stage course model-explore, design, simulate, implement, and reflect-is proposed. The paper argues that technology has the greatest professional value when it is purpose-driven, age-appropriate, accessible, ethically used, and systematically linked to authentic preschool practice.

Keywords: Preschool teacher education, instructional technologies, surrounding world, TPACK, reflective practice, digital competence

*Corresponding author.

e-mail address: aliyevasadaqat.29@mail.ru

Ekofobiyle Baş Etmede Etkinlik Temelli Öğrenme: Doğayla Yeniden Bağ Kuruyorum

Cevdet Uysal^{a*}, Hüseyin Çalışkan^a

^aSakarya Üniversitesi, Sakarya, Türkiye

Öz

Ekofobi, bireylerin çevresel sorunlara yönelik geliştirdiği kaygı, korku ve olumsuz duygusal tepkileri ifade etmektedir. Çevre sorunlarının giderek artması, çocukların doğa ve çevreyle kurdukları ilişkinin olumsuz etkilenmesine neden olabilmektedir. Bu nedenle öğrencilerin çevre sorunlarını bilinçli değerlendirmeleri ve doğayla olumlu ilişkiler geliştirmeleri önem taşımaktadır. Bu araştırmanın amacı, Sosyal Bilgiler dersi kapsamında gerçekleştirilen etkinlik temelli uygulamalar aracılığıyla 4. sınıf öğrencilerinin ekofobiye yönelik farkındalıklarını artırmak ve doğayla bağ kurmalarını desteklemektir. Araştırmada temel nitel araştırma deseni kullanılmış ve çalışma grubunu 23 öğrenci oluşturmuştur. Veriler, öğrencilerin etkinlikler sırasında oluşturdukları ürünler ile görüş ve ifadelerinden elde edilmiş; içerik ve betimsel analiz kullanılarak değerlendirilmiştir. Bulgular, öğrencilerin ekofobi konusunda farkındalık geliştirdiklerini, çevre sorunlarını daha bilinçli değerlendirdiklerini ve doğaya yönelik daha olumlu tutumlar geliştirdiklerini göstermiştir.

Anahtar Kelimeler: Ekofobi, doğa, etkinlik temelli öğrenme, sosyal bilgiler dersi

*Sorumlu Yazar.

e-posta adresi: cuysal_1907@hotmail.com

Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni Adaylarının Bireyselleştirilmiş Eğitim Programlarına Yönelik Öz Yeterliklerinin İncelenmesi¹

Zehra Ergün^{a*}, Yaşar İsmail Gülünay^a

^aKarabük Üniversitesi, Karabük, Türkiye

Öz

Bu araştırmanın amacı, beden eğitimi ve spor alanındaki öğretmen adaylarının bireyselleştirilmiş eğitim programlarına (BEP) yönelik öz yeterlik düzeylerini incelemek ve bu düzeylerin çeşitli demografik ve deneyimsel değişkenlere göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemektir. Tarama modelindeki araştırmaya 2025–2026 akademik yılında Karabük Üniversitesi Hasan Doğan Spor Bilimleri Fakültesinde öğrenim gören 331 öğrenci katılmıştır. Veriler, Kişisel Bilgi Formu ve Öğretmen Adaylarının Bireyselleştirilmiş Eğitim Programına Yönelik Öz Yeterliklerini Belirleme Ölçeği ile toplanmıştır. Katılımcıların toplam BEP öz yeterlik düzeyi orta düzeyin üzerinde bulunmuştur. Özel eğitim dersi alanların uygulama ve toplam öz yeterlik puanları daha yüksektir. Özel gereksinimli öğrencilerle düzenli ders deneyimi, uygulama, hazırlık ve toplam öz yeterlikte anlamlı farklılık oluşturmuş ve regresyon analizlerinde en tutarlı yordayıcı olarak belirlenmiştir. Bulgular, öğretmen yetiştirme programlarında özel eğitim derslerinin ve doğrudan uygulama deneyimlerinin güçlendirilmesi gerektiğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Bireyselleştirilmiş eğitim programı, öz yeterlik, beden eğitimi, özel eğitim, öğretmen adayları

*Sorumlu Yazar.

e-posta adresi: zergun7878@hotmail.com

¹Bu çalışma, Karabük Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Birimi tarafından KBÜBAP-25-YL-100 numaralı proje kapsamında desteklenmiştir.

Belirsizlik Altında Öğrenci Gruplama İçin Eşik Tabanlı Komşuluk Modeli

Sibel Demiralp^{a*}, Melike Kaplan^b

^aKastamonu Üniversitesi, Fen Fakültesi, Matematik Bölümü, Kastamonu, Türkiye

^bKastamonu Üniversitesi, Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi, Bilgisayar Mühendisliği Bölümü, Kastamonu, Türkiye

Öz

İlişkisel verilerde her bağlantı aynı ölçüde anlamlı olmayabilir. Bu nedenle, yalnızca bir ilişkinin var olup olmadığına bakmak, zayıf bağlantılar ile daha güçlü bağlantılar arasındaki farkı ortaya koymada yetersiz kalabilir. Bu çalışmada, ortak komşulukların sayısını dikkate alan eşik tabanlı bir komşuluk modeli önerilmektedir. Modelde iki elemanın komşu kabul edilmesi, ortak komşuluklarının belirlenen bir eşik değerine ulaşmasına bağlanmaktadır. Eşik değeri arttıkça daha seçici komşuluk yapıları elde edilmektedir. Çalışmada modelin temel matematiksel özellikleri incelenmiş, oluşturduğu ilişkinin simetrik olduğu gösterilmiş ve kaba küme yaklaşımı kapsamında yedi temel özellik ele alınmıştır. Ayrıca model, mevcut komşuluk tabanlı kaba küme modelleriyle karşılaştırılmış ve Python uygulamasıyla doğrulanmıştır. Modelin eğitimsel kullanımını göstermek amacıyla matematik başarı puanlarına dayalı 15 öğrencilik simüle edilmiş bir veri grubu üzerinde uygulama yapılmıştır. Sonuçlar, eşik değerinin öğrenci gruplarının belirlenmesi ve sınır bölgesindeki öğrencilerin görünür hâle getirilmesi açısından kullanılabileceğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Kaba kümeler, eşik tabanlı komşuluk, belirsizlik, öğrenci gruplama

*Sorumlu Yazar.

e-posta adresi: sdemiralp@kastamonu.edu.tr

Ders Kitaplarında Çocuk İmgelerinin Kodlanması Metin ve Görsel Analizine İlişkin Bir Proje Deneyimi¹

Aysel Ferah Özcan^{a*}, Ebru Uzunkol^a, Hilal İlknur Tunçeli^a, Hulusi Geçgel^b, Hülya Çelik^a, Ramazan Alabaş^c, Yusuf Mete Elkıran^b

^aSakarya Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Sakarya, 54050, Türkiye

^bÇanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Çanakkale, Türkiye

^cKastamonu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Kastamonu, Türkiye

Öz

Ders kitapları, çocukluğa ilişkin pedagojik, toplumsal, kültürel ve ideolojik kabullerin üretildiği eğitim araçlarıdır. Bu çalışma, TÜBİTAK 1001 projesinde 94 ders kitabının incelenmesi sırasında uygulanan çocuk imgesi kodlama sürecini yöntemsel açıdan değerlendirmektedir. Verileri, projede oluşturulan metin ve görsel kod defterleri, MAXQDA kod sistemi çıktıları ve kod değişikliği notlarıdır. Dokümanlara dayalı yöntemsel değerlendirmede bu kayıtlar; analiz birimleri, bağlamın kullanımı, tema-alt tema-kod yapısı ve kararların izlenebilirliği bakımından incelenmiştir. Metin ve görseller, farklı anlam olanakları nedeniyle ayrı analiz katmanlarında kodlanmış; aralarındaki uyum ya da çelişki sistematik olarak çözümlenmemiştir. Metinde çocuk imgesini taşıyan en küçük anlamlı parça kodlanmış, daha geniş metin bağlamı yorumda kullanılmıştır. Görselde çocuk figürlerinin özellikleri ayrı ayrı, mekân, kişiler, ilişkiler ve eylemler ise sahne bağlamında değerlendirilmiştir. İnceleme, kod sisteminin veriyle karşılaşma sürecinde değiştiğini ve ortak temalar korunurken derse özgü kodların geliştiğini göstermiştir. Çalışma, yeni ve doğrulanmış bir yöntem önermekten çok, geniş kapsamlı ders kitabı araştırmalarında kullanılabilecek şeffaf kodlama ve raporlama ilkelerini açıklamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Çocuk imgesi, ders kitapları, nitel içerik analizi, görsel analiz, kod defteri, yöntemsel değerlendirme

*Sorumlu Yazar.

e-posta adresi: aferah@sakarya.edu.tr

¹Bu bildiri 2024/1 TÜBİTAK tarafından desteklenen 224K949 numaralı 1001 SOBAG kodlu projeden üretilmiştir. Desteklerinden ötürü TÜBİTAK'a teşekkür ederiz.

Maketten Yapay Zekâya Uzanan Yeni Öğrenme Ekosistemi

Özgür Kaynar^{a*}

^aKastamonu Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Biyokimya Anabilim Dalı, Kastamonu, 37150, Türkiye

Öz

Veteriner hekimlik eğitiminde dijital dönüşüm; klinik simülasyon, 3D anatomi ve baskı, sanal/artırılmış gerçeklik, dijital patoloji ve yapay zekâ uygulamalarının geleneksel öğretimle bütünleştirilmesini kapsamaktadır. Simülasyon temelli eğitim; klinik becerilerin güvenli, tekrarlanabilir ve standardize biçimde geliştirilmesine katkı sağlamaktadır. 3D modeller ve sanal ortamlar, anatomik yapıların daha etkili anlaşılmasını ve nadir materyallerin erişilebilir hâle gelmesini desteklemektedir. Yapay zekâ ise vaka üretimi, kişiselleştirilmiş öğrenme ve geribildirim açısından yeni olanaklar sunmaktadır. Bununla birlikte bilimsel doğruluk, etik kullanım, veri güvenliği ve eğitici denetimi temel gerekliliklerdir. Geleceğin veteriner eğitimi, teknolojiyi amaç değil araç olarak kullanan; daha güvenli, etik ve yetkin veteriner hekimler yetiştirmeyi hedefleyen bütünlük bir öğrenme ekosistemi üzerine kurulmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Veteriner hekimlik eğitimi, dijital dönüşüm, klinik simülasyon, 3D anatomi, sanal gerçeklik, artırılmış gerçeklik, yapay zekâ

*Sorumlu Yazar.

e-posta adresi: ozgurkaynar@kastamonu.edu.tr

Technology-Supported Formative Assessment in Higher Education: AI, Learning Analytics, and the Future of Assessment for Learning

Aydın Bulut^{a*}

^a*Department of Elementary Education, Kastamonu University, Kastamonu, Türkiye*

Short Abstract

This study examines the intellectual and thematic development of Technology-Supported Formative Assessment (TSFA) in higher education and its convergence with feedback, learning analytics, artificial intelligence (AI), and self-regulated learning. A scoping review integrating bibliometric mapping, qualitative thematic synthesis, and SWOT analysis was conducted on TSFA literature published between 2000 and August 2026. The findings indicate accelerated scholarly growth after 2020 and a transition from predominantly technology-centred applications towards learner-centred, adaptive, and data-informed formative assessment practices. Despite this development, theoretical fragmentation, limited longitudinal evidence, ethical concerns, and geographical inequalities continue to constrain the field. The study conceptualises TSFA as a technology-mediated formative ecosystem that integrates technological capacity, pedagogical regulation, learner agency, and human judgement. It concludes that higher education institutions should prioritise human-centred AI integration, transparent governance, equitable access, and sustained professional development to ensure that technological innovation strengthens, rather than replaces, formative pedagogical judgement.

Keywords: Formative assessment, educational technology, artificial intelligence, feedback

*Corresponding author.

e-mail address: aydinbulut@kastamonu.edu.tr

Okul Öncesi Öğretmenlerinin Örüntü Kavramına Yönelik Hazırladıkları Oyun Etkinliklerinin İncelenmesi

Fatma Akkaya^{a*}, Şeyma Şengil Akar^a

^aKastamonu Üniversitesi, Temel Eğitim Bölümü, Okul Öncesi Eğitimi, Kastamonu, Türkiye

Öz

Bu araştırma, erken çocukluk döneminde matematiksel ve cebirsel düşünmenin temeli olan örüntü kavramının öğretiminde, okul öncesi öğretmenlerinin hazırladıkları oyun etkinliklerini incelemektedir. Nitel araştırma yaklaşımıyla desenlenen bu durum çalışmasında, 40 okul öncesi öğretmenin hazırladığı etkinlik planları ve uygulama kayıtları betimsel analizle incelenmiştir. Bulgulara göre, öğretmenler etkinliklerinde ağırlıklı olarak (%93,3) tekrarlayan örüntüleri tercih etmekte, görsel temsil olarak en çok renk (%32,3) ve nesne (%30,6) kullanmaktadır. Süreç genellikle kurallı oyunlar (%62,5) üzerinden yürütülmekte olup, çocukların kendi özgün örüntülerini oluşturma fırsatları oldukça sınırlı (%10,9) kalmaktadır. Sonuç olarak öğretmenler, örüntü öğretiminde oyunu aktif kullansalar da büyüyen örüntüler ve üst düzey cebirsel düşünme boyutlarını yansıtmakta yetersiz kalmaktadır. Bu durum, öğretmenlerin pedagojik alan bilgilerinin lisans ve hizmet içi eğitimlerle desteklenmesi gerektiğini ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Okul öncesi öğretmeni, matematiksel örüntü, oyun temelli öğrenme, örüntü ve oyun, okul öncesi eğitimde örüntü

*Sorumlu Yazar.

e-posta adresi: fatmaakkaya1607@gmail.com

Examining Pre-Service Mathematics Teachers' Self-Regulated Learning Processes in Past Learning Experiences: A Study within Zimmerman's Cyclical Model Framework

Pınar Kılıç^{a*}

^a*Department of Mathematics Education, Faculty of Education, Sinop University, Sinop, Türkiye*

Short Abstract

Self-regulated learning (SRL) is central to how pre-service teachers manage independent academic tasks, yet little qualitative evidence documents how the specific sub-processes of established SRL models appear in their own accounts of learning. This study examines how Zimmerman's cyclical model of self-regulated learning — its three phases (forethought, performance, self-reflection) and six sub-processes — is represented in the written reflections of 18 pre-service mathematics teachers on a self-selected challenging topic. Using deductive qualitative content analysis, reflections were coded against Zimmerman's six sub-processes. Findings show self-control strategies present in nearly all participants, while forethought-phase processes, particularly goal-setting, were comparatively underrepresented and often implicit. Self-reflection revealed a notable duality: some participants offered explicit numerical self-ratings, while others reported no self-evaluation at all. Implications for teacher education are discussed.

Keywords: Self-regulated learning, Zimmerman's cyclical model, pre-service teachers, qualitative content analysis, teacher education

*Corresponding author.

e-mail address: puzun@sinop.edu.tr

Issues in Children's Literature and Proposed Solutions: A Multi-Stakeholder Qualitative Study

Şafak Kaman^{a*}, Duygu Sarıhan Karakuş^a

^a*Kastamonu University, Kastamonu, Türkiye*

Short Abstract

The aim of this study is to examine the issues encountered in children's literature and the proposed solutions to these issues, based on the views of children, parents, class teachers and children's literature authors. Conducted as a case study within a qualitative research framework, the study involved 16 participants: four children, four parents, four class teachers and four children's literature authors, all at year 4 primary school level. Data were collected in the spring of 2026 via two open-ended questions, both face-to-face and online; the views conveyed via audio recordings were transcribed into written text. The data were analysed using thematic analysis. The findings revealed that stakeholders shared common ground in areas such as child-centredness, content and literary quality, as well as language and narrative; children placed greater emphasis on their direct reading experience, whilst adult stakeholders highlighted issues relating to access, digitalisation, publishing and institutional processes.

Keywords: Children's literature, children's books, stakeholder views, case study

*Corresponding author.

e-mail address: safakkaman@kastamonu.edu.tr

Sosyal Medya Influencerlarının Üniversite Öğrencilerinin Akademik İlgileri Üzerindeki Rolü

Sümeyra Arslan^{a*}, Zeynep Demirtaş^a

^aSakarya Üniversitesi, Sakarya, Türkiye

Öz

Bu çalışma, sosyal medya influencerlarının üniversite öğrencilerinin akademik ilgisi, motivasyonu, başarı algısı ve kariyer planları üzerinde nasıl bir rol oynadığını nitel bir yaklaşımla ele almaktadır. Çalışma, nitel araştırma desenlerinden fenomenoloji deseninde kurgulanmıştır. Çalışma grubu İstanbul’da yaşayan, 18-25 yaş aralığındaki 20 üniversite öğrencisinden oluşmuştur. Çalışmada veriler, yarı yapılandırılmış görüşmelerden elde edilmiş ve içerik analiziyle analiz edilmiştir. Elde edilen bulgulara göre öğrenciler sosyal medyayı büyük ölçüde eğlenme ve bilgi edinme amacıyla kullanmaktadır. Aynı zamanda öğrenciler influencer içeriklerini eleştirel bir gözle değerlendirmektedir. Influencerların çalışma rutini olarak paylaştığı Pomodoro, Notion gibi tekniklerin öğrencilerin motivasyonunu ve öz-düzenleme becerisini desteklediği bildirilmiştir. Bazı öğrenciler tarafından sosyal medya influencerlarının “kolay başarı” ve “hızlı para kazanma” söylemleri olumsuz değerlendirilmiştir. Bu bağlamda öğrenciler kariyer geliştirme sürecinde akademik başarı için çaba göstermeyi, dijital içerik üretimine göre daha güvenilir ve önemli olduğunu düşünmektedirler.

Anahtar Kelimeler: Sosyal medya, influencer, akademik ilgi, üniversite öğrencileri

*Sorumlu Yazar.

e-posta adresi: sumeyra.arslan3@org.sakarya.edu.tr

Genç Yetişkinlerde Heyecan Arayışı İle Siber Flört Şiddeti Uygulama Arasındaki İlişkide Marazi Merakın Aracı Rolü

Samet Makas^{a*}, İbrahim Erdoğan Yayla^b, Kübra Dombak^a

^aSakarya Üniversitesi, Sakarya, Türkiye

^bBayburt Üniversitesi, Bayburt, Türkiye

Öz

Bu araştırmanın amacı, genç yetişkinlerde heyecan arayışı ile siber flört şiddeti uygulama arasındaki ilişkide marazi merakın aracı rolünü incelemektir. İlişkisel tarama modelindeki araştırmaya 18–44 yaş aralığında 404 genç yetişkin katılmıştır. Veriler Kısa Heyecan Arayışı Ölçeği, Marazi Merak Ölçeği ve Siber Flört Şiddeti Ölçeği'nin zorbalık boyutu kullanılarak toplanmıştır. Aracılık modeli PROCESS Macro Model 4 ile test edilmiştir. Bulgular, heyecan arayışının marazi merakı, marazi merakın ise siber flört şiddeti uygulamayı pozitif yönde yordadığını göstermiştir. Heyecan arayışının siber flört şiddeti uygulama üzerindeki toplam etkisi anlamlı bulunurken, marazi merak modele dâhil edildiğinde doğrudan etki anlamlılığını yitirmiştir. Bootstrap analizi, marazi merak üzerinden gerçekleşen dolaylı etkinin anlamlı olduğunu göstermiştir. Sonuçlar, heyecan arayışı ile siber flört şiddeti uygulama arasındaki ilişkinin anlaşılmasında marazi merakın önemli bir psikolojik mekanizma olabileceğine işaret etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Heyecan arayışı, marazi merak, siber flört şiddeti, genç yetişkinler

*Sorumlu Yazar.

e-posta adresi: sametmakas@sakarya.edu.tr

Özel Gereksinimli Bireylerle Çalışan Öğretmenlerde Öz-yeterlik ve Mesleki Doyum Arasındaki İlişki

İsmail Erkam Göktürk^{a*}, Ümit Şahbaz^a, İbrahim Erdoğan Yayla^b, Samet Makas^c

^aBurdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Burdur, Türkiye

^bBayburt Üniversitesi, Bayburt, Türkiye

^cSakarya Üniversitesi, Sakarya, Türkiye

Öz

Bu araştırmanın amacı, özel gereksinimli bireylerle çalışan öğretmenlerin özel gereksinimli bireylerin eğitimine yönelik öz yeterlikleri ile mesleki doyumları arasındaki ilişkiyi incelemek ve öz yeterliğin mesleki doyumuna yordayıcı rolünü belirlemektir. İlişkisel tarama modelinde yürütülen araştırmaya 22–55 yaş aralığında 135 öğretmen katılmıştır. Veriler Kaynaştırma Eğitime Yönelik Öz Yeterlik Ölçeği ve Öğretmenler İçin Mesleki Doyum Ölçeği kullanılarak toplanmıştır. Pearson korelasyon analizi sonucunda öz yeterlik ile mesleki doyum arasında pozitif yönde ve düşük düzeyde anlamlı bir ilişki belirlenmiştir ($r = .27$, $p < .01$). Basit doğrusal regresyon analizi, öz yeterliğin mesleki doyumuna pozitif yönde ve anlamlı olarak yordadığını ve mesleki doyumdaki varyansın %7.2'sini açıkladığını göstermiştir ($\beta = .27$, $R^2 = .072$, $p < .01$). Bulgular, öğretmenlerin öz yeterliklerinin mesleki doyumları açısından dikkate alınması gereken bir değişken olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Özel gereksinimli bireyler, öz yeterlik, mesleki doyum, öğretmenler, özel eğitim

*Sorumlu Yazar.

e-posta adresi: 2430471001@ogr.mehmetakif.edu.tr

A Systematic Review of Postgraduate Theses on Problematic Social Media Use

Samet Makas^{a*}

^a*Sakarya University, Sakarya, 54050, Türkiye*

Short Abstract

This systematic review examines 10 postgraduate theses on problematic social media use (PSMU) to identify its psychological characteristics and symptoms, as well as the variables that mediate these relationships. The studies reviewed include 3,417 participants, including young adults, university and high school students, and pre-service teachers. The findings indicate that borderline personality traits, narcissism, obsessive beliefs, symptoms of obsessive-compulsive disorder, anxiety, depression, and somatization are positively associated with PSMU. Some studies report that factors such as catastrophizing, susceptibility to boredom, and a need for social approval serve as mediators in the relationship between individual characteristics and PSMU. In the context of interpersonal relationships, low levels of trust and satisfaction, attachment anxiety, and a partner's focus on social media ("partner sociotelism") have been linked to PSMU. Conversely, psychological resilience and self-differentiation have been associated with lower levels of PSMU. Overall, these findings underscore the necessity of addressing PSMU not only in terms of technology usage but also in relation to psychological variables.

Keywords: Problematic social media use, psychological variables, interpersonal relationships, systematic review

*Corresponding author.

e-mail address: sametmakas@sakarya.edu.tr

Affective Outcomes of AI-Supported Learning in Primary Mathematics Education: A Scoping Review

Mehmet Koray Serin^{a*}

^a*Kastamonu University, Kastamonu, Türkiye*

Short Abstract

This study aims to examine the affective outcomes of AI-supported learning practices in primary mathematics education. Using a scoping review approach, eight empirical studies meeting the eligibility criteria were comparatively analysed in terms of the types of artificial intelligence employed, the role of AI in the instructional process, the affective variables examined, and the reported findings. The studies involved generative AI, intelligent tutoring systems, adaptive learning platforms, and AI-developed instructional materials. The affective outcomes mainly included motivation, interest, mathematical self-efficacy, attitude, engagement, enjoyment, and boredom. The findings indicate that applications involving personalization and targeted feedback tend to produce more consistently positive outcomes, although the effects are not uniform across studies. Overall, the affective contribution of AI appears to depend.

Keywords: Artificial intelligence, primary mathematics education, affective outcomes, motivation

*Corresponding author.

e-mail address: mkserin@kastamonu.edu.tr

Ortaokul Öğrencilerinin Fonksiyonel Düşünme Becerilerinin Sınıf Düzeylerine Göre İncelenmesi

Didem Demirtaş^{a*}, Reyhan Tekin Sitrava^a

^aKırıkkale Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Bölümü, Yahşihan, Kırıkkale, 71450, Türkiye

Öz

Bu çalışmada, ortaokul 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerinin örüntüleri genelleme sürecinde sergiledikleri fonksiyonel düşünme becerilerinin sınıf düzeyine göre nasıl farklılaştığının belirlenmesi amaçlanmıştır. Fonksiyonel düşünme becerileri; varyasyonel düşünme, kovaryasyonel düşünme ve birebir eşleme olmak üzere üç boyutta incelenmiştir. Nitel durum çalışması deseninde yürütülen araştırmaya, 2025-2026 eğitim öğretim yılında Ankara'daki özel bir ortaokulda öğrenim gören, her sınıf düzeyinden 20 olmak üzere toplam 80 öğrenci katılmıştır. Veriler iki açık uçlu örüntü sorusuyla toplanmıştır. Öğrenci çözümleri, içerdiği fonksiyonel düşünme becerisine göre varyasyonel düşünme, kovaryasyonel düşünme ve birebir eşleme olarak; yanlış, boş veya bu becerilerden hiçbirini içermeyen yanıtlar ise geçersiz olarak kodlanmış, ardından frekans ve yüzde değerleri hesaplanmıştır. Bulgular, 5. sınıflarda varyasyonel, 6 ve 7. sınıflarda ise kovaryasyonel düşünmenin öne çıktığını göstermiştir. Sekizinci sınıflarda, özellikle ikinci soruda, örüntünün genel kuralını ifade etmeye dayalı birebir eşleme yanıtlarının arttığı belirlenmiştir. Genel olarak bulgular, fonksiyonel düşünme becerilerinin sınıf düzeyine göre gelişme eğilimi gösterdiğini ortaya koymuştur.

Anahtar Kelimeler: Cebirsel düşünme, fonksiyonel düşünme, örüntü genelleme, ortaokul öğrencileri

*Sorumlu Yazar.

e-posta adresi: didem2222demir@gmail.com

Şiir Yazma Öğretimi Öz Yeterlik Algısı Ölçeğinin Geliştirilmesi: Geçerlilik ve Güvenirlilik Çalışması

Dursun Aksu^a, Musa Çalışır^{a*}, Fatih Selim Sellüm^a, Mehmet Özdemir^a, Serdarhan Musa Taşkaya^b,
Süleyman Demir^c

^aSakarya Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Sakarya, Türkiye

^bMersin Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Mersin, Türkiye

^cBalıkesir Üniversitesi, Necatibey Eğitim Fakültesi, Balıkesir, Türkiye

Öz

Bu çalışmada Şiir Yazma Öğretimi Öz Yeterlik Algısı Ölçeği geliştirilmiş, yapı geçerliği ve güvenirliği çapraz geçerleme deseniyle incelenmiştir. Veriler 256 öğretmen ve öğretmen adayından toplanmış; veri taraması sonrasında kalan 247 tam yanıt, tabakalı rastgele atama ile denk iki alt örnekleme ayrılmıştır. Birinci alt örnekleme (n = 124) temel eksen faktörlemesiyle yürütülen açımlayıcı faktör analizi tek faktörlü yapıyı desteklemiş; faktör sayısı altı ölçütün birlikte değerlendirilmesiyle belirlenmiş ve önceden tanımlanan ölçütlere göre üç madde çıkarılmıştır. Kalan 24 madde toplam varyansın %53,9'unu açıklamış, faktör yükleri .56 ile .86 arasında değişmiştir. İkinci alt örnekleme (n = 123) WLSMV kestirimiyle yürütülen doğrulayıcı faktör analizi tek boyutlu modeli desteklemiştir (CFI = .951, TLI = .946, RMSEA = .086, SRMR = .070); standartlaştırılmış yükler .64 ile .87 arasındadır. İç tutarlık her iki alt örnekleme yüksektir (α = .96 ve .95; ω = .97 ve .96); ortalama açıklanan varyans (.56) ve yapı güvenirliği (.97) önerilen eşikleri karşılamıştır. Olası dikkatsiz yanıtlayıcılar çıkarılarak yapılan duyarlılık analizi neredeyse özdeş sonuçlar vermiştir. Ölçek, öğretmenlerin şiir yazma öğretimine ilişkin öz yeterlik algısını ölçmek için psikometrik açıdan sağlam bir araçtır.

Anahtar Kelimeler: Öz yeterlik, şiir yazma öğretimi, ölçek geliştirme, faktör analizi, çapraz geçerleme, öğretmen eğitimi

*Sorumlu Yazar.

e-posta adresi: mcalisir@sakarya.edu.tr

Sorgulamaya Dayalı Öğrenme Tüm Öğrencilere Uygun mu? Diskalkuliye Odaklanan Bilişsel Yük Teorisi Perspektifi

Zeynep Çiğdem Özcan^{a*}, Nihan Şahinkaya^b

^aİstanbul Medeniyet Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi, Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Bölümü, 34700 İstanbul, Türkiye

^bİstanbul Medeniyet Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, 34700 İstanbul, Türkiye

Öz

Sorgulamaya Dayalı Öğrenme (SDÖ), öğrenenlerin ön bilgisi, çalışma belleği kapasitesi ve görevin karmaşıklığının bilişsel yükü önemli ölçüde etkilemesi nedeniyle, tüm öğrenciler veya bağlamlar için uygun olmayabilir. Diskalkuli gibi belirli öğrenme güçlükleri olan bireyler için bu durum daha da önem kazanmaktadır. Bu bağlamda, bu çalışma SDÖ'yü bilişsel yük teorisi perspektifinden incelemeyi ve diskalkulisi olan öğrenciler üzerindeki etkilerini araştırmayı amaçlamaktadır. Kavramsal bir çerçevede yürütülen anlatsal bir derleme niteliğindeki bu çalışma, özellikle diskalkulisi olan öğrenciler için SDÖ üzerine teorik bir bakış açısı geliştirmek amacıyla literatürü sentezlemektedir. İlgili alanyazın, SDÖ'nün kavramsal anlamayı destekleyebilmesine rağmen, etkililiğinin rehberlik düzeyine ve öğrencinin kavramsal bilgi düzeyinin uygunluğuna bağlı olduğunu göstermektedir. Minimum düzeyde rehberlik edilen veya yeterince yapılandırılmamış sorgulama ortamları, ön bilgisi sınırlı olan öğrenenler üzerinde aşırı bilişsel yük oluşturabilir ve bu da öğrenmeyi engelleyebilir.

Anahtar Kelimeler: Bilişsel yük teorisi, diskalkuli, sorgulamaya dayalı öğrenme

*Sorumlu Yazar.

e-posta adresi: cigdem.ozcan@medeniyet.edu.tr

Integration of Artificial Intelligence into the Lesson Planning Process for Prospective Teachers: Experiences with the Magic School AI

Hasret Nuhoglu^{a*}

^a*Marmara University, İstanbul, Türkiye*

Short Abstract

As the integration of artificial intelligence in education gains momentum, how pre-service teachers incorporate these technologies into their lesson designs is a critically important topic of pedagogical research. This study aims to examine pre-service teachers' levels of exploration of the features on the Magic School AI platform, the ways in which they integrate these tools into their lesson planning processes, and their professional evaluations. Conducted using a phenomenological design, one of the qualitative research approaches, the study's sample consisted of 12 pre-service teachers enrolled in the Guidance and Psychological Counseling, Elementary Mathematics Education, and Special Education programs. Data were analyzed thematically based on lesson plans and reflective written assignments. The findings indicate that the candidates explored an average of 37% of the platform's features, with the highest usage directed toward the Lesson Plan tool (83.3%) and the Worksheet Generator (83.3%). It was determined that subject-specific needs were the determining factor in tool preferences; however, significant differences were observed between discovery and actual usage. The results reveal that artificial intelligence enhances planning efficiency but that experience-based guidance is essential for pedagogical integration.

Keywords: Artificial intelligence, Magic School AI, prospective teachers, lesson planning, pedagogical integration

*Corresponding author.

e-mail address: nuhoglu@marmara.edu.tr

Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Kültürel Miras Eğitime İlişkin Uygulamaları

Emine Karasu Avcı^{a*}, İlkay Ergin^a

^aKastamonu Üniversitesi, Sosyal Bilgiler Eğitimi, Kastamonu, Türkiye

Öz

Kültürel miras eğitimi, bireylerin geçmiş ile günümüz arasında bağ kurmalarını, kültürel kimlik geliştirmelerini ve mirasın korunmasına yönelik farkındalık kazanmalarını sağlayan sosyal bilgiler eğitiminin önemli bileşenlerinden biridir. Bu araştırmanın amacı, sosyal bilgiler öğretmenlerinin kültürel miras eğitime ilişkin uygulamalarını; planlama ve yürütme süreçlerini, kullandıkları öğretim yöntem ve tekniklerini, yararlandıkları öğrenme ortamlarını ve karşılaştıkları sorunları öğretmen görüşleri doğrultusunda incelemektir. Araştırma, nitel araştırma yaklaşımı çerçevesinde olgubilim deseninde yürütülmüştür. Çalışma grubu, ölçüt örnekleme yoluyla belirlenen sosyal bilgiler öğretmenlerinden oluşmuştur. Veriler, yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla toplananmış ve içerik analiziyle çözümlenmiştir. Araştırma sonucunda öğretmenlerin kültürel miras öğretiminde kullandıkları yöntem ve tekniklerin, materyallerin ve öğrenme ortamlarının çeşitliliğine ilişkin bulgulara ulaşılmıştır. Özellikle anlatım, soru-cevap, araştırma ve proje temelli çalışmaların yanı sıra müze, ören yeri ve tarihi mekan gezileri gibi okul dışı öğrenme etkinliklerinin kültürel mirasın somutlaştırılmasına nasıl katkı sağladığı, dijital teknolojilerin ise kültürel mirasa ilişkin görsel ve etkileşimli içeriklere erişim sağlaması yönünde bulgular değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kültürel miras eğitimi, sosyal bilgiler eğitimi, öğretmen uygulamaları, okul dışı öğrenme, kültürel miras

*Sorumlu Yazar.

e-posta adresi: eavci@kastamonu.edu.tr

Sosyal Bilgiler 7. Sınıf Ders Kitaplarına Tarihsel Düşünme Becerilerinin Yansıması

Arzu Cantürk^a, Selman Ablak^{a*}, Erkan Yeşiltaş^a

^aSivas Cumhuriyet Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Sivas, Türkiye

Öz

Bu araştırmanın amacı, Millî Eğitim Bakanlığı tarafından Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli (TYMM) kapsamında 2026 yılında yayımlanan 7. Sınıf Sosyal Bilgiler ders kitaplarında (1. Kitap ve 2. Kitap) tarihsel düşünme becerilerine ne düzeyde yer verildiğini ortaya koymaktır. Araştırmanın kodlama çerçevesi Seixas ve Morton'ın (2013) "Büyük Altılı" modeline (kronolojik düşünme, tarihsel kanıt kullanma, değişim ve süreklilik, tarihsel empati, neden-sonuç ilişkisi, tarihsel önem) dayanmaktadır. Nitel araştırma deseninde döküman inceleme yöntemiyle kurgulanan çalışmanın veri kaynağını 2026-2027 Eğitim-Öğretim Yılında ilk defa okutulan 7. Sınıf Sosyal Bilgiler Ders Kitapları oluşturmaktadır. Araştırmada elde edilen verilerin analizinde betimsel içerik analizine başvurulmuştur. Bu kapsamda ders kitapları içerik türü (metin kutusu, soru, etkinlik, görsel materyal) değişkeniyle çift yönlü biçimde kodlanmış; toplam 335 analiz birimi elde edilmiştir. Araştırmada elde edilen bulgulara göre kronolojik düşünme (%25,7) en sık, tarihsel empati (%1,8) ise en az yer verilen tarihsel düşünme becerisi olmuştur. Öte yandan 7.Sınıf Sosyal Bilgiler 1. Kitap (%63,6), esas olarak Osmanlı tarihini konu edinen Ortak Mirasımız öğrenme alanı (%50,4) sayesinde 2. Kitap'a (%36,4) kıyasla belirgin biçimde daha zengin bir tarihsel düşünme içeriği barındırmaktadır. İçerik türü bakımından beceriler ağırlıklı olarak metin kutularında (%60,0) sunulmakta; etkinlikler tarihsel empatinin geliştirildiği neredeyse tek içerik türü olurken görsel materyaller (%1,2) tüm içerik türleri arasında en sınırlı payı taşımaktadır. Araştırma sonucunda Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli (TYMM) kapsamında hazırlanan 7.Sınıf Sosyal Bilgiler ders kitaplarında tarihsel düşünme becerilerinin ağırlıklı olarak kronolojik bilgi aktarımı ve tarihsel önemin kavratılması ekseninde ele alındığını göstermektedir. Buna karşın, tarihsel kanıtların eleştirel biçimde değerlendirilmesi, geçmişe yönelik tarihsel empati geliştirilmesi ve görsel materyallerin sorgulayıcı bir bakış açısıyla analiz edilmesi gibi üst düzey bilişsel süreçleri gerektiren tarihsel düşünme boyutlarının sınırlı düzeyde temsil edildiği belirlenmiştir. Araştırma sonucunda ders kitabı yazarlarına ve program geliştiricilere yönelik önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Tarihsel düşünme becerileri, sosyal bilgiler ders kitabı, içerik analizi, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli

*Sorumlu Yazar.

e-posta adresi: selmanablak@gmail.com

Mühendislikte Kalkülüs Hatalarının Tanılanması İçin Neden-Duyarlı Uyarlanabilir Çerçeve

Melike Kaplan^{a*}, Yasin Ağa^a

^aKastamonu Üniversitesi, Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi, Bilgisayar Mühendisliği Bölümü, Kastamonu, Türkiye

Öz

Uyarlanabilir öğrenme sistemleri, öğrencinin yanıtını genellikle doğru ya da yanlış olarak modellemektedir. Bu nedenle, birbirinden oldukça farklı nedenlerden kaynaklanan hatalar için çoğu zaman aynı çözümü, yani daha fazla alıştırma, önermektedir. Bu çalışma, kalkülüs dersinde verilen yanlış bir yanıtın bilgi eksikliğini, hatırlama/geri getirme başarısızlığını ya da ilişkisel anlama yetersizliğini yansıtabileceğini ve bu durumların her birinin farklı bir müdahale gerektirdiğini ileri sürmektedir. Bu amaçla, mühendislik eğitiminde yapay zeka destekli kalkülüs öğrenimine yönelik bir tasarım olan Neden-Duyarlı Uyarlanabilir Çerçeve (Cause-Aware Adaptive Framework, CAAF) önerilmektedir. Çerçeve; güven düzeyine dayalı maddeler, öğrenme geçmişine dayalı bellek modellemesi ve transfer görevleri aracılığıyla üç hata nedenini birbirinden ayıran bir tanılama katmanını, her bir nedeni kuramsal temelli bir öğretim müdahalesiyle eşleştiren bir müdahale katmanı ile birleştirmektedir. Büyük dil modelleri, kavramların disipline özgü bağlamlarda ölçeklenebilir biçimde yeniden yapılandırılması için kullanılmaktadır. Çalışmada çerçevenin tasarım gerekçesi ile deneysel doğrulamasına yönelik plan sunulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Uyarlanabilir öğrenme sistemleri, bilişsel tanılayıcı değerlendirme, hata analizi ve modelleme, ilişkisel anlama, büyük dil modelleri, kalkülüs eğitimi

*Sorumlu Yazar.

e-posta adresi: mkaplan@kastamonu.edu.tr

Görev Odaklı Sözlü Tarih Uygulamalarının Öğrenme Sürecine Katkısı: Katılımcı Görüşleri

Yusuf Yıldırım^a, Hasibe Ota^{a*}

^aSiirt Üniversitesi, Siirt, Türkiye

Öz

Aktif sözlü tarih uygulamalarında öğretmen adayları, gerçek kişilerle görüşerek geçmişe ilişkin bilgi toplamakta ve elde ettikleri veriler üzerinden tarihsel bilgiyi anlamlandırmaktadır. Bu süreç yalnızca bilgi edinmeyi değil, araştırma yapma, iletişim kurma ve geçmiş farklı bakış açılarıyla değerlendirme gibi çeşitli deneyimleri de beraberinde getirmektedir. Bu çalışma, görev odaklı sözlü tarih uygulamalarının Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının deneyimlerine ve öğrenme süreçlerine katkısını belirlemeyi amaçlamaktadır. Nitel yaklaşımla yürütülen araştırmada 13 öğretmen adayının görüşlerinden elde edilen veriler, Kolb'un yaşantısal öğrenme döngüsü çerçevesinde analiz edilmiştir. Bulgular; katılımcıların güven, kaynak kişiye ulaşma, dil ve zamanla ilgili güçlükler yaşadığını; buna karşın araştırma, iletişim, tarihsel empati, özgüven ve akademik yazma becerileri geliştirdiğini göstermiştir. Katılımcılar sözlü tarihin yaparak yaşayarak ve kalıcı öğrenmeyi desteklediğini, geçmiş ile bugün arasında bağ kurmayı kolaylaştırdığını belirtmiştir. Bu bulgular doğrultusunda görev odaklı sözlü tarih uygulamalarının, öğretmen adaylarının doğrudan deneyim edinmelerine, bu deneyimler üzerine düşünmelerine ve edindikleri bilgi ve becerileri mesleki gelişimleriyle ilişkilendirmelerine katkı sağladığı söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Görev odaklı öğrenme, öğretmen adayları, sosyal bilgiler eğitimi, sözlü tarih, yaşantısal öğrenme

*Sorumlu Yazar.

e-posta adresi: hasibe.otal@siirt.edu.tr

Ders Notu ve Üretken Yapay Zekâ Desteğinin Fizyoterapi Öğrencilerinin Terapötik Ultrason Tedavi Protokolü Oluşturma Performansına Etkisi

Elif Kocaman^{a*}, Özge Taş^a

^aKastamonu Üniversitesi , Kastamonu, 37000, Türkiye

Öz

Bu araştırmanın amacı, terapötik ultrason tedavi protokolü oluştururken yalnızca ders notundan veya yalnızca üretken yapay zekâdan yararlanan fizyoterapi öğrencilerinin performanslarını karşılaştırmaktır. Randomize kontrollü pilot çalışma, Fizyoterapi Programı'nda öğrenim gören ve terapötik ultrason konusunu daha önce tamamlamış ikinci sınıf öğrencileriyle yürütülecektir. Katılımcılar ders notu ve üretken yapay zekâ gruplarına rastgele atanacaktır. Başlangıçta öğrencilere terapötik ultrason bilgi testi uygulanacak, ardından aynı klinik vaka için bireysel tedavi protokolü oluşturmaları istenecektir. Ders notu grubu yalnızca standart ders notlarından, yapay zekâ grubu ise yalnızca belirlenen üretken yapay zekâ aracından yararlanacaktır. Hazırlanan protokoller; parametre seçimi, uygulama tekniği, güvenlik ve klinik gerekçelendirmeyi içeren 30 puanlık analitik rubrikle değerlendirilecektir. Araştırmanın, üretken yapay zekânın fizyoterapi eğitimindeki potansiyel katkılarının belirlenmesine yardımcı olması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Fizyoterapi eğitimi, üretken yapay zekâ, terapötik ultrason, klinik akıl yürütme, vaka temelli öğrenme

*Sorumlu Yazar.

e-posta adresi: elifyurdakul@kastamonu.edu.tr

How Solitude Shapes the Relationship between Loneliness and Connectedness to Nature: A Moderation Study

Ahmet Rıfat Kayış^{a*}, Murat Konuk^a

^a*Department of Educational Sciences, Faculty of Education, Kastamonu University, Kuzeykent Campus, 37150 Kastamonu, Türkiye*

Short Abstract

Connectedness to nature is increasingly recognized as a resource for psychological well-being, however, there are limited research about how individual differences in relating to being alone shape this bond. This study examined whether solitude moderates the relationship between loneliness and connectedness to nature among 352 university students (72.2% female; Mage = 22.59, SD = 2.93). Results showed that loneliness was significantly and negatively associated with connectedness to nature, but this effect was conditional on solitude. The negative effect of loneliness was strongest among students low in solitude ($b = -.295$, $p < .001$) and weakened as solitude increased, becoming non-significant among students high in solitude ($b = -.034$, $p = .638$). Findings indicate that solitude weakens loneliness's negative effect on connectedness to nature, which disappears at high solitude.

Keywords: Loneliness, solitude, connectedness to nature, moderation analysis, university students

*Corresponding author.

e-mail address: arkayis@kastamonu.edu.tr

Ortaokul ve Lise Öğrencilerinde Akademik Bağlamda Akış Deneyimi: Öğrenme Motivasyonu ve Akademik Katılım Açısından Bir Derleme

Ahmet Rıfat Kayış^{a*}, Levent Aydoğdu^a

^aKastamonu Üniversitesi, Kastamonu, Türkiye

Öz

Akış deneyimi, öğrencinin akademik etkinlik sırasında dikkatini göreve yoğunlaştırdığı, zorluk-beceri uyumu yaşadığı ve etkinliği içsel olarak ödüllendirici bulduğu optimal bir yaşantıdır. Bu anlatı derlemesinin amacı, ortaokul ve lise öğrencilerinde akademik bağlamda akış deneyimini öğrenme motivasyonu ve akademik katılım açısından incelemektir. Derleme, yalnızca ortaokul ve lise örneklerinde ders, öğrenme ve akademik görevler sırasında akışı ele alan çalışmalarla sınırlandırılmış; ilkokul, üniversite, spor, oyun ve okul dışı akış araştırmaları kapsam dışında bırakılmıştır. İncelenen bulgular, zorluk-beceri dengesi, anlamlı ve öğrencinin düzeyine uygun görevler, açık hedefler, geri bildirim ve öğrenme ortamına ilişkin özelliklerin akışla ilişkili olduğunu göstermektedir. Akışın özellikle içsel motivasyon, öğrenme hedef yönelimi, yoğunlaşma ve akademik katılımı pozitif ilişkiler gösterdiği görülmektedir. Sonuç olarak akış, ortaokul ve lise düzeyinde öğrencilerin motivasyon ve akademik katılımını birlikte anlamada işlevsel bir çerçeve sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Akış deneyimi, akademik akış, öğrenme motivasyonu, akademik katılım, ortaokul ve lise öğrencileri

*Sorumlu Yazar.

e-posta adresi: arkayis@kastamonu.edu.tr

Okuma Güçlüğü İle Özel Eğitim Öğretmenlerinin Baş Etme Süreçlerinin İncelenmesi: Nitel Bir Araştırma

Günay Eyüpoğlu^{a*}, Esra Ketenoğlu Kayabaşı^a

^aKastamonu Üniversitesi , Kastamonu, 37000, Türkiye

Öz

Bu araştırma, özel eğitim öğretmenlerinin okuma güçlüğü yaşayan öğrencilerine yönelik uygulamalarının neler olduğunu ve okuma güçlüğüyle baş etme süreçlerine ilişkin görüşlerini incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırma nitel metodolojide yer alan olgu bilim (fenomenolojik) modeliyle yürütülmüştür. Çalışma grubunu özgül öğrenme güçlüğü tanımlı öğrencileri olan gönüllü 16 öğretmen oluşturmaktadır. Katılımcılar, amaçlı örnekleme yöntemiyle çalışmaya dahil edilmiştir. Veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış form olarak “Öğretmen Görüşme Formu” kullanılmıştır. İkinci bölüm ise öğretmenlerin okuma güçlüğü hakkında bilgi sahibi olup olmadıklarına ve uygulamalarının neler olduğuna yönelik sekiz soru içermektedir. Öğretmen görüşme formu anketinden elde edilen veriler titizlikle okunarak NVivo 11 programına işlenmiş ve detaylı içerik analizine tabi tutulmuştur. İçerik analizi sürecinde kodlar oluşturulmuş, kodlardan kategorilere, kategorilerden ise temalara ulaşılmıştır. Araştırmadan elde edilen verilerle “baş etme”, “bilgi” ve “öğretim süreci” temalarına ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Okuma güçlüğü, disleksi, özgül öğrenme güçlüğü, öğretmenler

*Sorumlu Yazar.

e-posta adresi: eyupoglugunay47@gmail.com

Argümantasyon Temelli Sorgulama Yaklaşımının Yedinci Sınıf Öğrencilerinin Bilimsel Muhakeme Becerilerine Etkisi

Zeynep Ergün^{a*}, Esra Kabataş Memiş^b

^aMilli Eğitim Bakanlığı, Sinop, Türkiye

^bKastamonu Üniversitesi, Kastamonu, Türkiye

Öz

Bu araştırmanın amacı, Argümantasyon Temelli Sorgulama yaklaşımının yedinci sınıf öğrencilerinin bilimsel muhakeme becerilerine etkisini incelemektir. Nicel yöntemle yürütülen çalışmada ön test-son test kontrol gruplu yarı deneysel desen kullanılmıştır. Araştırmaya bir ortaokulda öğrenim gören 40 öğrenci katılmış; mevcut sınıflardan biri deney, diğeri kontrol grubu olarak belirlenmiştir. Deney grubunda 10 hafta boyunca 12 Argümantasyon Temelli Sorgulama etkinliği uygulanırken, kontrol grubunda mevcut öğretim programına dayalı dersler yürütülmüştür. Nicel veriler Bilimsel Muhakeme Testi aracılığıyla toplanmış ve tek yönlü varyans analizi ile çözümlenmiştir. Ön test puanlarında gruplar arasında anlamlı bir farklılık bulunmazken, son test puanlarında deney grubu lehine anlamlı ve büyük düzeyde bir farklılık belirlenmiştir. Bulgular, Argümantasyon Temelli Sorgulama yaklaşımının yedinci sınıf öğrencilerinin bilimsel muhakeme becerilerinin geliştirilmesinde etkili bir öğretim yaklaşımı olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Argümantasyon temelli sorgulama, bilimsel muhakeme, fen eğitimi, yedinci sınıf öğrencileri

*Sorumlu Yazar.

e-posta adresi: zynpclgl57@gmail.com

İlkokul Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Yapay Zekâya İlişkin Zihinsel Modellerinin İncelenmesi

Bestami Serter^{a*}, Hasan Yaşar^a, Hafife Bozdemir Yüzbaşıoğlu^b

^aKastamonu Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Kastamonu, Türkiye

^bKastamonu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Kastamonu, Türkiye

Öz

Bu araştırmanın amacı, öğrencilerin yapay zekâ kavramına ilişkin zihinsel modellerini incelemektir. Araştırmada öğrencilerin yapay zekâyı nasıl anlamlandırdıkları ve hangi özelliklerle ilişkilendirdikleri belirlenmiştir. Elde edilen bulgular, öğrencilerin yapay zekâya ilişkin zihinsel modellerinin farklı düzeylerde çeşitlendiğini ve büyük ölçüde gündelik teknoloji deneyimleriyle şekillendiğini göstermiştir. Öğrencilerin önemli bir bölümü yapay zekâyı akıllı telefon, tablet ve bilgisayar gibi fiziksel cihazlarla ilişkilendirirken, bir diğer grup ChatGPT, Gemini ve Siri gibi uygulamalar üzerinden yazılımsal ve işlevsel bir asistan olarak tanımlamıştır. Bazı öğrencilerin yapay zekâyı insan gibi düşünebilen veya insanüstü özelliklere sahip insansı varlıklar şeklinde algıladığı belirlenmiştir. Bunun yanı sıra yapay zekâya ilişkin çeşitli kavramsal yanılgıların bulunduğu görülmüştür. Bazı öğrenciler ise yapay zekâyı otonom sistemler, üretken teknolojiler ve taklit süreçleriyle ilişkilendirmiştir. Bu doğrultuda, öğrencilerin yapay zekâya ilişkin doğru ve bilimsel anlayış geliştirmelerini desteklemek amacıyla yapay zekâ okuryazarlığı eğitimine erken yaşlardan itibaren başlanması ve yapay zekânın temel işleyişine yönelik kavramlara yer verilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yapay zekâ, zihinsel model, ilkokul öğrencileri, yapay zekâ okuryazarlığı

*Sorumlu Yazar.

e-posta adresi: bestamiserter9@gmail.com

Assessment of Academicians' Nutritional Habits and Obesity Bias Levels

Tuğba Tatar^{a*}, Fatmanur Hümeysra Zengin^a, Esra Karadiken^b

^aKastamonu University, Kastamonu, Türkiye

^bIndependent Researcher, Kastamonu, Türkiye

Short Abstract

Obesity is an important public health problem, and weight bias may cause adverse physical, psychological, and social consequences. This cross-sectional study evaluated nutritional habits and obesity bias among 275 academicians at Kastamonu University between February 2025 and February 2026. Sociodemographic, nutritional, and anthropometric data were collected by questionnaire, and obesity bias was assessed using the GAMS-27 Obesity Prejudice Scale. Mean age was 40.7 ± 8.9 years, and 62.5% were male. Overall, 17.5% were unbiased, 71.6% prone to bias, and 10.9% biased. Biased academicians were significantly younger ($p=0.031$). No significant associations were found with sex, marital status, academic title, education, smoking, alcohol use, BMI, or nutritional habits. Although 73.5% considered their diet adequate and balanced, 64.0% skipped main meals. Perceiving obesity as a very negative condition was associated with lower GAMS-27 scores. Participants who more strongly attributed obesity to a lack of physical activity were found to have higher prejudice scores.

Keywords: Obesity, weight bias, weight stigma, nutritional habits, GAMS-27

*Corresponding author.

e-mail address: ttatar@kastamonu.edu.tr

Çocuk Edebiyatında Beden Algısı ve Öz Kabul: Denizyıldızı ile Şişko Patates Üzerine Karşılaştırmalı Bir İnceleme

Funda Bulut^{a*}, Şahin Şimşek^a

^aKastamonu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı, Kuzeykent Kampüsü, 37150 Kastamonu, Türkiye

Öz

Farklı beden deneyimlerine yer veren nitelikli metinler, çocuğun kendisine yöneltilen yargıları sorgulamasına ve bedenini yeniden değerlendirmesine olanak tanır. Kabul gören fiziksel ölçütlerin dışında kalan çocuklar alay, etiketleme ve dışlanmayla karşılaşabilir; bu deneyimler çocuğun kendi bedenine bakışını etkileyebilir. Bu çalışmada Lisa Fipps'in Denizyıldızı ile Seza Kutlar Aksoy'un Şişko Patates romanlarında beden algısı ve öz kabul karşılaştırmalı olarak incelenmiştir. Doküman incelemesine dayanan araştırmada eserler, Goffman'ın damga kuramı ve beden sosyolojisinden yararlanılarak çözümlenmiştir. Her iki romanda çocuk kahramanların fiziksel görünüşleri nedeniyle yargılandıkları belirlenmiştir. Denizyıldızı'nda bu yargılar aile ve akran çevresinde süreklilik kazanırken Şişko Patates'te gündelik ilişkiler içinde ortaya çıkar. Kahramanların bunlarla baş etme yolları da ayrılır. Denizyıldızı'nın kahramanı profesyonel destekle kendisine yönelik yargılara sınır koymayı öğrenir. Şişko Patates'te ise mizah ve yeni sosyal ağlar kahramanın kendisini koruma yollarından biridir. Her iki romanın sonunda çocuk kahramanlar başkalarının bedenlerine ilişkin yargılarından uzaklaşarak kendilerini kabul etmeye yönelir.

Anahtar Kelimeler: Çocuk edebiyatı, beden algısı, öz kabul, damgalama, beden

*Sorumlu Yazar.

e-posta adresi: fbulut@kastamonu.edu.tr

Sürdürülebilirlik Bağlamında Matematiksel Modelleme: “DOA Uygulaması Senin Şehrinde” Etkinliği Üzerinden Öğretmen Adaylarının Modelleme Süreçlerinin İncelenmesi

Hatice Koç^{a*}, Özkan Ergene^b

^aSakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, 54300 Sakarya, Türkiye

^bSakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi, 54300 Sakarya, Türkiye

Öz

Bu araştırmanın amacı, ilköğretim matematik öğretmeni adaylarının DOA Uygulaması Senin Şehrinde modelleme etkinliğindeki çözüm süreçlerini modelleme basamakları ve modelleme yeterlikleri açısından incelemek ve sürdürülebilirlik kavramına dikkat çekmektir. Araştırma, nitel araştırma yaklaşımı kapsamında durum çalışması deseni kullanılarak yürütülmüştür. Araştırmanın çalışma grubunu 62 ilköğretim matematik öğretmeni adayı oluşturmaktadır. Veri toplama sürecinde, araştırmacı tarafından modelleme etkinliklerinin temel ilkeleri doğrultusunda geliştirilen DOA Uygulaması Senin Şehrinde modelleme etkinliği kullanılmıştır. Elde edilen verilerin değerlendirilmesinde, modelleme etkinliklerinin ölçütleri temel alınarak araştırmacı tarafından geliştirilen bir puanlama rubriğinden yararlanılmıştır. Bulgular, öğretmen adaylarının gerçek yaşam problemini anlama ve matematiksel model oluşturma basamaklarında çoğunlukla Düzey 2’de yer aldıklarını göstermiştir. Ayrıca, oluşturdukları modeli matematiksel olarak doğru biçimde çözen öğretmen adaylarının modeli yorumlama sürecinde de başarılı oldukları belirlenmiştir. Buna karşılık, öğretmen adaylarının tamamının çözümü doğrulama basamağında uygun bir yaklaşım ortaya koyamadığı görülmüştür. Bu bulgular, öğretmen adaylarının modelleme sürecinde özellikle doğrulama basamağına yönelik daha fazla deneyime ve rehberliğe ihtiyaç duyduklarını göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Sürdürülebilirlik, matematiksel modelleme, öğretmen adayları, matematiksel modelleme etkinliği, matematiksel modelleme yeterlilikleri

*Sorumlu Yazar.

e-posta adresi: hatice.koc9@ogr.sakarya.edu.tr

Erken Çocukluk Eğitiminde Oyun ve Geometri Entegrasyonu: Öğretmen Adaylarının Etkinlik Planlarının İncelenmesi

Büşra Nur Yılmaz^{a*}, Şeyma Şengil Akar^b

^aKastamonu Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Temel Eğitim Anabilim Dalı, Kastamonu Türkiye

^bKastamonu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Anabilim Dalı, Kastamonu, Türkiye

Öz

Bu çalışma, okul öncesi öğretmen adaylarının tasarladıkları oyun temelli günlük eğitim akışlarında yer alan geometri eğitimine yönelik yaklaşımlarını ve oyunun yapılandırılma sürecini incelemeyi amaçlamaktadır. Nitel araştırma yaklaşımı doğrultusunda durum çalışması deseniyle yürütülen çalışmanın veri setini, bir devlet üniversitesinin okul öncesi öğretmenliği programında ikinci sınıfa devam eden öğretmen adayları tarafından oluşturulan günlük eğitim planları (N=51) oluşturmaktadır. Elde edilen veriler içerik analizi tekniği ile çözümlenmiştir. Analiz sonuçları doğrultusunda bulgular; “Geometrinin Sunuluşu”, “Geometrinin Günlük Eğitim Akışına Entegrasyonu”, “Bedenselleştirilmiş Biliş”, “Öğretmen Roller” ve “Oyunun Yapılandırılma Süreci” şeklinde beş ana tema altında çerçevelenmiştir. Çalışmada, öğretmen adaylarının etkinlik planlarında prototip olmayan (basık, çarpık, farklı konumlandırılmış) geometrik şekillere yer vermeleri, pedagojik alan bilgilerini ve geometrik kavram hâkimiyetlerini ortaya koyan bir bulgudur. Araştırma, erken çocuklukta oyun temelli geometri öğretimine dair somut bir çerçeve çizmektedir.

Anahtar Kelimeler: Okul öncesi, öğretmen adayları, geometri eğitimi, oyun temelli, doküman incelemesi

*Sorumlu Yazar.

e-posta adresi: 250765010@ogr.kastamonu.edu.tr

Yeşil Pedagojinin İzinde: Doğa Temelli Öğrenme Bağlamında Literatürün Meta Sentez Perspektifinden Değerlendirilmesi

Büşra Nur Yılmaz^{a*}, Volkan Atasoy^b

^aKastamonu Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Temel Eğitim Anabilim Dalı, Kastamonu Türkiye

^bKastamonu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Bölümü, Kastamonu, Türkiye

Öz

Bu çalışmada, erken çocukluk eğitiminde “Doğa Temelli Öğrenme (DTÖ)” bağlamında yürütülen nitel araştırmaların meta sentez yaklaşımıyla incelenmesi ve sentezlenmesi hedeflenmiştir. Bütüncül bir kuramsal çerçeve sunmayı amaçlayan bu çalışmada, Web of Science ve Scopus veri tabanlarından ulaşılan çalışmalar (N=19) metodolojik kalite değerlendirmesi doğrultusunda analize dâhil edilmiştir. İçerik analizi sonucunda dört ana tema belirlenmiştir. Bu temalar DTÖ’nün Faydaları, Öğretmen Faktörü, Engeller ve Destekleyici Mekanizmalar ile Eğitimin Bütüncül Unsuru Doğa Olgusu şeklinde adlandırılmıştır. Analiz sürecinde elde edilen bulgular doğrultusunda, öğretmeni sürecin merkezi düzenleyicisi olarak konumlandıran “Doğa Temelli Öğrenmede Dinamik Etkileşim Modeli” geliştirilmiştir. Çalışma, yeşil pedagoji alanındaki dağınık biçimde bulunan ampirik birikimi bütünleştirerek gelecekteki öğretim programlarına, öğretmen eğitimlerine ve akademik çalışmalara ilişkin kanıta dayalı bir yol haritası sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Doğa temelli öğrenme, açık hava ortamı, meta sentez, erken çocukluk eğitimi, erken çocukluk eğitimi paydaşları

*Sorumlu Yazar.

e-posta adresi: 250765010@ogr.kastamonu.edu.tr

Programlar Arası Bileşenler Kapsamında Okuryazarlık Becerilerinin 5. Sınıf Sosyal Bilgiler Ders Kitabına Yansıması

Tuğba Turgut^{a*}, Çağrınur Sağ^b

^aAmasya Üniversitesi, 05200, Amasya, Türkiye

^bBağımsız Araştırmacı, 14300, Bolu, Türkiye

Öz

Araştırmanın amacı, 5. sınıf sosyal bilgiler ders kitabının keşfedelim bölümünü programlar arası bileşenler kapsamında okuryazarlık becerileri doğrultusunda incelemektir. Veri kaynağı olarak T.C. Millî Eğitim Bakanlığı resmî sitesinde yer alan Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli kapsamında hazırlanan 5. Sınıf Sosyal Bilgiler Ders Kitabı (1. ve 2. Kitap) kullanılmıştır. İlgili veri kaynağına T.C. Millî Eğitim Bakanlığı, Ders Kitapları ve Öğretim Materyalleri alanından erişim sağlanmıştır. Veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen “Ders Kitabı İnceleme Formu” kullanılmıştır. Veri toplama aracının hazırlanması aşamasında Millî Eğitim Bakanlığı’nın resmi internet sayfasında yer alan Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli’nin “Programlar Arası Bileşenler” dokümanından yararlanılmış ve bu doğrultuda formun ölçütleri hazırlanmıştır. Araştırma sonucunda ortaokul 5. sınıf sosyal bilgiler ders kitabında (1. ve 2. kitap) yer alan keşfedelim bölümlerinde programlar arası bileşenler kapsamında okuryazarlık becerilerinden en fazla bilgi okuryazarlığının yer aldığı sonucuna ulaşılmıştır. Bununla birlikte 1. kitapta yer alan keşfedelim bölümlerinin finansal okuryazarlık, sanat okuryazarlığı ile sürdürülebilirlik okuryazarlığı noktasında sınırlı düzeyde yer aldığı, 2. kitapta yer alan keşfedelim bölümlerinde ise veri okuryazarlığı noktasında sınırlı kaldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Programlar arası bileşenler, sosyal-duyusal öğrenme becerileri, sosyal bilgiler, ders kitabı

*Sorumlu Yazar.

e-posta adresi: tugba.turgut@amasya.edu.tr

Fen Bilgisi Eğitiminde Kullanılan Bilimsel Kavramların Tarihselliği ve Anakronizm

Yeter Ünlü^a, Şeyda Marancı*

^aAtatürk Üniversitesi, Erzurum 75000, Türkiye

Öz

Bilimsel kavramlar, bilimsel bilginin gelişimine bağlı olarak tarihsel süreçte değişebilmekte ve yeniden tanımlanabilmektedir. Günümüzdeki bilimsel anlamların geçmiş dönemlere doğrudan atfedilmesi ise anakronizme neden olabilmektedir. Bu araştırmanın amacı, fen bilgisi eğitiminde yer alan temel bilimsel kavramların tarihsel gelişimini incelemek ve kavramsal değişimlerden kaynaklanabilecek anakronik durumları ortaya koymaktır. Nitel araştırma yaklaşımına dayalı çalışmada doküman analizi yöntemi kullanılmış; atom, hücre, gen, element, kuvvet ve enerji kavramları incelenmiştir. Kavramların bilim tarihindeki erken dönem kullanımları, tarihsel süreçte geçirdikleri değişimler ve günümüzdeki anlamları karşılaştırılmıştır. Araştırma sonucunda atom kavramının modern atom modeline, hücrenin temel yapısal ve işlevsel birim anlayışına, genin DNA temelli açıklamalara ve elementin atom numarasına dayalı modern tanıma doğru geliştiği belirlenmiştir. Benzer biçimde kuvvet ve enerji kavramlarının da bilimsel gelişmelere bağlı olarak önemli değişimler geçirdiği görülmüştür. Bu nedenle fen bilgisi eğitiminde bilimsel kavramların tarihsel gelişimlerinin dikkate alınması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Fen bilgisi eğitimi, tarih, anakronizm, bilimsel kavramlar

*Sorumlu Yazar.

e-posta adresi: sydmrnci@gmail.com

Yetişkin Bireylerde Duygu Regülasyonu Becerileri ve Psikolojik Öz-Bakım Stratejileri: Program Geliştirme Uygulaması

Betül Çiçek^{a*}, Duygu Gür Erdoğan^a

^aSakarya Üniversitesi, Sakarya, Türkiye

Öz

Bu araştırmanın amacı, yüksek iş stresi altında çalışan yetişkinlerin duygu regülasyonu ve psikolojik öz-bakım becerilerini artırmaya yönelik bir öğretim programı tasarlamak ve etkililiğini sınamaktır. Araştırma, ihtiyaçtan amaca giden tümevarımcı yapısıyla bilinen Taba Modeli temel alınarak tasarlanmıştır. İhtiyaç analizi aşamasında Türkiye genelinde 202 yetişkin bireye ulaşılarak eğitim ihtiyaçları belirlenmiş; elde edilen veriler doğrultusunda 3 haftalık bir öğretim programı geliştirilmiştir. Geliştirilen program, gönüllülük esasıyla sürece dâhil olan 16 kişilik tek bir çalışma grubuna uygulanmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak "Duygu Düzenleme Güçlüğü Ölçeği" ve "Algılanan Stres Ölçeği" kullanılmıştır. JASP programı kullanılarak yapılan Bağımlı Örneklem t-testi analizinde, katılımcıların ön-test ve son-test ölçümleri arasında her iki ölçekte de istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p < ,001$). Hesaplanan etki büyüklüğü değerleri (DDGÖ için Cohen's $d = 2,11$; ASÖ için Cohen's $d = 1,98$), Taba Modeli'ne dayalı olarak tasarlanan eğitimin algılanan stresi düşürmede ve duygu regülasyonu becerilerini artırmada yüksek bir etkiye sahip olduğunu kanıtlamıştır. Sonuç olarak, ihtiyaç analizi temelli bu programın psikolojik dayanıklılığı geliştirmede işlevsel bir model olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Regülasyonu, algılanan stres, Taba Modeli, yetişkin eğitimi, öğretim tasarımı

*Sorumlu Yazar.

e-posta adresi: betul.cicek1@ogr.sakarya.edu.tr

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Çerçevesinde 2024 Sosyal Bilgiler Öğretim Programında Ölçme ve Değerlendirme Yaklaşımının İncelenmesi

Çağlar Yıldız^{a*}, Yusuf Yıldırım^a

^aSiirt Üniversitesi, Eğitim Fakültesi ,Siirt, 56100, Türkiye

Öz

Bu araştırmada, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli kapsamında güncellenen Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nın ölçme ve değerlendirme anlayışı incelenmiştir. Araştırmada nitel araştırma modellerinden biri olan doküman incelemesi yöntemi kullanılmış; öğrenme kanıtları, biçimlendirici değerlendirme, performans görevleri, geri bildirim, farklılaştırma ve fırsat eşitliği temel temalar olarak ele alınmıştır. Bulgular, ölçme ve değerlendirmenin yalnızca akademik başarıyı belirleyen bir süreç olmadığını; öğrencinin gelişimini izleyen, becerilerini geliştirmeyi amaçlayan ve öğrenmeyi destekleyen bütüncül bir yapı sunduğunu göstermektedir. Programda ön değerlendirme uygulamaları, farklı ölçme araçları, öz değerlendirme, akran değerlendirmesi ve gerçek yaşamla ilişkili performans görevleri öne çıkmaktadır. Öğrencilerin ilgi, ihtiyaç, yetenek ve öğrenme profillerindeki farklılıkların dikkate alınması, tek tip değerlendirme yerine çoklu kanıtlardan yararlanılması ve zamanında geri bildirim sağlanması vurgulanmaktadır. Bu yaklaşımın öğretimi öğrenci ihtiyaçlarına göre şekillendirdiği, değerlendirme sürecine aktif katılımı desteklediği ve daha kapsayıcı bir öğrenme ortamına katkı sunduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu bağlamda, süreç odaklı değerlendirmenin, öğrencilerin bireysel ilerlemelerinin bütüncül biçimde değerlendirilmesine önemli katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal bilgiler, ölçme ve değerlendirme, biçimlendirici değerlendirme, farklılaştırılmış öğretim, öğrenme kanıtları

*Sorumlu Yazar.

e-posta adresi: cyildiz@siirt.edu.tr

Developing AI Literacy Through Science Education: A Study with Middle School Students

M. Said Doğru^{a*}, Serkan Çörekçi^b

^a*Kastamonu University, Kastamonu, Türkiye*

^b*MEB, Kastamonu, Türkiye*

Short Abstract

Artificial intelligence (AI) is increasingly influencing how information is produced, accessed, and evaluated, making AI literacy an important component of contemporary education. Science education provides a valuable context for developing students' understanding of AI because it emphasizes evidence, inquiry, critical thinking, and the evaluation of information. This study aims to investigate the development of AI literacy among middle school students through a science education intervention. The intervention will introduce students to fundamental concepts related to artificial intelligence, the capabilities and limitations of generative AI, the reliability of AI-generated information, and the responsible and ethical use of AI in scientific contexts. Students will engage in science-related activities requiring them to examine, question, verify, and critically evaluate AI-generated information. Changes in students' AI literacy will be examined following the intervention. The findings are expected to provide insights into how science education can contribute to preparing students for an increasingly AI-mediated information environment.

Keywords: Artificial intelligence, AI literacy, science education, middle school students, generative AI, critical thinking, digital literacy

*Corresponding author.

e-mail address: msaid.dogru@kastamonu.edu.tr

Using ChatGPT to Support Scientific Literacy Among Middle School Students

M. Said Doğru^{a*}, Serkan Çörekçi^b

^a*Kastamonu University, Kastamonu, Türkiye*

^b*MEB, Kastamonu, Türkiye*

Short Abstract

Generative artificial intelligence (GenAI) tools such as ChatGPT are increasingly being integrated into educational contexts, creating new opportunities as well as challenges for science education. While ChatGPT can provide students with rapid access to scientific explanations and information, its responses may also contain inaccurate or incomplete information. Therefore, students need to develop the ability to critically evaluate AI-generated scientific information. This study aims to investigate the use of ChatGPT as a learning support tool for promoting scientific literacy among middle school students. Within a structured science learning process, students will use ChatGPT to explore scientific questions, examine AI-generated explanations, and evaluate the accuracy and reliability of the information provided by comparing it with reliable scientific sources. The study will examine changes in students' scientific literacy and their ability to critically evaluate AI-generated scientific information. The findings are expected to provide implications for the responsible and effective integration of generative AI into middle school science education.

Keywords: Generative Artificial Intelligence, ChatGPT, scientific literacy, middle school students, science education, AI in education

*Corresponding author.

e-mail address: msaid.dogru@kastamonu.edu.tr

An Analysis of the TYMM Year 5 Mathematics Curriculum in Terms of Learning and Renewal Skills (4C)

Erol Mutugu^{a*}, Yazel Erol Mutugu^b

^a*Sakarya University, Sakarya, Türkiye*

^b*Ministry of Education, Sakarya, Türkiye*

Short Abstract

The aim of this study is to examine the learning outcomes and process components included in the ‘Turkey’s Century Education Model’ Year 5 Mathematics Curriculum, which came into effect in 2024, in terms of 21st-century ‘Learning and Renewal Skills’ (Critical thinking and problem-solving, Creativity and innovation, Communication, Collaboration – 4C). The study employed the document analysis design, one of the qualitative research methods. The data source consists of the 23 learning outcomes included in the Year 5 mathematics curriculum and their associated process components. Content analysis was carried out using a coding key prepared within the framework of the 4C skills. The findings reveal the potential of the curriculum to meet 21st-century learning and renewal skills at Year 5 level. The research revealed that the curriculum supports the ‘Critical Thinking and Problem Solving’ skill to the greatest extent, whilst the ‘Communication’ and ‘Collaboration’ skills are particularly integrated with mathematical representation and social-emotional skills. It was also found that the creativity dimension was concentrated in the process components of directing and modelling real-life problems. These results provide concrete recommendations for textbook authors and practitioners.

Keywords: The ‘Turkey Century’ Education Model, year 5 mathematics curriculum, 21st-century skills, learning and renewal skills (4c), document analysis

*Corresponding author.

e-mail address: erol.mutugu@ogr.sakarya.edu.tr

Türkiye’de Çevre Eğitimi Konulu Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi

Fatmanur Güleç^{a*}, İkbāl Özdemir^a, Güllü Ecem Kaya^a, Hafife Bozdemir Yüzbaşıoğlu^b

^aKastamonu Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Kastamonu, Türkiye

^bKastamonu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Kastamonu, Türkiye

Öz

Bu çalışmanın amacı, Türkiye’de 2015-2025 yılları arasında çevre eğitimi konusunda hazırlanmış lisansüstü tezlerin genel eğilimlerini incelemektir. Araştırma kapsamında Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi veri tabanında yer alan yüksek lisans ve doktora tezlerinin belirli ölçütler doğrultusunda değerlendirilmesi planlanmaktadır. Çalışmada tezler; yayın yılı, tez türü, üniversite, enstitü, araştırma yöntemi, çalışma grubu, veri toplama araçları, veri analiz yöntemleri, ele alınan çevre eğitimi konuları ve incelenen değişkenler açısından analiz edilecektir. Araştırmada doküman incelemesi yöntemi kullanılacak, elde edilen veriler betimsel içerik analiziyle çözümlenecektir. Bu çalışma, Türkiye’de çevre eğitimi alanındaki yüksek lisans ve doktora araştırmalarının yönelimlerini ortaya koyması ve gelecekte yapılacak çalışmalara yol göstermesi bakımından önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Çevre eğitimi, lisansüstü tezler, YÖK Ulusal Tez Merkezi, betimsel içerik analizi

*Sorumlu Yazar.

e-posta adresi: fatmanurogretmen50@gmail.com

Sosyal ve Duygusal Beceriler Çerçevesinde Türkiye ve Kuzey Makedonya Hayat Bilgisi Ders Kitaplarının Karşılaştırılması

Murat Çetinkaya^a, Hafife Bozdemir Yüzbaşıoğlu^{b*}

^aMilli Eğitim Bakanlığı,, Kastamonu, Türkiye

^bKastamonu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Kastamonu, Türkiye

Öz

Bu çalışmanın amacı, Türkiye ve Kuzey Makedonya’da okutulan Hayat Bilgisi ders kitaplarını sosyal ve duygusal beceriler açısından karşılaştırmalı olarak incelemektir. Araştırmada, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yayımlanan 21. Yüzyıl Becerileri ve Değerlere Yönelik Araştırma Raporu’ndaki sosyal ve duygusal beceriler çerçevesi temel alınmıştır. Nitel araştırma yaklaşımıyla yürütülen çalışmada doküman incelemesi yöntemi kullanılmış, veriler betimsel analiz yoluyla çözümlenmiştir. Bulgular, Türkiye’deki ders kitaplarında sosyal ve duygusal becerilere Kuzey Makedonya’daki kitaplara göre daha fazla yer verildiğini göstermektedir. Her iki ülkede ilişki yönetimi becerisi daha fazla vurgulanırken, Türkiye’de çatışma çözme, Kuzey Makedonya’da ise esneklik ve uyum becerilerine daha az yer verildiği belirlenmiştir. Sosyal ve duygusal becerilerin ağırlıklı olarak okul bağlamında ele alındığı; Türkiye’de etkinlikler, Kuzey Makedonya’da ise metinler aracılığıyla sunulduğu görülmüştür. Bulgular, iki ülkenin ders kitaplarında becerilerin dağılımı ve sunuluş biçimleri bakımından benzerliklerin yanı sıra belirgin farklılıklar bulunduğunu ortaya koymaktadır ve geliştirme gereksinimlerine işaret etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal ve duygusal beceriler, hayat bilgisi ders kitabı, Türkiye ve Makedonya, ders kitabı incelemesi

*Sorumlu Yazar.

e-posta adresi: hbozdemir@kastamonu.edu.tr

Türkiye’de Sosyal Bilgiler Eğitimi Alanında Yapay Zekaya İlişkin Yapılan Çalışmaların İncelenmesi

Kübra Kandemir^{a*}, Zeynep Taşyürek Mutlu^b

^aBağımsız Araştırmacı, 25000, Erzurum, Türkiye

^bBayburt Üniversitesi, 69000, Bayburt, Türkiye

Öz

Araştırmanın amacı, sosyal bilgiler öğretiminde yapay zeka kullanımına ilişkin yapılan çalışmaları çeşitli değişkenler açısından inceleyerek mevcut durumu ortaya koymak ve gelecekte yapılacak olan araştırmalara yön verecek farklı bakış açıları sunmaktır. Türkiye’de sosyal bilgiler eğitiminde yapay zeka ile ilgili çalışmanın az olması sebebiyle bu alandaki tüm makale ve tezler incelenmiştir. Değerlendirme, ilk çalışmadan başlayarak 2025 yılına kadar yapılan araştırmalarla sınırlıdır. Veri toplama sürecinde taramada kullanılacak anahtar kelimeler daha önceden belirlenmiştir. Bu kapsamda ‘yapay zeka’, ‘sosyal bilgilerde yapay zeka’, ‘coğrafya yapay zeka’, ‘tarih yapay zeka’, ‘eğitimde yapay zeka’, ‘artificial intelligence’, ‘artificial intelligence in social sciences’, ‘geography artificial intelligence’, ‘history artificial intelligence’, ‘artificial intelligence in education’ anahtar kelimeleri yer almıştır. Çalışma kapsamında Google Akademik, Yök Ulusal Tez Merkezi, Ebsco Essentials, Tübitak Ulakbim, Eriic ve Taylor & Francis gibi veri tabanları taranmıştır. Uluslar arası araştırmaların entegrasyonu zaman alıcı bir süreci kapsadığından bu araştırma yalnızca Türkiye’deki çalışmalara odaklanmıştır. Verilerin analizinin betimsel analiz ve içerik analizi ile gerçekleştirilmesi planlanmakta olup, çözümleme aşaması tamamlanmadığından sonuçlara burada yer verilmemiştir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal bilgiler, sosyal bilgiler eğitimi, yapay zeka

*Sorumlu Yazar.

e-posta adresi: kkandemir1071@gmail.com

Ortaokul Matematik Öğretmeninin Tam Sayılarla Çarpma ve Bölme İşlemlerine Yönelik Fark Etme Becerisindeki Değişimin İncelenmesi

Hüdanur Sağlam^{a*}, Reyhan Tekin Sitrava^a

^aKırıkkale Üniversitesi, Şehitler Yerleşkesi, 71450, Yahşihan, Kırıkkale, Türkiye

Öz

Bu çalışmada, bir ortaokul matematik öğretmenin tam sayılarla çarpma ve bölme işlemlerine yönelik fark etme becerisindeki değişimin incelenmesi amaçlanmıştır. Fark etme becerisi; Düzey 1 (Temel), Düzey 2 (Karma), Düzey 3 (Odaklanmış) ve Düzey 4 (Genişletilmiş) olarak ele alınmıştır. Nitel durum çalışması deseninde yürütülen bu çalışmada beş haftalık video temelli gelişim programında eğitim fakültesinden yeni mezun olan bir öğretmene odaklanılmıştır. Her hafta gerçek sınıf videoları izlenerek gözlem formu doldurulmuş, diğer öğretmenlerle sınıf içi olaylar tartışılarak bu süreç video kaydı altına alınmıştır. Birinci, üçüncü ve beşinci haftalara ait oturum kayıtları ile gözlem formları, van Es'in (2011) kuramsal çerçevesi doğrultusunda içerik analiziyle incelenmiştir. Bulgular, öğretmenin fark etme düzeyinin ilk hafta düzey 1 olup öğretmene odaklandığını çoğunlukla tanımlayıcı nitelikte genel çıkarımlarda bulunduğunu, üçüncü haftada öğrenci düşüncesine dair değerlendirici ve yorumlayıcı söylemlerde de bulunarak düzey 2, beşinci hafta ise tekrar düzey 1 olarak öğretmenin fark etme düzeyinin süreç boyunca doğrusal bir gelişim göstermediğini ortaya koymuştur.

Anahtar Kelimeler: Fark etme, video temelli gelişim programı, matematik öğretmeni, tam sayılarla çarpma ve bölme

*Sorumlu Yazar.

e-posta adresi: hudanuraygun56@gmail.com

The Mediating Role of Career Adaptability in the Relationship Between Academics' Emotional Intelligence and Job Satisfaction

Ahmet Kara^{a*}, Manar Alramlawi^a, Dilek Kavun^a, Zeineb Ahmed Aden^a

^a*Department of Psychology, Kastamonu University, Kastamonu, 37100, Türkiye*

Short Abstract

This study aimed to examine the mediating role of career adaptability in the relationship between emotional intelligence and job satisfaction among academics. In line with this objective, the study employed a correlational research design. The participants comprised 267 volunteer academics, including 135 men (50.6%) and 132 women (49.4%). Data were collected using the Job Satisfaction Scale, Career Adaptability Scale, and Emotional Intelligence Scale. Structural equation modeling (SEM) was employed to analyze the data, and the significance of the mediating effect of career adaptability was examined using bootstrapping analysis. The findings indicated an excellent fit between the proposed model and the data ($\chi^2/df = 1.16$, CFI = .99, NFI = .98, RFI = .96, IFI = .99, TLI = .99, and RMSEA = .02). Furthermore, the results demonstrated that career adaptability significantly mediated the relationship between emotional intelligence and job satisfaction ($\beta = .435$, SE = .07, 95% CI [.305, .573], $p < .05$).

Keywords: Career adaptability, emotional intelligence, job satisfaction

*Corresponding author.

e-mail address: ahmetkara@kastamonu.edu.tr

Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Deepfake İçeriklerle Karşılaşma Deneyimlerinin Dijital Vatandaşlık ve Öğretmenlik Rollerinde Bağlamında İncelenmesi

Hüseyin Çalışkan^a, Gizem Yönel^{b*}, Ayşenur Keleş^b

^aSakarya Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Sakarya, Türkiye

^b Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sosyal Bilgiler Eğitimi, Sakarya, Türkiye

Öz

Bu araştırmanın amacı, sosyal bilgiler öğretmen adaylarının deepfake içeriklerle karşılaşma yaşantılarını nasıl anlamlandırdıklarını ve bu deneyimlerin dijital vatandaşlık anlayışlarına ve öğretmenlik rollerine nasıl yansıdığını ortaya koymaktır. Fenomenoloji (olgubilim) deseni yürütülen araştırmanın çalışma grubunu 15 sosyal bilgiler öğretmen adayı oluşturmaktadır. Veriler yarı yapılandırılmış görüşme formuyla toplanmış ve içerik analiziyle çözümlenmiştir. Bulgular, katılımcıların deepfake içeriklerin gerçekliğini değerlendirirken görsel ve işitsel ipuçlarından ve farklı kaynaklardan yararlandıklarını; bu içeriklerin güven, doğrulama ve paylaşım davranışlarıyla ilişkili olduğunu göstermektedir. Katılımcılar deepfake teknolojisini yanlış bilgilendirme, mahremiyet ve toplumsal-siyasi etkiler açısından riskli görürken, eğitimde bilinçli ve kontrollü kullanıldığında yararlı olabilecek bir araç olarak da değerlendirmişlerdir. Sonuçlar, sosyal bilgiler öğretmeni yetiştirme sürecinde eleştirel düşünme, bilgi doğrulama, dijital okuryazarlık ve dijital vatandaşlık becerilerinin önemine işaret etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Deepfake, dijital vatandaşlık, sosyal bilgiler eğitimi, öğretmen adayları, dijital okuryazarlık

*Sorumlu Yazar.

e-posta adresi: gizem.yonal@ogr.sakarya.edu.tr

Germanicia’da Yerel Tarihi Deneyimlemek: Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Deneyimleri ve Yansımaları

Papatya Demir^a, Cebrail Kaya^{a*}

^aKahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Kahramanmaraş, Türkiye

Öz

Bu araştırmanın amacı, sosyal bilgiler öğretmen adaylarının Germanicia Antik Kenti Mozaikli Alanı’nda gerçekleştirilen etkinlik temelli yerel tarih uygulamasını nasıl deneyimlediklerini, mozaiklerden hareketle geçmiş yaşama ilişkin nasıl anlamlar ürettiklerini ve uygulamayı mesleki açıdan nasıl değerlendirdiklerini incelemektir. Nitel durum çalışması olarak yürütülen araştırmada veriler, ziyaret öncesinde, sırasında ve sonrasında uygulanan bireysel yansıtıcı formlar ile Zaman Kapsülü etkinliğinde oluşturulan yazılı grup ürünlerinden elde edilmiştir. Bulgular, katılımcıların Germanicia’yı yaşadıkları kentin yerel mirası olarak anlamlandırdıklarını ve mozaiklerden hareketle geçmiş yaşamın farklı yönlerine ilişkin yorumlar geliştirdiklerini göstermiştir. Katılımcılar geçmiş yorumlarken görsel kanıt, bağlamsal bilgi, ön bilgi ve imgelemi farklı biçimlerde bir araya getirmiştir. Ayrıca yerel tarih uygulamasının öğrenmeye katkılarını değerlendirmiş ve benzer uygulamaları gelecekteki öğretmenliklerinde kullanma yönelimlerini ifade etmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Yerel tarih, Germanicia, sosyal bilgiler eğitimi, öğretmen adayları, tarihsel kanıt, deneyimsel öğrenme

*Sorumlu Yazar.

e-posta adresi: papatyademir@ksu.edu.tr

From Classical Pedagogical Mediation to Generative AI: Reinterpreting Teacher Agency, Dialogue, And Educational Responsibility

Kubra Abuzar Abdullayeva^{a*}

^a*Institute of Education of the Republic of Azerbaijan, Baku, Azerbaijan*

Short Abstract

The rapid diffusion of generative artificial intelligence (GenAI) has renewed a fundamental pedagogical question: who or what mediates the learner's relationship with knowledge, and on what grounds is educational responsibility exercised? This study examines GenAI not as a replacement for pedagogy but as a new mediating layer within historically established relations among teacher, learner, knowledge, and society. Using an integrative historical-theoretical review, the article brings classical pedagogical ideas associated with experience, social mediation, dialogue, and human agency into conversation with contemporary artificial-intelligence-in-education research published mainly between 2019 and 2026. The synthesis identifies four durable pedagogical functions—purpose formation, dialogic mediation, professional judgment, and ethical responsibility—and five central tensions: personalization versus dependency, efficiency versus understanding, automation versus professional judgment, openness versus epistemic reliability, and innovation versus equity. A human-centred pedagogical mediation model is proposed in which AI functions as a resource embedded between teacher judgment and learner activity, while accountability for educational aims, interpretation, inclusion, and assessment remains human. The study concludes that teacher education should move beyond tool-oriented AI training toward pedagogical AI literacy grounded in theory, ethical discernment, epistemic evaluation, and reflective professional agency.

Keywords: Generative artificial intelligence, pedagogical theory, teacher agency, human-centred education, educational responsibility, dialogue

*Corresponding author.

e-mail address: abdullayevak93@mail.ru

Dinamik Geometri Ortamında Daralan Keşif Alanı: Bir Matematik Öğretmeni Adayının Öğretim Döngüleri Bağlamında Topaze Etkisi ve Huni Örüntülerinin İncelenmesi

Fadime Ulusoy^a, Cansu Kaygısız^a, Dilek Girit Yıldız^{b*}

^aKastamonu Üniversitesi, Türkiye

^bTrakya Üniversitesi, Türkiye

Öz

Bu çalışma, bir matematik öğretmeni adayının GeoGebra destekli dinamik geometri görevlerini mikro öğretim ve okul uygulamasında yürütmesi sırasında Topaze etkisi ve Huni (Funnel) örüntüsünün nasıl ortaya çıktığını ve iki bağlamda nasıl farklılaştığını incelemektedir. Tek durum çalışması olarak tasarlanan araştırmada ders planları, revize planlar, GeoGebra dosyaları, video kayıtları ve transkriptler analiz edilmiştir. Bulgular, mikro öğretimde Huni örüntüsünün sıklıkla Topaze etkisine giden bir etkileşimsel yol oluşturduğunu ve öğrencilerin alternatif stratejileri sınırlandırıldığında matematiksel sorumluluğun giderek öğretmene geçtiğini göstermektedir. Okul uygulamasında ise başlangıçta öğrenci fikirlerine daha fazla alan açılmış, ancak önceden hazırlanmış GeoGebra görevlerine geçildiğinde benzer daralma yeniden ortaya çıkmıştır. Sonuçlar, GeoGebra'nın tek başına keşfetmeye dayalı öğrenmeyi garanti etmediğini, zaman baskısı ve görevlerin önceden belirlenmiş yapısının öğretmen desteğinin niteliğini etkileyebildiğini ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Matematik öğretmen adayı, GeoGebra, akıl yürütme, Topaze etkisi, Huni (Funnel) örüntüsü

*Sorumlu Yazar.

e-posta adresi: ckaygisiz@kastamonu.edu.tr

The Concept of Family in Primary School Turkish Textbooks

Aslı Kandemir^{a*}, Yasemin Kuşdemir^b

^aKırıkkale Şehit Osman Öden Primary School, Yahşihan, Kırıkkale, 71450, Türkiye

^bKırıkkale University, Yahşihan, Kırıkkale, 71450, Türkiye

Short Abstract

The aim of this study is to examine the texts in primary school Turkish textbooks in terms of family types, intra-family relationships, conflict dynamics, and parental attitudes. A document analysis method was adopted for the study. A total of 120 main texts from Turkish textbooks prepared by the Ministry of National Education for the 2nd, 3rd, and 4th-grade levels were reviewed, and texts representing the concept of family were analyzed using the content analysis technique. The research findings indicate that the concept of family is addressed in a very limited number of texts within the textbooks. Regarding family types, it was found that extended and nuclear family models are predominantly featured, while single-parent and broken family structures are represented at very low rates. It was determined that democratic parental attitudes are clearly emphasized, whereas authoritarian and inconsistent parental attitudes are not depicted at all. The results reveal that the portrayal of the family in the textbooks is limited to traditional and idealized structures, and that greater attention should be paid to diverse family types, as well as to intra-family conflict and constructive resolution processes.

Keywords: Textbook, family, family types, parental attitudes

*Corresponding author.

e-mail address: kandemirasli.tr@gmail.com

The Role of Attention Control in the Effects of Short Video Watching Behaviors on Mind Wandering

Reyhan Ökten Çiloğlu^{a*}, Arif Akçay^b

^a*Tosya Cumhuriyet Anatolian High School, Tosya, Kastamonu 37300, Türkiye*

^b*Kastamonu University, Educational Faculty, Kastamonu 37100, Türkiye*

Short Abstract

The aim of this research is to examine the impact of high school students' behavior of watching short videos on mind wandering, a significant negative behavior in their academic lives, and the regulatory role of students' attention control in this impact. In the study, a predictive correlational research model will be applied. 214 high school students in the province of Kastamonu participated in the research. In the study, the data collection tools included the Demographic Information Form, the Short Video Flow Scale, the Short Video Addiction Scale, the Mind Wandering Scale, and the Attention Control Scale. Data collection tools were used in three high schools, and data were collected online at each school. Descriptive statistics and moderated multiple linear regression analyses were used in the data analysis. The findings revealed that perceived short video flow and short video addiction positively, and attention control negatively, predicted mind wandering. Moreover, attention control moderated the relationship between short video flow and mind wandering: the effect was strongest among students with low attention control and became non-significant at high levels of attention control, whereas attention control did not moderate the relationship between short video addiction and mind wandering. These results suggest that attention control may serve as a protective factor against mind wandering associated with short video consumption, highlighting the importance of supporting students' attentional skills.

Keywords: Short videos, mind wandering, attention control, high school students

*Corresponding author.

e-mail address: reyhanciloglu96@gmail.com

TÜBİTAK 4005 Projesi Kapsamında Gerçekleştirilen Yenilikçi ve Teknoloji Destekli Matematik Öğretimi Etkinliklerine İlişkin Öğretmen Değerlendirmeleri ve Bu Etkinliklerin Öğretim Süreçlerinde Kullanımına Yönelik Görüşleri¹

Feyza Aliustaoğlu^{a*}, İbrahim Kepceoğlu^a, Burçin Gökkurt Özdemir^b, Emre Ev Çimen^c, Pınar Güner^d

^aKastamonu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Bölümü, Kastamonu, Türkiye

^bBartın Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Bölümü, Bartın, Türkiye

^cEskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Bölümü, Eskişehir, Türkiye

^dİstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi, Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Bölümü, İstanbul, Türkiye

Öz

Bu araştırmanın amacı, TÜBİTAK 4005 projesi kapsamında gerçekleştirilen yenilikçi ve teknoloji destekli matematik öğretimi etkinliklerinin katılımcı öğretmenler tarafından nasıl değerlendirildiğini ve öğretmenlerin edindikleri deneyimleri kendi öğretim süreçlerinde kullanmaya yönelik görüşlerini incelemektir. Betimsel bir araştırma olarak yürütülen çalışmanın katılımcılarını, projeye farklı şehirlerden katılan 24 ortaokul matematik öğretmeni oluşturmuştur. Katılımcılar, proje kapsamında gerçekleştirilen 14 etkinliği faydalılık, yenilikçilik ve öğretim programında öngörülen becerileri kazandırmaya uygunluk açısından 1–5 arasında puanlamıştır. Nicel veriler frekans, yüzde ve ortalama değerleri kullanılarak analiz edilmiş; açık uçlu yanıtlar betimsel olarak incelenmiştir. Üç boyutun genel ortalamaları sırasıyla 4,50, 4,59 ve 4,60 puan olup üst sınıra yakındır. Etkinlik bazında özellikle yapay zekâ, sanal manipülatif, eğitsel/dijital oyun, simülasyon ve veri analizi uygulamalarını içeren etkinlikler yüksek ortalamalarla öne çıkmıştır. Tüm etkinliklere ilişkin değerlendirmeler birlikte ele alındığında, öğretim süreçlerinde kullanmaya yönelik olumlu yanıtların oranı %82,4'tür. Açık uçlu yanıtlar, öğretmenlerin bu yaklaşımları farklı matematiksel içeriklere ve öğrenme ortamlarına uyarlamayı planladıklarını göstermiştir.

Anahtar Kelimeler: Yenilikçi matematik öğretimi, teknoloji destekli matematik öğretimi, ortaokul matematik öğretmenleri, öğretmen eğitimi, TÜBİTAK 4005, Bilim ve Toplum Projesi

*Sorumlu Yazar.

e-posta adresi: fdemirci@kastamonu.edu.tr

¹Bu çalışma, TÜBİTAK 4005 Yenilikçi Eğitim Uygulamaları Destekleme Programı kapsamında desteklenen “Yenilikçi ve Teknoloji Destekli Yaklaşımlarla Matematik Öğretmenlerinin Öğretim Tasarımı ve Uygulama Becerilerinin Geliştirilmesi” başlıklı proje kapsamında üretilmiştir. İlk yazar proje yürütücüsü, diğer yazarlar ise proje uzmanı olarak görev almıştır. Projeye sağladığı destek için TÜBİTAK’a teşekkür ederiz.

Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Yapay Zeka Ve İnsan Uzman Etiketli Yanıtlara Farklı Mı Yaklaşıyor? Epistemik Güven İçin Etiket Önemli Mi?

Hakan Akdağ^{a*}, Gürol Yokuş^b

^aMersin Üniversitesi, Mersin, Türkiye

^bSinop Üniversitesi, Sinop, Türkiye

Öz

Bu çalışma, tartışmalı toplumsal konulara ilişkin yanıtların yapay zekâ veya insan uzman tarafından üretildiğinin belirtilmesinin sosyal bilgiler öğretmen adaylarının epistemik güvenlerini değiştirip değiştirmediğini incelemek üzere tasarlanmıştır. 48 sosyal bilgiler öğretmen adayının göç ve mültecilik, yanlış bilgi ve ifade özgürlüğü, çevre ve bireysel özgürlük ve tartışmalı geçmişin öğretimi olmak üzere dört senaryoyu değerlendirmesi planlanmıştır. Her katılımcı iki senaryoyu üretken yapay zekâ, iki senaryoyu insan uzman etiketi altında görmüş; değerlendirme metinlerinin içeriği kaynak koşulları arasında özdeş tutulmuştur. Epistemik güven 10 maddelik yedi dereceli bir değerlendirme setiyle ölçülmüş ve veriler doğrusal karma etkili modelle analiz edilmiştir. Veri örüntüsü, genel düzeyde insan uzman etiketine sınırlı bir üstünlük; ancak kaynak etiketinin konu türüne göre yön değiştiren bir etkisini göstermektedir. Çalışma, genai'ya epistemik güvenin sabit bir tutumdan ziyade tartışılan konunun epistemik taleplerine bağlı bağlamsal bir yargı olabileceğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Üretken yapay zekâ, epistemik güven, algorithm aversion, algorithm appreciation, sosyal bilgiler, tartışmalı konular

*Sorumlu Yazar.

e-posta adresi: gyokus@sinop.edu.tr

5-6 Yaş Çocukların Okula Uyum ve Kaygı Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi¹

Fatma Esra Borazan^{a*}, Bahar Gümrükçü Bilgici^b

^aT. C. Millî Eğitim Bakanlığı, Dörtüyl Özel Eğitim Anaokulu, Hatay, Türkiye

^bKastamonu Üniversitesi, Kastamonu Meslek Yüksekokulu, Çocuk Bakımı ve Gençlik Hizmetleri Bölümü, Kastamonu, Türkiye

Öz

Bu araştırmanın amacı, okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden 5-6 yaş çocukların okula uyum ile kaygı düzeyleri arasındaki ilişkiyi ve bu ilişkinin çeşitli sosyodemografik değişkenler açısından farklılaşma durumunu incelemektir. Nicel araştırma yöntemlerinden ilişkisel tarama deseninin kullanıldığı araştırmanın çalışma grubunu, Hatay ili Dörtüyl ilçesindeki MEB’e bağlı dört farklı resmi anaokuluna devam eden 5-6 yaş 170 çocuğun ebeveyni ve bu çocukların 22 okul öncesi öğretmeni olmak üzere toplam 192 katılımcı oluşturmaktadır. Araştırma verileri Demografik Bilgi Formu, 5-6 Yaş Çocukları İçin Okula Uyum Öğretmen Değerlendirme Ölçeği ve Yeniden Düzenlenen Okul Öncesi Kaygı Ölçeği ile toplanmıştır. Araştırma sonucunda, çocukların ayrılık kaygısı ile genel okula uyum puanları arasında negatif yönlü, düşük düzeyde ve anlamlı bir ilişki saptanmıştır. Ayrıca annenin öğrenim seviyesinin düşmesiyle ayrılık kaygısının, babanın öğrenim seviyesinin düşmesiyle genellenmiş kaygının yükseldiği; çalışmayan annelerin çocuklarında kendi kendini yönetme becerisinin daha gelişmiş olduğu ve düşük-orta gelir grubunda okuldan kaçınma davranışının arttığı belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Okula uyum, okul öncesi eğitim, kaygı, çocuk

*Sorumlu Yazar.

e-posta adresi: bgbilgici@kastamonu.edu.tr

¹Bu bildiri, ikinci yazarın danışmanlığında, birinci yazarın “5-6 Yaş Çocukların Okula Uyum ve Kaygı Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi” isimli yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

Öğretmen Adaylarının Temel Değerleri ile Sanal Bahis/Kumara Yönelik Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Naciye Yücel^{a*}, Oktay Akbaş^b

^aMilli Eğitim Bakanlığı, Şehitler Ortaokulu, Başak Mah. Özalp Cad. No: 24, Mamak 06320, Ankara, Türkiye

^bGazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Yenimahalle 06500, Ankara, Türkiye

Öz

Dijitalleşmenin artmasıyla sanal bahis ve kumarın yaygınlaşması, bireylerin bu davranışlara yönelik tutumlarıyla ilişkili olabilecek psikososyal değişkenlerin incelenmesinin önemini artırmaktadır. Bu araştırmanın amacı, öğretmen adaylarının temel değerleri ile kumara yönelik tutumları arasındaki ilişkiyi incelemektir. Araştırma, 220 öğretmen adayı ile ilişkisel tarama modelinde gerçekleştirilmiştir. Katılımcıların temel değerleri Schwartz'ın on temel değer boyutu üzerinden değerlendirilmiş ve değer puanları bireylerin değer önceliklerini belirlemek amacıyla merkezileştirilmiştir. Kumara yönelik tutumlar ise Kumara Yönelik Tutum Ölçeği (ATGS-8) kullanılarak değerlendirilmiştir. ATGS-8 puanı arttıkça kumara yönelik olumsuz tutum artmaktadır. Bulgular, bazı temel değerlerin kumara yönelik tutumlarla olumlu, bazı değerlerin ise olumsuz yönde ilişkili olduğunu göstermektedir. Güç, hazcılık, heyecan arayışı ve kendini yönetme değerleri ile kumara yönelik tutum arasında pozitif yönde; geleneksellik, uyma ve güvenlik değerleri ile negatif yönde anlamlı ilişkiler bulunduğunu göstermiştir. Başarı, evrenselcilik ve iyilikseverlik değerleri ile tutum arasında anlamlı ilişki saptanmamıştır.

Anahtar Kelimeler: Sanal bahis, çevrimiçi kumar, kumara yönelik tutum, değerler, ATGS, öğretmen adayları

*Sorumlu Yazar.

e-posta adresi: yucelnaciye@gmail.com

Özel Gereksinimli Çocukların Karakter Gelişimini Desteklemede Dijital Teknolojiler: Okul Öncesi ve Özel Eğitim Öğretmenlerinin Perspektifinden Nitel Bir Araştırma

Alparslan Ünsal^{a*}, Bilal Macun^b

^aKastamonu Üniversitesi, Kastamonu Meslek Yüksekokulu, Kastamonu, Türkiye

^bAğrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Ağrı, Türkiye

Öz

Karakter eğitimi, çocukların toplumsal yaşama katılımında kritik önem taşımakla birlikte; özel gereksinimli çocuklarda bireysel farklılıklar nedeniyle özel destek mekanizmaları gerektirmektedir. Ancak alanyazındaki mevcut materyal ve yöntemler genellikle tipik gelişim gösteren çocuklara yönelik tasarlanmakta; öğretmenlerin teknoloji kullanımı ise çoğunlukla akademik becerilerle sınırlı kalmaktadır. Bu araştırmanın amacı, özel gereksinimli çocukların karakter gelişimini desteklemede dijital teknolojilerin rolünü okul öncesi ve özel eğitim öğretmenlerinin deneyim ve algıları üzerinden incelemektir. Nitel araştırma yaklaşımlarından olgubilim (fenomenoloji) deseninde planlanan araştırmanın, çalışma grubunu Kastamonu’da görev yapan öğretmenler oluşturmaktadır. Ölçüt örnekleme ile belirlenecek katılımcılardan yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla toplanan veriler içerik analiziyle çözümlenmiştir. Bu bağlamda; değer eğitiminin anlamı, önemi ve geleneksel uygulama süreci, değer eğitiminde dijital araç kullanım pratikleri ve dijital araçların katkı ve sınırlılıklarına ilişkin öğretmen görüşleri olmak üzere üç tema, 17 kategori tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Karakter gelişimi, dijital teknoloji, özel gereksinimli çocuklar, okul öncesi öğretmenleri, özel eğitim öğretmenleri

*Sorumlu Yazar.

e-posta adresi: alparslanunsal@kastamonu.edu.tr

8. Sınıf Öğrencilerinin Topluma Hizmet ve Sosyal Sorumluluk Becerilerine Yönelik Bir Öğretim Programının Geliştirilmesi ve Değerlendirilmesi

Saliha Kamile Özad^{a*}, Duygu Gür Erdoğan^b

^aSakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Hendek, Sakarya 54300, Türkiye

^bSakarya Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Hendek, Sakarya 54300, Türkiye

Öz

Bu araştırmada, sekizinci sınıf öğrencilerinin topluma hizmet ve sosyal sorumluluk becerilerini geliştirmeye yönelik Taba temelli bir öğretim programının hazırlanması, uygulanması ve etkililiğinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Araştırmada öntest-sontest kontrol gruplu yarı deneysel desen kullanılmıştır. Çalışmaya Kocaeli'deki bir ortaokulda öğrenim gören 56 öğrenci katılmış; mevcut iki şubeden biri deney, diğeri kontrol grubu olarak belirlenmiştir. Deney grubuna üç hafta ve altı oturumdan oluşan; drama, iş birliği ve saha gözlemlerini içeren program uygulanırken kontrol grubunda mevcut rehberlik etkinlikleri sürdürülmüştür. Veriler, Eryılmaz ve Deveci (2019) tarafından geliştirilen Ortaokul Öğrencilerine Yönelik Sosyal Sorumluluk Ölçeği ile toplanmıştır. JASP programında yapılan bağımsız örneklem t-testi sonucunda deney grubundaki puan artışının ($M = 5,79$), kontrol grubundaki puan artışından ($M = 1,57$) anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu belirlenmiştir: $t(54) = 6,44$, $p < ,001$, $d = 1,72$. Bulgular, geliştirilen programın öğrencilerin sosyal sorumluluk puanlarının artmasına katkı sağladığını göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Topluma hizmet, sosyal sorumluluk, Taba Modeli, sekizinci sınıf, program geliştirme

*Sorumlu Yazar.

e-posta adresi: saliha.ozad@ogr.sakarya.edu.tr

Farklı Kùltürlerden Ortak Bir Okul Kùltürüne: Yapılandırılmış Grup Etkinliklerinin Ortaokul Öğrencilerinin Sosyal ve Akademik Uyumlarıyla İlişkisi

Yusuf Oktay Atılgan^{a*}

^aMilli Eğitim Bakanlığı, Kastamonu, Türkiye

Öz

Kùltürel çeşitliliğin bulunduğu okullarda öğrencilerin aynı eğitim ortamını paylaşmaları, sosyal ve akademik uyumun kendiliğinden gelişmesini güvence altına almamaktadır. Bu araştırmada, farklı kùltürel geçmişlere sahip ortaokul öğrencileriyle yürütölen yapılandırılmış grup etkinliklerinin ardından okula uyumun akademik ve sosyal boyutlarında meydana gelen değişim incelenmiştir. Araştırma, 10 Türk ve 10 yabancı uyruklu olmak üzere 20 öğrenciyle tek gruplu ön test-son test deseninde yürütölmüştür. Üç oturumluk uygulamada kùltürel paylaşım, ortak oyun ve müzikler ile ortak aidiyet geliştirmeye yönelik etkinliklere yer verilmiştir. Veriler, Kaynak ve Uslu (2024) tarafından geliştirilen Ortaokul Öğrencileri İçin Okula Uyum Ölçeği ile toplanmış ve Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi ile analiz edilmiştir. Uygulama sonrasında sosyal uyum ($p = .001$) ve akademik uyum ($p = .040$) puanlarında anlamlı artış belirlenmiştir. Bulgular, kùltürler arası etkileşimi destekleyen yapılandırılmış grup çalışmalarının öğrencilerin okula uyum süreçlerini destekleme potansiyeline işaret etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Çok kùltürlü eğitim, okula uyum, sosyal uyum, akademik uyum, grup çalışması

*Sorumlu Yazar.

e-posta adresi: yusufoktayatilgan@gmail.com

Türkçe'yi Yabancı Dil Olarak Öğrenen Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Öğrenen Özerkliklerinin İncelenmesi

Nurbaiti Elita Genç^{a*}, Zeynep Demirtaş^a

^aSakarya Üniversitesi, Sakarya, Türkiye

Öz

Bu araştırmanın temel amacı, Sakarya Üniversitesi bünyesinde öğrenim gören ve yabancı dil olarak Türkçe öğrenen uluslararası öğrencilerin özerk öğrenme düzeylerini, öz-düzenleme becerilerini ve sınıf içi ile sınıf dışı özerk dil öğrenme davranışlarını incelemektir. Uluslararası öğrenci hareketliliğinin artmasıyla birlikte, bireylerin kendi öğrenme sorumluluklarını üstlenebilmeleri ve süreçlerini bağımsız bir şekilde yönetebilmeleri yabancı dil ediniminde kritik bir başarı kriteri haline gelmiştir. Bu doğrultuda çalışma, uluslararası öğrencilerin Türkçe edinim süreçlerinde başvurdukları özerk öğrenme stratejilerini ve özerkliklerini etkileyen etmenleri ortaya koymayı hedeflemektedir. Araştırma, nicel tercih edilmiştir. Çalışma grubunu, 2023-2024 eğitim-öğretim yılında Sakarya Üniversitesi TÖMER bünyesinde ve farklı fakültelerde öğrenim gören 350 uluslararası öğrenci oluşturmaktadır. Veri toplama sürecinde nicel veriler için "Özerk Dil Öğrenme Ölçeği". Nicel veriler SPSS programı ile betimsel istatistikler, t-testi ve ANOVA teknikleriyle incelenmiştir. Araştırmadan elde edilen bulgular, öğrencilerin Türkçe öğrenme sürecinde orta düzeyde özerklik sergilediklerini göstermektedir. Ayrıca özerklik düzeylerinin yas, dil seviyesi, öğrenim görülen alan, ikamet süresi ve Türkçe ile ailesi değişkenlere göre bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Sonuçlar doğrultusunda, Türkçe öğretimi müfredatlarının özerk öğrenmeyi destekleyecek şekilde yeniden yapılandırılması, öğretim elemanlarının rehberlik rollerinin artırılması ve dijital araçların entegrasyonu gibi öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, uluslararası öğrenciler, öğrenen özerkliği

*Sorumlu Yazar.

e-posta adresi: nurbaitielitagenc@gmail.com

Erken Çocuklukta Su İçi Deneyimlerin Motor Gelişim Üzerindeki Etkileri: Sistematik Derleme

Sema Arslan Kabasakal^a, Erengül Özbuğutu^{b*}

^aYalova Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Spor Sağlık Bilimleri ABD, Yalova, Türkiye

^bYalova Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor ABD, Yalova, Türkiye

Öz

Erken çocukluk dönemi, motor becerilerin hızla geliştiği ve çevresel deneyimlerin hareket repertuvarının şekillenmesinde önemli rol oynadığı kritik bir süreçtir. Su ortamının kaldırma kuvveti ve farklı duyuşal-mekanik özellikleri, çocuklara karada gerçekleştirilmesi güç olan çeşitli hareket deneyimleri sunarak motor gelişimi destekleyebilir. Bu sistematik derlemenin amacı, erken çocukluk dönemindeki su içi deneyimlerin kaba ve ince motor gelişim üzerindeki etkilerini incelemektir. PRISMA rehberine uygun olarak PubMed, Web of Science, Scopus gibi veri tabanlarında ilgili çalışmalar sistematik olarak taranmış ve uygun çalışmaların bulguları nitel olarak sentezlenmiştir. Bulgular, yapılandırılmış su içi aktivitelerin kaba ve ince motor beceriler, genel motor yeterlilik açısından olumlu gelişim göstergeleriyle ilişkili olabileceğini göstermektedir. Sonuç olarak, mevcut kanıtlar su içi deneyimlerin erken çocukluk döneminde motor gelişimin farklı boyutlarının desteklenmesine katkı sağlayabileceğine işaret etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Erken çocukluk, bebek yüzmesi, su içi deneyimler, motor gelişim, kaba ve ince motor beceriler

*Sorumlu Yazar.

e-posta adresi: erengulozbugutu@hotmail.com

Cultural Heritage Education through Oral History Practices: Experiences of Middle School Students in a Project

Ramazan Alabaş^{a*}, Sümeyye Beyazıt^a, Ümmügül Eren^a

^a*Kastamonu University, Faculty of Education, Kastamonu, Türkiye*

Short Abstract

Oral history is an important pedagogical approach that facilitates the construction of knowledge from primary sources within educational processes. It plays a significant role in school-based practices by fostering intergenerational connections, supplementing written records, and contributing to historical research. This study aims to examine the experiences of fifth-grade middle school students in acquiring cultural heritage through an oral history project supported by TÜBİTAK 2209-A. Qualitative data were collected using open-ended questionnaires administered both before and after the project's implementation, along with semi-structured interviews conducted at the conclusion of the project. The data were analyzed using descriptive and content analysis methods. Analysis of the pre- and post-implementation data revealed a significant change in the students' definitions of history. By the end of the project, their understanding had expanded to include the theme of "knowledge production." Moreover, the findings indicate that the students enjoyed the oral history activities, developed a greater appreciation for history.

Keywords: Cultural heritage education, oral history, middle school, social studies

*Corresponding author.

e-mail address: ralabas@kastamonu.edu.tr

The Prestige of the Teaching Profession from the Perspectives of Various Occupational Groups

Ramazan Alabaş^{a*}, Sıla Koçbulut^a

^a*Kastamonu University, Faculty of Education, Kastamonu, Türkiye*

Short Abstract

The aim of this study is to assess the social prestige of the teaching profession from the perspectives of various occupational groups. Supported by the TÜBİTAK 2209-A Program, the research examined opinions about the professional status of teaching and analyzed suggestions from individuals in different professions on how to enhance the profession's prestige. Thirty-three volunteers from diverse occupational backgrounds in Ankara and Kastamonu participated in this study, which employed a case study design. Data were collected using a semi-structured interview form developed by the researchers and analyzed through descriptive and content analysis techniques. The results indicate a prevailing negative perception of the current prestige of the teaching profession. However, positive perceptions are associated with its role in societal development—specifically, in raising future generations and combating ignorance. In the eyes of society, the key qualities of a respected teacher include professional competence, fairness, empathy, and strong ethical values. To improve the professional prestige of teaching, expectations are placed on decision-makers to implement legal and financial regulations, on families to nurture a respect for teachers in their children, and on teachers to engage in continuous personal and professional development.

Keywords: Teaching profession, prestige, social prestige, society

*Corresponding author.

e-mail address: ralabas@kastamonu.edu.tr

Teachers' Employment Rights in Türkiye: An Analysis Based on Legislation and Literature

Fatma Zehra Özcan^a, Ergün Receptoğlu^{a*}

^a*Kastamonu University, Faculty of Education, Kastamonu, Türkiye*

Short Abstract

This study aims to comprehensively analyse the personal and professional rights of permanent teachers working in public schools, the legal foundations of these rights, and current legislative regulations through literature review and legal frameworks. A review of the Turkish literature reveals a significant scarcity of academic studies focusing specifically on teachers' personal rights, their legal dimensions, and their practical reflections. Addressing this gap, this research thoroughly analyses the fundamental legislation (Civil Servants Law No. 657, Teaching Profession Law No. 7354, and the 1982 Constitution) alongside pioneering studies in the literature. This research is strictly limited to permanent teachers working in public schools; it excludes contracted, paid, or private institution teachers due to operational boundaries. The conceptual and legal findings obtained are intended to contribute to the clarification of teachers' personal rights, prevent procedural errors in legal remedies, and fill the distinct literature gap in this domain.

Keywords: Personal rights, teaching profession, legislative analysis

*Corresponding author.

e-mail address: erecepoglu@kastamonu.edu.tr

Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Geleneksel Çocuk Oyunlarını Uygulama Deneyimlerinin Pedagojik Açıdan İncelenmesi

“Öğretmen Adaylarının Oyun Temelli Pedagojik Deneyimleri”

Özlem Küçükbulut^{a*}, Atila Çağlar^b

^aKastamonu Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Okul Öncesi Eğitimi, 37100, Kastamonu, Türkiye

^bKastamonu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Okul Öncesi Eğitimi, 37100, Kastamonu, Türkiye

Öz

Bu araştırmanın amacı, okul öncesi öğretmen adaylarının geleneksel çocuk oyunlarını uygulama süreçlerindeki deneyimlerini pedagojik açıdan incelemek ve bu deneyimlerin oyun temelli öğrenme bağlamında nasıl anlamlandırıldığını ortaya koymaktır. Nitel araştırma yaklaşımıyla gerçekleştirilen çalışmanın çalışma grubunu, okul öncesi öğretmenliği programında öğrenim gören öğretmen adayları oluşturmaktadır. Veriler; yarı yapılandırılmış görüşmeler, oyun gözlemleri, video kayıtları ve etkinlik planları aracılığıyla toplanmış ve içerik analiziyle çözümlenmiştir. Bulgular, geleneksel çocuk oyunlarının bilişsel, dil, motor ve sosyal-duygusal gelişim alanlarını desteklediğini; dikkat, koordinasyon, sözel ifade, problem çözme, kavram öğrenme, iş birliği, kurallara uyma ve yaratıcılık becerilerine katkı sağladığını göstermektedir. Ayrıca öğretmen adaylarının sınıf yönetimi, aktif katılımı destekleme, materyal kullanımı ve oyunları pedagojik amaçlarla yapılandırma konularında mesleki deneyim kazandıkları belirlenmiştir. Sonuçlar, geleneksel çocuk oyunlarının hem çocuk gelişimini hem de öğretmen adaylarının pedagojik yeterliklerini destekleyen önemli bir öğrenme alanı olduğunu ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Geleneksel çocuk oyunları, oyun temelli öğrenme, okul öncesi öğretmen adayları, pedagojik alan bilgisi, erken çocukluk eğitimi

*Sorumlu Yazar.

e-posta adresi: k.bulut1718@gmail.com

2018 ve 2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programlarında Eleştirel Düşünme ve Problem Çözme Becerilerinin Sınıf Düzeyi, Öğrenme Alanı ve Bilişsel Süreçler Açısından Karşılaştırmalı Analizi

Esra Ekici^{a*}, Hakan Akdağ^a

^aMersin Üniversitesi, Mersin, Türkiye

Öz

Bu araştırmanın amacı, 2018 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı ile 2024 Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nı eleştirel düşünme ve problem çözme becerileri açısından karşılaştırmalı olarak incelemektir. Araştırmada söz konusu becerilerin sınıf düzeylerine, öğrenme alanı/temalara ve bilişsel süreçlere göre dağılımlarının ortaya konulması amaçlanmıştır. Araştırma, nitel araştırma yaklaşımı çerçevesinde doküman analizi yöntemi kullanılarak gerçekleştirilmiştir. İncelenen öğretim programları, eleştirel düşünme ve problem çözme becerilerinin program içerisindeki görünürlüğü, kullanım biçimi ve bilişsel düzeyi bakımından karşılaştırılmıştır. Verilerin analizinde revize edilmiş Bloom Taksonomisi ile Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde yer alan Kavramsal Beceri (KB) bileşenleri temel alınmış; programlarda yer alan kazanım ve öğrenme çıktıları karşılaştırmalı içerik analizi yoluyla değerlendirilmiştir. Böylece yalnızca becerilerin programlarda yer alıp almadığı değil, bu becerilerin hangi sınıf düzeylerinde, hangi öğrenme alanı veya temalarda ve hangi bilişsel süreçler aracılığıyla yapılandırıldığı belirlenmeye çalışılmıştır. Sonuç olarak araştırma, 2018 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında eleştirel düşünme ve problem çözme becerilerinin çoğunlukla kazanımlar içerisinde dolaylı ve örtük biçimde yer aldığını; 2024 Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde ise bu becerilerin doğrudan tanımlanan, aşamalı biçimde yapılandırılan, sarmal bir anlayışla geliştirilen ve ders tasarımı yönlendiren temel bileşenler hâline getirildiğini ortaya koymaktadır. Dolayısıyla 2024 programı, öğrenciyi yalnızca bilgi edinen bir birey olmaktan çıkararak bilgiyi sorgulayan, kanıta dayalı değerlendirmeler yapan, problemlere alternatif çözümler geliştiren ve kendi bilişsel süreçlerini değerlendirebilen aktif bir öğrenen olarak konumlandırmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Bilgiler Öğretim Programı, eleştirel düşünme, problem çözme becerisi, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli, bilişsel süreç bileşenleri, karşılaştırmalı program analizi

*Sorumlu Yazar.

e-posta adresi: esraekici326@gmail.com

Üretken Yapay Zekâ ve Büyük Dil Modellerinin Tarihsel Bilgi Üretimindeki Geçerliliği: Kaynak Tenkiti ve Tarih Metodolojisi Açısından Ampirik Bir İnceleme

Ayşegül Avşar Tuncay^a, Mustafa Altay^a, Esra Ekici^{a*}

^aMersin Üniversitesi, Mersin, Türkiye

Öz

Bu araştırmanın temel amacı, farklı mimari ve eğitim süreçlerine sahip üretken yapay zekâ modelleri tarafından oluşturulan tarihsel metinlerin olgusal doğruluk, kaynak güvenilirliği, kronolojik tutarlılık, anakronizm ve tarih metodolojisinin temelini oluşturan kaynak tenkiti ilkeleri bakımından geçerliliğini ampirik olarak değerlendirmektir. Bu doğrultuda GPT-4o, Claude 3.5 Sonnet, Gemini Pro ve LLaMA 3 modelleri karşılaştırmalı olarak ele alınmıştır. Araştırmada karma araştırma deseni benimsenmiş ve farklı tarihsel düşünme süreçlerini temsil edecek şekilde standartlaştırılmış bir istem (prompt) havuzu oluşturulmuştur. İstemler; makro tarihsel olayların açıklanması, mikro ve yerel tarih konuları, tarihsel nedensellik çözümlemeleri, birincil kaynak talebi ve yanıltıcı veya yönlendirici öncüller içeren “tuzak” sorulardan meydana getirilmiştir. Böylece modellerin yalnızca yaygın ve genel kabul gören tarihsel bilgiler karşısındaki performanslarının değil, ayrıntılı araştırma, kaynak doğrulama ve eleştirel değerlendirme gerektiren durumlar karşısındaki yeterliliklerinin de ortaya çıkarılması amaçlanmıştır. Modeller tarafından üretilen yanıtların değerlendirilmesinde Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri, Türk Tarih Kurumu yayınları, TDV İslâm Ansiklopedisi ve uluslararası akademik indekslerde yer alan güvenilir çalışmalar temel referans noktaları olarak kullanılmıştır. Oluşturulan “ground truth” verileri doğrultusunda elde edilen metinler analitik rubrikler aracılığıyla incelenmiştir. Sonuç olarak üretken yapay zekâ, tarih yazımı ve tarih eğitimi süreçlerinde hızlı taslak oluşturma, metin düzenleme, kavramsal çerçeve geliştirme ve farklı bakış açıları üretme açısından önemli fırsatlar sunmaktadır. Bununla birlikte bu teknolojilerin tarihsel bilginin bağımsız ve güvenilir bir kaynağı olarak değerlendirilmesi mümkün değildir. Özellikle kaynak tenkiti, birincil kanıtların doğrulanması, tarihsel bağlamın korunması, anakronizmin önlenmesi ve üretilen kaynakların gerçekliğinin kontrol edilmesi açısından insan uzmanlığına ihtiyaç devam etmektedir. Bu bağlamda yapay zekânın tarih disiplindeki en uygun kullanım biçiminin “tarihçinin yerini alan bir bilgi kaynağı” olmaktan ziyade, tarihçinin eleştirel denetimi altında çalışan yardımcı bir araştırma ve metin üretim aracı olarak konumlandırılması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Büyük dil modelleri, yapay zekâ, tarih metodolojisi, halüsinasyon, kaynak tenkiti, dijital tarihçilik

*Sorumlu Yazar.

e-posta adresi: esraekici326@gmail.com

2018 ve 2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programları ile Ders Kitaplarında Yer Alan Dijital Vatandaşlık Becerilerinin ve Alt Boyutlarının Karşılaştırmalı Analizi

Hazal Özcan^{a*}, Hakan Akdağ^a

^aMersin Üniversitesi, Mersin, Türkiye

Öz

Bu çalışmanın amacı, 2018 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı ve ders kitapları ile 2024 Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı ve ders kitaplarını dijital vatandaşlık becerileri ve alt boyutları ekseninde karşılaştırmalı olarak incelemektir. Bu doğrultuda iki farklı program döneminde dijital vatandaşlığın nasıl ele alındığı, hangi beceri ve alt boyutların öne çıkarıldığı ve ders kitaplarındaki etkinliklerin bu yaklaşımı nasıl yansıttığı değerlendirilmiştir. Nitel araştırma desenlerinden doküman analizi yönteminin benimsendiği araştırmada veriler; Mike Ribble'in Dijital Vatandaşlık Çerçevesi (erişim, okuryazarlık, iletişim, güvenlik, hak ve sorumluluklar, etik, sağlık/iyi oluş, ticaret, kanun) temel alınarak içerik analizi tekniğiyle çözümlenmiştir. Elde edilen sonuçlar, 2018 yaklaşımının "teknolojik tehditlerden sakınan pasif kullanıcı" yetiştirme gayesine karşılık, 2024 modelinin "dijital kamusal alanda ahlaki sorumluluk üstlenen, veri egemenliğinin bilincinde ve eleştirel reflekslere sahip aktif dijital aktör" inşasını hedeflediğini ortaya koymaktadır. Bu doğrultuda iki program arasındaki temel farklılık, dijital vatandaşlığın kapsamının ve öğrenciden beklenen rolün dönüşümünde belirginleşmektedir. 2018 yaklaşımında güvenlik, kurallar ve korunma daha görünürken, 2024 modelinde bunlara ek olarak eleştirel düşünme, etik değerlendirme, veri mahremiyeti, dijital ayak izi ve psikolojik iyi oluş gibi boyutların daha bütüncül biçimde ele alındığı görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Bilgiler Öğretim Programı, dijital vatandaşlık alt boyutları, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli, ders kitabı incelemesi, doküman analizi

*Sorumlu Yazar.

e-posta adresi: hazalozcann29@gmail.com

Geometri Kavram Yanılgılarının Açıklanmasında Yapay Zekâ: Öğretmen Adaylarının Değerlendirmeleri

Büşra Çaylan Ergene^{a*}

^aSakarya Üniversitesi, Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Bölümü, Sakarya 54300, Türkiye

Öz

Bu araştırmanın amacı, ilköğretim matematik öğretmen adaylarının öğrencilerin geometriye ilişkin kavram yanılgılarına yönelik yapay zekâ tarafından üretilen açıklamaları nasıl değerlendirdiklerini incelemektir. Araştırmaya geometri ve ölçme öğretimi dersini alan 48 öğretmen adayı katılmıştır. Katılımcılardan, kendilerine sunulan geometri kavram yanılgısı senaryolarından birini seçerek yapay zekâdan açıklama üretmeleri ve elde ettikleri açıklamayı doğruluk, açıklık, yanılgıyı hedefleme ve öğrenciye uygunluk boyutlarında değerlendirmeleri istenmiştir. Ayrıca katılımcılar yapay zekâ açıklamalarının güçlü ve zayıf yönlerine ilişkin görüşlerini belirtmiştir. Rubrik puanları betimsel istatistiklerle, güçlü ve zayıf yönlerle ilişkin açık uçlu yanıtlar ise içerik analizi yoluyla çözümlenmiştir. Bulgular, en yüksek ortalamaların doğruluk ($M=2.75$, $SD=0.44$) ve yanılgıyı hedefleme ($M=2.73$, $SD=0.45$) boyutlarında olduğunu göstermiştir. Açık uçlu yanıtlara göre, güçlü yönler arasında en sık örnekleme, somutlaştırma ve gerçek yaşam bağlantısı vurgulanmış, bunu yanılgıyı tanılama, hedefleme ve nedenini açıklama izlemiştir; zayıf yönlerde ise görsel destek yetersizliği ve açıklamaların öğrenci düzeyine yeterince uygun olmaması öne çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yapay zekâ, geometri kavram yanılgıları, öğretmen adayları, matematik eğitimi

*Sorumlu Yazar.

e-posta adresi: bcaylan@sakarya.edu.tr

Bilim Tarihi Öğretiminde Üretken Yapay Zekânın Rolü: Metin Analizi, Epistemik Riskler ve Pedagojik Fırsatlar

Ömer Fatih Tekin^{a*}

^aKastamonu Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Bilim Tarihi Bölümü, Kastamonu, Türkiye

Öz

Yükseköğretimde Bilim Tarihi öğretimi; birincil ve ikincil metinlerin eleştirel analizine, kavramsal dönüşümlerin kavranmasına ve tarihsel bağlamın doğru yorumlanmasına dayanır. Üretken yapay zekâ teknolojilerinin eğitim ortamlarına girişi, bilim tarihi pedagojisinde hem yeni olanaklar hem de epistemik riskler yaratmaktadır. Bu çalışma, lisans düzeyinde Bilim Tarihi derslerinde büyük dil modellerinin pedagojik bir destek unsuru olarak kullanım imkânlarını kavramsal ve yöntemsel boyutta incelemeyi amaçlamaktadır. Nitel araştırma deseninde kurgulanan çalışmada; doküman analizi ve örnek ders senaryoları üzerinden bir model geliştirilmiştir. Araştırma, yapay zekânın tarihsel metinlerin özetlenmesi, kavram haritalarının çıkarılması ve karşılaştırmalı kavram analizi gibi alanlarda etkili bir öğrenme desteği sunduğunu; öte yandan halüsinasyon ve anakronik yorumlar nedeniyle dikkatle denetlenmesi gerektiğini ortaya koymaktadır. Sonuç olarak, yapay zekânın tarihsel eleştirel düşünmeyi tetikleyen bir sorgulama aracı olarak konumlandırıldığı pedagojik bir çerçeve sunulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Bilim tarihi eğitimi, üretken yapay zekâ, tarihsel metin analizi, epistemik güvenilirlik, dijital pedagoji

*Sorumlu Yazar.

e-posta adresi: oftekin@kastamonu.edu.tr

Matematiksel Yaratıcılık Odaklı Bir Mühendislik Tasarım Süreci Etkinliğinin Uygulama Örneği

Beyza Adak^{a*}, Abdulkadir Tuna^a

^aKastamonu Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Bölümü, Kastamonu, Türkiye

Öz

Bu çalışma, Bilim ve Sanat Merkezinde öğrenim gören üstün yetenekli ortaokul öğrencileri için geliştirilen, matematiksel yaratıcılık odaklı bir mühendislik tasarım süreci etkinliğinin uygulanabilirliğini incelemeyi amaçlamaktadır. Nitel araştırma yaklaşımlarından durum çalışması deseninin benimsendiği araştırmanın çalışma grubunu, BİLSEM'de genel yetenek alanında öğrenim gören 6 öğrenci oluşturmaktadır. Veriler, öğrencilerin sesli ve yazılı tuttukları mühendislik günlükleri ile araştırmacı alan notları aracılığıyla toplanmıştır. Bulgular, öğrencilerin etkinliğe istekli katılmalarına karşın tasarım süreci ile matematiği bir arada kullanmakta güçlük yaşadığını, matematiği çoğunlukla soyut ve kâğıt-kalem temelli etkinliklerle ilişkilendirdiklerini göstermektedir. Öğrenciler, destek noktası, açılı ya da denge gibi kararları ölçüm ve hesaplama olmadan çok göz kararı denemelerle almıştır. Bu sonuçlar, etkinliğin yeniden yapılandırılması gerektiğine işaret etmekte ve asıl çalışmanın tasarımına temel oluşturmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Matematiksel yaratıcılık, mühendislik tasarım süreci, üstün yetenekli öğrenciler, nitel araştırma

*Sorumlu Yazar,

e-posta adresi: badak@kastamonu.edu.tr